

L'ús social dels barris metropolitans

Informe sobre la vida pública al barri de Riera de Cornellà de Llobregat

Àrea Metropolitana de Barcelona
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Barcelona Regional

Maig de 2022

L'ús social dels barris metropolitans.

Informe sobre la vida pública al barri de Riera de Cornellà de Llobregat.

Maig de 2022

Equip de recerca:

IERMB: Marta Murrià, Carlos González, Cristina Sobrino

BR: Ioanna Spanou, Miquel Pybus, Erick Valdez, Núria Piè, Margherita Neri, Belén Parejo, Gemma Conde, Javier Villena, Maria Foselli.

Equip de suport tècnic:

Jorge Cátedra, Andrea Delgado, Elisabet Queralt, Francesc Coll

Coordinació:

Alba Paternain i Guillem Espriu

Introducció.....	4
Fonts d'informació i aspectes metodològics.....	5
Marc general de referència.....	7
Marc històric.....	7
Planejament urbanístic vigent i grau d'execució	8
Valors de l'entorn.....	12
Encaix territorial i connectivitat.....	13
Relació del barri amb el seu entorn.....	13
Xarxa de transport públic.....	14
Jerarquia viària	16
Qualitat ambiental del barri de Riera de Cornellà.....	19
Espais oberts i connectivitat ecològica	19
Qualitat acústica	21
Estat actual del barri	25
Situació demogràfica.....	25
Tipus de teixit urbà.....	27
Activitats en planta baixa i diversitat d'usos	27
Permeabilitat i estat de les façanes	28
L'entorn per a la mobilitat activa i els elements de suport a la utilització dels espais	31
Itineraris de vianants i xarxa ciclable	31
La convivència amb els vehicles: trànsit, passos de vianants i aparcaments	32
Elements de suport a la utilització dels espais del barri	37
Manteniment i actuacions correctives	38
Freqüentació dels espais.....	42
Freqüentació en dies feiners i en caps de setmana	44
Freqüentació segons moment del dia.....	47
Freqüentació i rols de gènere	51
Els usos de l'espai	52
Caminar.....	53
Jugar	54
Fer esport a l'aire lliure	57
Seure en públic	58

Estar-se dret	61
<i>Usos relacionals de l'espai públic</i>	63
Caminar com a pràctica relacional	65
Seure i estar-se dret en situacions d'interacció	66
Relacions inter-generacionals i de gènere	67
<i>Identificació i caracterització social dels espais d'ús quotidià</i>	70
<i>Elements de balanç i diagnosi.....</i>	77
<i>Annex de mapes</i>	79

Introducció

El barri exerceix un paper rellevant en les accions i en l'imaginari de les persones, doncs gran part de les activitats quotidianes es desenvolupen en l'entorn residencial. Els seus carrers, places i, en definitiva, els espais comuns, constitueixen la base material de la vida urbana on les relacions socials són possibles. Així doncs, un dels reptes que han d'afrontar les polítiques metropolitanes és la implementació d'actuacions dirigides a incrementar la intensitat i el valor d'ús dels espais quotidians, el seu potencial relacional i la seva adequació per a respondre les necessitats i preferències dels diferents segments de població. El disseny de programes i intervencions en aquest sentit necessita d'eines de coneixement sobre les relacions i la convivència des d'una òptica de la vida quotidiana: de com les pràctiques socials i les relacions es plasmen en contextos particulars.

Per a donar resposta a aquestes necessitats d'informació des de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona i Barcelona Regional, s'inicià una línia de treball que té per finalitat conèixer quins són els principals espais d'ús i de relació als barris metropolitans, les seves característiques físiques, les pràctiques socials que s'hi duen a terme i el perfil de les persones que els utilitzen. Tot plegat amb l'objectiu d'identificar possibilitats de millora que puguin contribuir a ampliar el potencial d'ús dels espais metropolitans per a la seva població. Es tracta, sens dubte, d'un objectiu ampli, pel que el desenvolupament de la línia d'anàlisi és gradual, a mesura que les tècniques d'anàlisi es van aplicant a diferents tipologies de barris i espais de l'àrea metropolitana. El barri de Riera de Cornellà s'afegeix així al conjunt de barris que s'han estudiat des de l'any 2018: Les Planes de Sant Joan Despí, Sant Cosme del Prat de Llobregat, el Pomar de Badalona, Can Sellarès de Viladecans, la ciutat de Badia del Vallès i el barri de Can Sant Joan de Montcada i Reixac.

Els estudis sobre l'ús social elaborats en els diferents barris aportaran indicadors i informacions d'utilitat per a l'elaboració d'una guia sobre la vida pública als barris metropolitans on es proposaran indicadors d'avaluació i recomanacions d'actuació des d'una doble perspectiva: urbanística i social. Aquesta guia tindrà l'objectiu de servir com una eina que permeti examinar la capacitat dels espais urbans per generar pràctiques socials quotidianes i aportar informació sobre intervencions il·lustratives mitjançant diverses estratègies d'intervenció institucionals i comunitàries que podrien resultar beneficioses per a la promoció de la vida pública als barris.

Pel que fa a l'estructura de l'informe, aquest s'inicia amb la descripció dels aspectes metodològics. Seguidament s'ofereix una aproximació general al barri. Partint d'una breu història, s'avança fins el moment actual per examinar quin és el planejament urbanístic vigent i el seu grau d'execució.

Un cop caracteritzat el barri, es presenta el seu encaix territorial a partir de la descripció dels seus límits i la relació amb els seus entorns, considerant les infraestructures viàries i de transport, així com també el seu encaix ecològic i mediambiental.

L'apartat següent proposa una descripció sobre quin és l'estat del barri en l'actualitat, examinant quins són els usos principals del sòl i dels edificis, i també les activitats en planta baixa. El següent punt aborda la connectivitat del barri, tant pel que fa al seu viari com al transport públic i a continuació es tracta la qualitat ambiental del barri en termes acústics i lumínics.

Seguidament s'analitza com el barri facilita les formes de mobilitat activa, estudiant l'extensió de la xarxa ciclable, els itineraris a peu, els tipus de paviments i estats de les voreres i aspectes relacionats amb l'accessibilitat, la permeabilitat, i la presència d'elements de suport. L'apartat clou amb l'estudi de la convivència entre les persones i els vehicles.

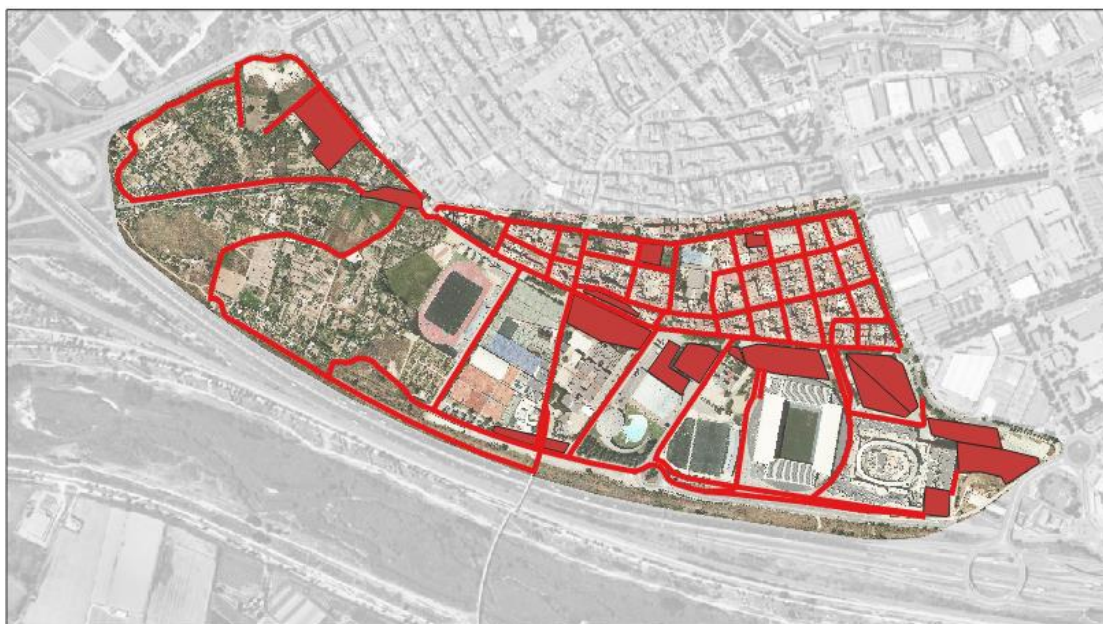
Una vegada descrit el barri en termes principalment físics, es ressegueixen les pràctiques quotidianes d'ús de les persones. Concretament, es quantifica la freqüentació dels espais, els horaris d'ús, el perfil de les

persones que l'utilitzen i les activitats que duen a terme. També s'exposen les opinions de les persones del barri sobre els millors i pitjors espais per a dur a terme les activitats quotidianes. L'estudi clou amb un apartat de balanç i elements per a orientar la intervenció.

Fonts d'informació i aspectes metodològics

L'objecte d'estudi d'aquest treball és ampli, pel que en el seu abordatge es va adoptar un enfocament de mètodes mixts, que consistia principalment:

- **Sistemes d'informació cartogràfica i urbanística.** S'utilitzen diferents bases cartogràfiques i d'informació disponibles de les diferents fonts públiques, com per exemple ICGC, AMB, amb l'objectiu de realitzar les anàlisis tècniques que han permès fer una diagnosi dels aspectes de caracterització i funcionament de l'espai de la vida pública.
- **Observació social sistemàtica d'entorns físics i d'usos socials.** Es va dissenyar un mètode d'observació no participatiu que permetés recollir informació de forma estructurada, sistematitzada i quantificable relacionada tant amb les característiques i la qualitat de l'entorn físic, com amb l'ús dels espais. Concretament es van registrar dades bàsiques sobre les característiques, la ubicació així com les activitats dels grups i les persones que estaven usant els espais d'observació. Un dels objectius de l'estudi és conèixer la vida pública del barri, motiu pel qual s'ha fet un especial èmfasi en el registre de les interaccions i de les relacions interpersonals. El barri i algunes de les seves vies són espais massa grans i complexos com per a observar-los d'un sol cop, motiu pel qual es van dividir en un total de 85 "micro-espais", incloent trams de via i espais d'estada. Aquesta observació s'ha realitzat en tres moments del dia diferents (matí, migdia i tarda), tant en dia feiner com en cap de setmana, així doncs, s'han realitzat 510 observacions. Les observacions es van dur a terme a peu per part d'una tècnica que prèviament va fer una formació entre el 28 de setembre i el 27 de novembre de 2021.

Espais d'observació al barri de Riera de Cornellà de Llobregat.

- **Entrevistes estructurades a la població.** El seu objectiu ha estat el d'identificar aquells espais del barri que, segons la seva població, són els millors i pitjors per a dur a terme quatre tipus d'activitats (jugar, fer esport, passejar i relacionar-se) i descriure les seves característiques. Per aconseguir pluralitat en les respostes, les persones entrevistades s'han seleccionat amb l'ajuda de persones tècniques del barri de Riera i les seves entitats. En total s'han realitzat un total de 45 entrevistes estructurades a la població resident i escolaritzada al barri, on es recollia la seva opinió sobre els millors i pitjors espais per a passejar, relacionar-se, jugar i fer esport.

	Dona	Home	Total
Menor de 16 anys	0	1	1
De 16 a 29 anys	2	2	4
De 30 a 44 anys	11	4	15
De 45 a 64 anys	10	8	18
65 anys i més edat	6	1	7
Total	29	16	45

Caracterització demogràfica de les persones entrevistades.

Marc general de referència

Marc històric

Cornellà de Llobregat se situa al nord-est del que es coneix com el gran meandre del Llobregat, La Marrada, entre la llera esquerra del riu i la muntanya de Collserola. Tot i que el municipi es va annexionar a la ciutat de Barcelona el segle XIII, a partir del 1716 el municipi passà a formar part del Baix Llobregat d'acord amb el Decret de Nova Planta. La història de Cornellà de Llobregat, així com dels seus barris, està relacionada, d'una banda, per la seva ubicació natural propera al riu, que va permetre en un primer moment el desenvolupament agrari i industrial de la ciutat, i d'altra banda per la seva proximitat a Barcelona. El lligam de Cornellà de Llobregat amb la ciutat comtal és històric, doncs a principis de segle abastia la demanda dels productes agrícoles als mercats barcelonins i, posteriorment, cap als anys vint, va esdevenir un pol d'industrialització. Aquesta transició del sector agrari cap a l'industrial va provocar que el municipi passés de ser un territori agrícola amb cases de pagès disseminades a un territori industrial altament urbanitzat.

Així, el riu Llobregat va permetre que al 1817 es construís el Canal de la Infanta fet que va permetre regar les terres baixes de Cornellà de Llobregat (que fins llavors eren de secà), i posteriorment va ser una infraestructura que va facilitar l'inici de l'activitat industrial doncs va subministrar l'energia hidràulica necessària per a les noves fàbriques que es van instal·lar al territori a partir del 1900 (entre d'altres; Siemens al 1911, Can Bagaria al 1920, Pirelli al 1920, etc.). L'arribada del ferrocarril (al 1855), també va suposar un motor per a l'expansió de la població i la seva indústria i, alhora, va dividir el municipi en el que popularment es coneix com Cornellà de dalt i Cornellà de Baix. A la banda sud trobem el barri Centre, Riera, Almeda i Font Santa-Fatjó. A l'altre costat de les vies, la banda nord, trobem el Pedró, la Gavarrà i Sant Ildefons. De 1920 al 1930 Cornellà de Llobregat duplica la seva població i esdevé un territori eminentment industrial en què s'hi concentrava un elevat nombre d'indústries, i per tant, també de població.

Ara bé, passada la guerra civil, igual que a la resta del territori espanyol, s'inicia un període de depressió econòmica com a conseqüència d'una política econòmica basada en l'autarquia que durarà aproximadament fins als anys 50. A partir, del desenvolupament del Pla d'Estabilització Econòmica de 1959, es produeix un gir en l'economia i també en la indústria que s'allarga fins principis dels anys 70 i, per tant, Cornellà de Llobregat també se'n beneficia i esdevé de nou un nucli industrial, i es comença a forjar el que posteriorment es coneixerà com el cinturó industrial de Barcelona, situant al municipi al capdavant del Baix Llobregat. La crisi del petroli de l'any 1973 sacseja el municipi amb fortes conseqüències en dues direccions: d'una banda, la desaparició d'una part del teixit industrial, fet que va tenir greus conseqüències per a la població (en alguns moments, l'índex d'atur va arribar al 30% de la població en edat activa). I d'altra banda, la seva transformació econòmica. A partir dels anys 80 es produeix un relançament del municipi gràcies a l'inici de la terciarització de l'economia i a la política de promoció i urbanització del sòl industrial. Es configuren 4 polígons industrials (Est, Solanes, Can Femades i Almeda) i les xarxes viàries de la Ronda Litoral i de Dalt.

Comparació de les ortofotos, de l'any 1945 i de l'any 2022. Font: Comparador Històric del territori de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

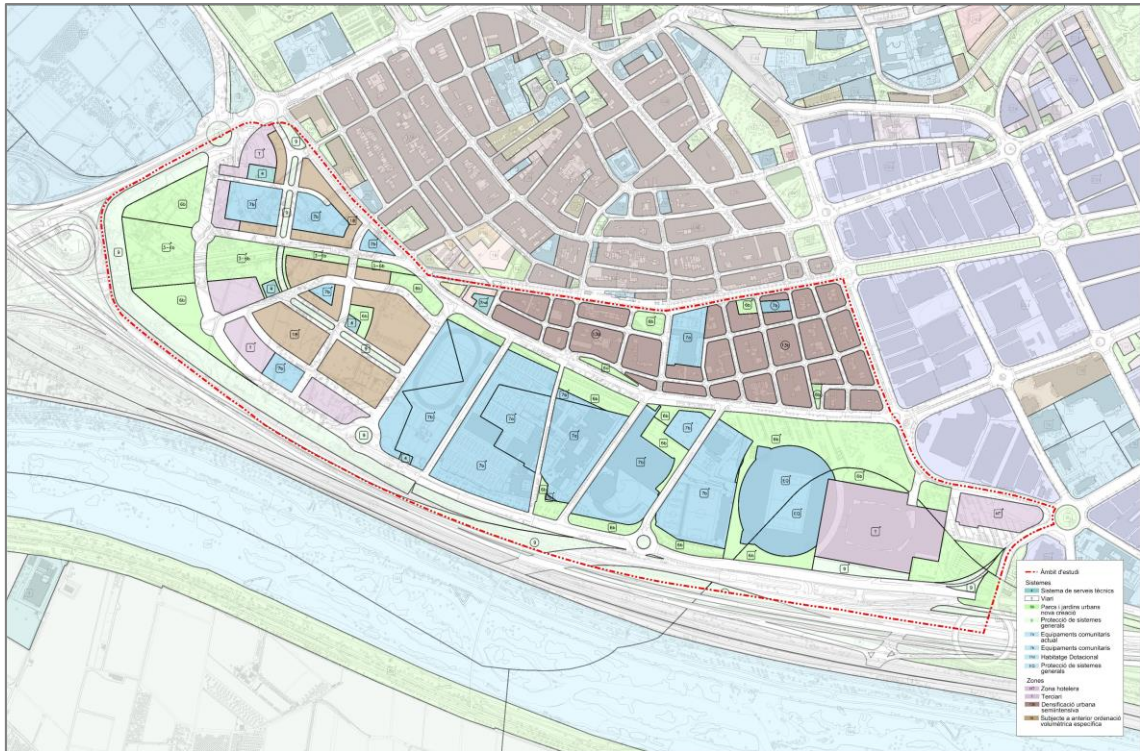
En aquest context, el barri de Riera sorgeix com un dels primers nuclis de població originaris de Cornellà de Llobregat, juntament amb el barri del Centre. En concret, és als volts dels anys vint en què es comencen a urbanitzar diversos nuclis de població allunyats del que fins llavors es considerava centre del municipi, en concret, entre el carrer Rubió i Ors i els arenys del riu, zona que posteriorment rebrà el nom del barri de Riera. Com en d'altres territoris, el barri es conforma sense endreç per la puixança industrial i demogràfica i les construccions es caracteritzen per ser cases baixes entre mitgeres que s'alternen amb pisos d'alçada. Així, el barri de Riera se situa al sud del passeig dels Ferrocarrils Catalans i es prolonga per sobre de la zona del Delta del Llobregat. En aquest barri recentment s'ha construït nous equipaments esportius, com el nou Estadi Municipal de Cornellà, el Parc Esportiu Llobregat i l'estadi de Cornellà-El Prat de l'RCD Espanyol i el centre comercial Splau!.

Planejament urbanístic vigent i grau d'execució

L'àmbit d'aquest estudi comprèn el barri de Riera, en continuïtat del teixit del nucli històric de Cornellà de Llobregat, separats originalment per la traça del ferrocarril de FGC, avui soterrada. El Pla general metropolità de 1976 (PGM) el va definir com a zona de densificació urbana semiintensiva, identificant algunes zones de remodelació física privada a la vora externa del barri, al límit del qual es preveia la reserva viària d'una ronda urbana (en l'actualitat, avinguda del Baix Llobregat). Aquesta avinguda limita amb un àmbit de reserva d'equipaments comunitaris i serveis tècnics (pertanyent en part al terme municipal del Prat de Llobregat), situada entre l'esmentada reserva viària, i el futur pas de l'autovia A-2 i la llera del riu.

Des d'aleshores, múltiples instruments de planejament han desenvolupat i modificat urbanísticament l'àmbit, principalment centrats en l'àrea de la reserva d'equipaments comunitaris i serveis tècnics. La banda més meridional, actualment ha estat executada majoritàriament com a zona d'usos comercials i equipaments esportius. En canvi, en la part septentrional trobem els camps de conreu travessats per la línia de FGC de la zona anomenada el Serrallo, on resta pendent l'execució el planejament vigent, que fins a dia d'avui preveu una nova àrea residencial.

Així doncs, es pot dividir l'àmbit objecte del present estudi segons tres àrees: (1) el barri consolidat de Riera, (2) la zona esportiva i comercial i (3) el futur sector del Serrallo.

Planejament urbanístic vigent. Font: BR a partir del refós de planejament de l'AMB

En primer lloc, el barri de Riera no ha sofert grans transformacions de planejament urbanístic, mantenint el seu caràcter de teixit consolidat. Tanmateix, val la pena destacar el Pla de millora urbana Tintes de 2019 (PMU7 de la Modificació del Pla general metropolità a diversos àmbits, 2014), en l'àmbit situat al final de l'avinguda dels FFCC en l'encreuament amb l'avinguda del Baix Llobregat. L'objectiu és desenvolupar aquest encontre entre barris per poder construir edificació residencial amb reserva d'habitatge protegit i espais lliures, i de forma complementària altres usos com el d'oficines o el comercial a les plantes baixes. A dia d'avui, aquest planejament no ha estat executat, però la seva ordenació és una bona oportunitat per millorar la connectivitat del passeig dels Ferrocarrils Catalans amb el futur sector del Serrallo, així com enfortir la cohesió entre els barris del Centre i Riera.

Ortofotoplànol 2021
Font: ICGC

Pla de millora urbana Tintes (2019)
Font: RPUC

Valors de l'entorn

Equipaments

El barri es caracteritza per la franja d'equipaments esportius, d'oci i comercials al llarg del riu Llobregat.

Destaquem:

- Camp de futbol municipal i Estadi del RCD Espanyol
- Estadi municipal d'atletisme i Rugbi.
- Instal·lacions del Centre Internacional de Tennis (FCT Cornellà)
- Centre esportiu "Delfos"
- Piscina i Parc esportiu del Llobregat
- Complex escolar I.E.S. Joan Miró i I.E.S. Miquel Martí i Pol
- Complex escolar E.P. Abat Oliba
- Centre comercial SPLAU

En l'entorn pròxim del barri destaquen importants equipaments de caràcter sanitari, el Parc Sanitari Sant Joan de Déu en Sant Boi de Llobregat i el Parc esportiu i Hospital Universitari de Bellvitge, a l'Hospitalet de Llobregat.

Valors naturals i espais verds

El barri és adjacent a l'entorn fluvial i el Parc Agrari del riu Llobregat, important espai de protecció especial pel seu valor i interès natural, paisatgístic i agrari. La connexió amb el riu i el parc agrari s'efectua mitjançant una passera, inaugurada el 2013, i uneix a peu i en bici Cornellà del Llobregat amb Sant Boi del Llobregat.

Aquesta passera segueix el traçat de la carretera de la Verge de Montserrat, que passa pel mig del barri de Riera, i, sobrevolant el riu Llobregat, el traçat de l'autopista A-2 i del Ferrocarril del Port, connecta amb els principals itineraris a peu i en bici a la dreta i a l'esquerra del riu.

Espais verds

A l'entorn del barri de Riera hi ha presència de verd urbà i espais lliures públics, encara que una gran part es troba fragmentat per la presència dels traçats viaris i ferroviaris.

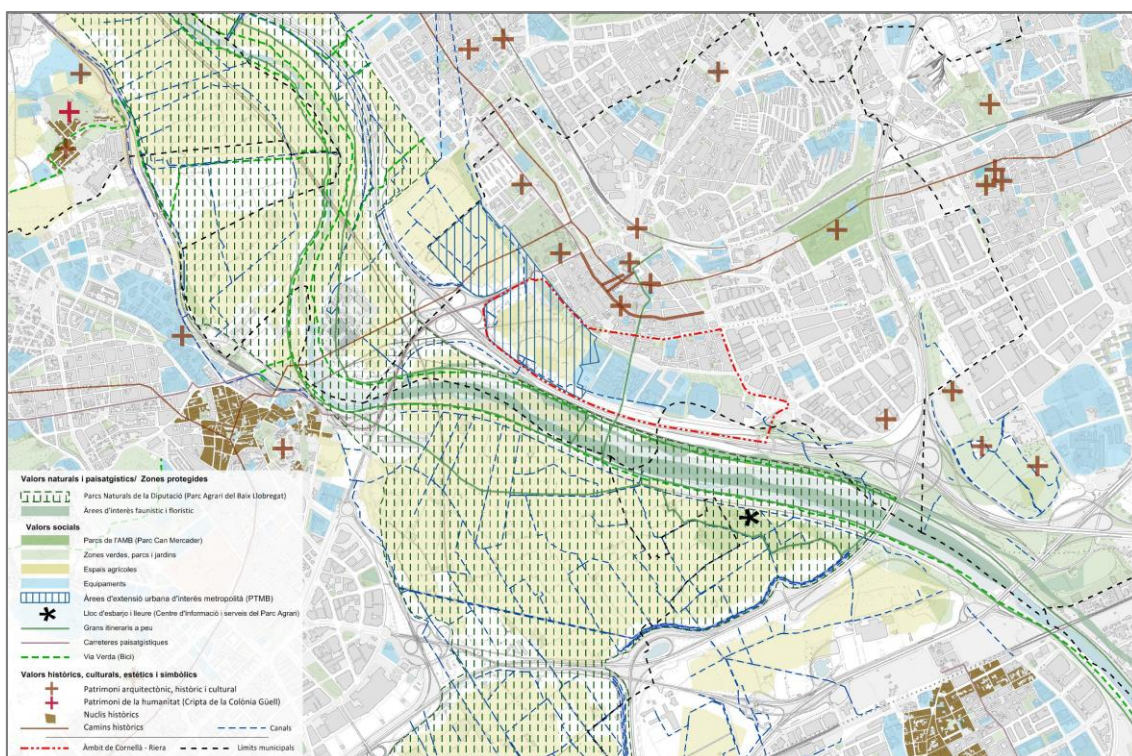
A part del parc de la Ribera ubicat dins del sector de Cornellà-Riera, en l'entorn destaquen en particular el parc de la Infanta i el parc de les Aigües al nord (barri de Font Santa), i el parc de Can Mercader, a l'est (barri de l'Almeda).

Patrimoni

El patrimoni més destacat de l'entorn s'ubica al barri Centre, on es concentren les activitats i les institucions més destacades del municipi, com l'Ajuntament, els Jutjats, altres equipaments i elements del patrimoni arquitectònic i històric, amb categories de protecció BCIN (béns culturals d'interès nacional) i BCIL (béns culturals d'interès local). En són un exemple: el Castell de Cornellà (BCIN), la Rectoria de Santa Maria (BCIL), Can Maragall (BCIL), Can Cuixart (BCIL), Estació de Renfe (BCIL), Familiar Cinema Titan (actual biblioteca pública), Can Rissuenyo (BCIL) i Grup de Cases Can Rosés (BCIL).

Pel que fa al patrimoni arquitectònic de l'entorn més pròxim, en el mateix municipi de Cornellà, trobem: Can Manso (BCIL) i el Museu Palau Can Mercader (BCIL) en el barri de l'Almeda; la Masia Museu Can Serra (BCIL) al marge occidental del municipi cap a l'Hospitalet; l'escola de música Fàbrica Bagaria (BCIL) al

marge nord del municipi cap a Sant Joan Despí i Esplugues; la Societat General d'Aigües de Barcelona (BCIL) i l'antiga fàbrica de Can Suris, actual seu del Citilab¹, al barri de Font Santa.

Valors paisatgístics i patrimonials. Font: BR a partir de la cartografia a escala 1:5.000 de l'AMB

Encaix territorial i connectivitat

Relació del barri amb el seu entorn

El barri de Riera del municipi de Cornellà del Llobregat s'ubica a l'extrem sud-occidental del municipi, al llarg del riu Llobregat.

El barri es caracteritza per tres parts diferenciades:

- El barri residencial consolidat, en continuació del centre històric de la ciutat, el barri Centre.
- La franja d'equipaments dedicats a l'esport i el comerç, al llarg del riu Llobregat, de caràcter majoritàriament supramunicipal amb grans equipaments d'afluència intensiva sobretot durant els dies festius.
- La zona de Serrallo, un àmbit actualment agrícola, en continuació de la franja esportiva i comercial, pendent d'execució del planejament vigent, que preveu el desenvolupament d'una nova àrea residencial.

La franja dels equipaments esportius i comercials, pel seu caràcter supramunicipal i la seva configuració mitjançant recintes de gran format, amb façanes majoritàriament opaques que no promouen la relació interior-exterior amb l'espai públic es podrien considerar en si un límit intern del propi barri. La presència

¹ Centre de noves tecnologies obert al públic.

d'aquesta franja segurament no afavoreix la ja difícil connexió del barri amb el riu Llobregat, condicionada per la presència de les infraestructures de transport al llarg del riu Llobregat, l'autopista A2 i la línia de ferrocarril.

En relació amb la resta de les connexions amb l'entorn, a l'est el barri limita amb el polígon industrial de l'Almeda² de Cornellà i en continuació amb els traçats de la B-20 i C-32. Així que la principal relació del barri amb la resta dels teixits urbans s'efectua per la part nord i el barri Centre, per l'avinguda del Ferrocarril. El nom de l'avinguda fa referència a les línies fèrries de Rodalies Renfe, Ferrocarrils FGC i metro (R5, R6, S3, S4, S8, L8), soterrades l'any 2000.

Condicionants i fragilitats territorials. Font: BR a partir de la cartografia a escala 1:5.000 de l'AMB

Xarxa de transport públic

El barri de Riera es troba cobert per servei de ferrocarril (FGC) i per 9 línies d'autobús diürn així com 2 línies d'autobús nocturn.

El barri està servit per l'estació d'FGC de Cornellà-Riera, amb servei de diverses línies, tant de metro (L8) com de Rodalies (S3, S4, S8, S9, R5, R6, R50 i R60), que permeten arribar a Barcelona-PI. Espanya en menys de 15 minuts i diverses poblacions del marge dret del riu Llobregat (Sant Vicenç, Pallejà, Sant Andreu de la Barca...), així com municipis de la Regió properes (Martorell, Igualada, Abrera, Olesa o Manresa), amb freqüències de pas i temps de viatge molt competius.

La part del barri residencial té l'accés a l'estació a menys de 10 minuts a peu, des d'on s'accedeix a l'estació a través d'entrades amb escales i ascensor, adaptats per a persones amb mobilitat reduïda. La resta de l'àmbit d'estudi podria accedir en menys de 15 minuts a peu a l'estació, tot i ubicar-se en els límits de la zona.

Està prevista una nova estació dins de l'àmbit d'estudi en el Pla Director d'Infraestructures 2021-2030, la de Ribera-Salines, que donarà servei i resposta als futurs desenvolupaments planejats, oferint una accessibilitat excel·lent en ferrocarril al barri.

Pel que fa a l'autobús, compta amb 9 línies d'autobús diürn, de les quals 1 línia és exprés, 6 són interurbanes i 2 són urbanes de Cornellà.

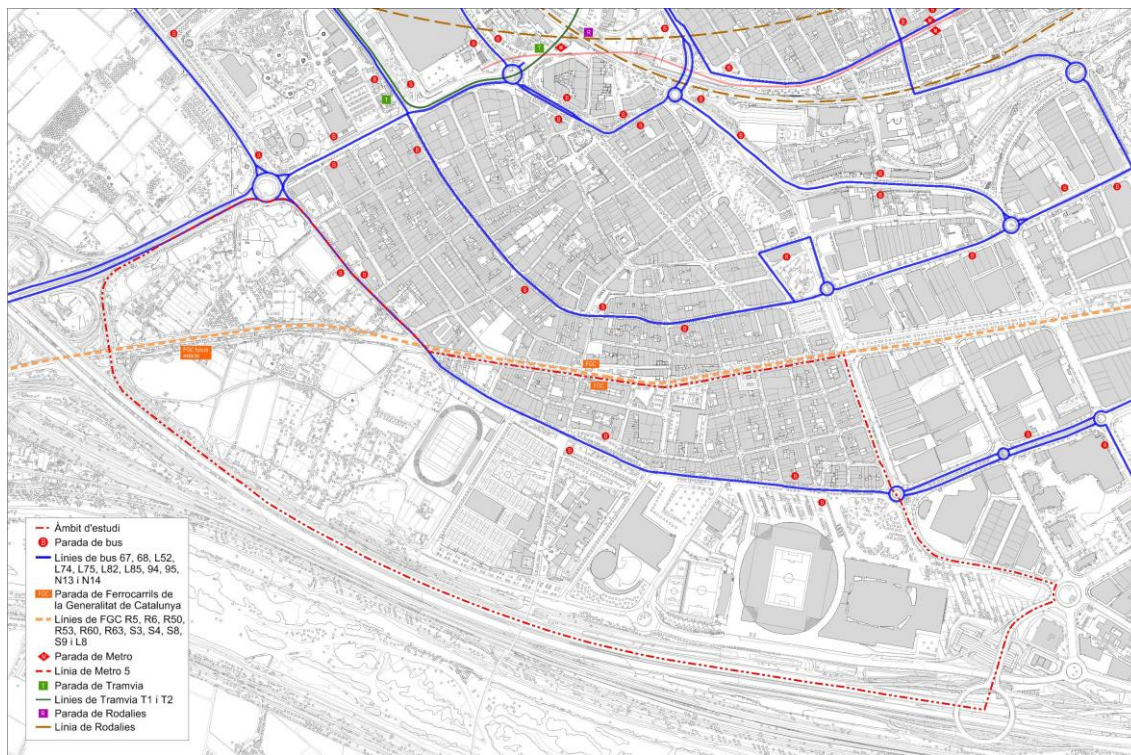
La línia exprés (E79) connecta Sant Boi amb Barcelona (Diagonal), circulant per Cornellà i Sant Joan Despí per a agafar seguidament l'autopista tot escurçant els temps de viatge respecte les altres línies interurbanes, i funciona com a línia de reforç en hora punta.

Les 6 línies interurbanes connecten Cornellà amb Barcelona, L'Hospitalet i poblacions del Baix Llobregat properes com Sant Joan Despí, Sant Feliu, Sant Just, Gavà, Castelldefels, Viladecans, el Prat (també l'Aeroport) o Sant Boi, amb intervals de pas de 10-20 minuts.

Cornellà compta també amb servei de bus urbà prestat per TMB, amb dues línies (94 i 95) que amb recorreguts circulars cobreixen el municipi i circulen per l'àmbit d'estudi amb intervals de pas de 20-25 minuts.

A més, en horari nocturn hi donen servei les línies N13 i N14, que connecten Cornellà amb Sant Boi, Viladecans, Gavà, Castelldefels, L'Hospitalet i Barcelona (PI. Catalunya) cada 20 minuts.

² El polígon d'Almeda és la zona de negocis i industrial de Cornellà on hi ha el WTC Almeda Park, la Fira de Cornellà i moltes més empreses i indústries.

Plànol: Xarxa de transport públic. Font: BR

Dins de l'àmbit d'estudi s'han comptabilitzat 6 parades d'autobús, distribuïdes al llarg de l'Avinguda del Baix Llobregat. Les parades a l'alçada del Carrer Fivaller compten amb marquesina. De les dues parades situades a l'alçada del carrer de la Verge de Montserrat només una d'elles compta amb marquesina. És el mateix cas de les dues parades situades a l'alçada de Francesc Layret.

Cap de les sis parades està segregada de la vorera i, si bé en cap cas es considera que la seva ubicació impedeixi el pas dels vianants, un desnivell a la vorera fa que s'hagi de modificar el recorregut en el cas de voler passar al costat de la marquesina situada a l'Avinguda del Baix Llobregat a tocar de Francesc Layret.

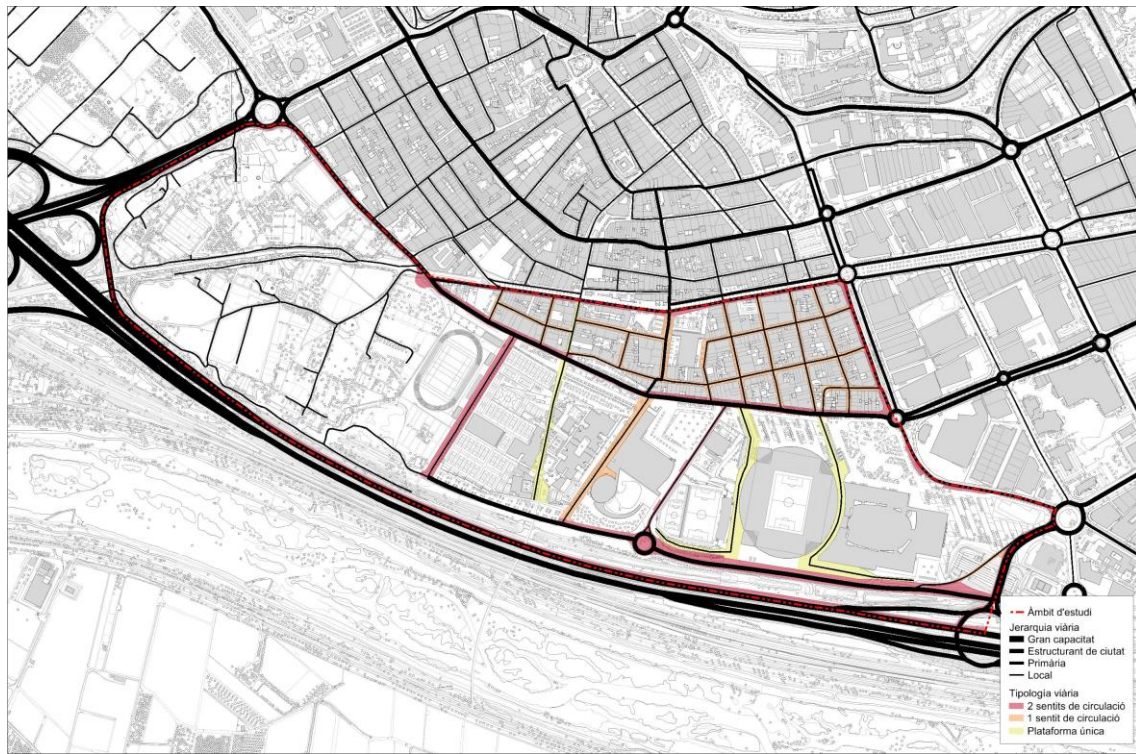
Parada d'autobús a l'Avinguda Baix Llobregat - Joan Fiveller

Jerarquia viària

El barri de Ribera es troba delimitat pel sud per l'autopista A-2, amb dos accessos des de la C-245 i des del Centre Comercial, així com travessat per l'eix estructurant de l'avinguda del Baix Llobregat que connecta la zona amb el polígon d'Almeda i l'Hospitalet, on dona accés a les Rondes. També permet arribar a la C-245, des d'on es pot connectar amb Sant Boi o Sant Joan Despí.

La trama del barri genera una xarxa viària en forma de retícula on els carrers són d'una sola direcció i compten generalment amb cordons d'aparcament en una banda del carrer. La manca de semàfors, lligada a l'existència de sentit únic i un sol carril de circulació conformen un barri amb caràcter pacificat.

En la part sud de l'àmbit, la situació és diferent degut a l'existència de diversos equipaments metropolitans, on els carrers són de doble sentit i admeten aparcament a ambdues bandes, per absorbir la demanda dels diferents equipaments i esdeveniments que s'hi produeixen.

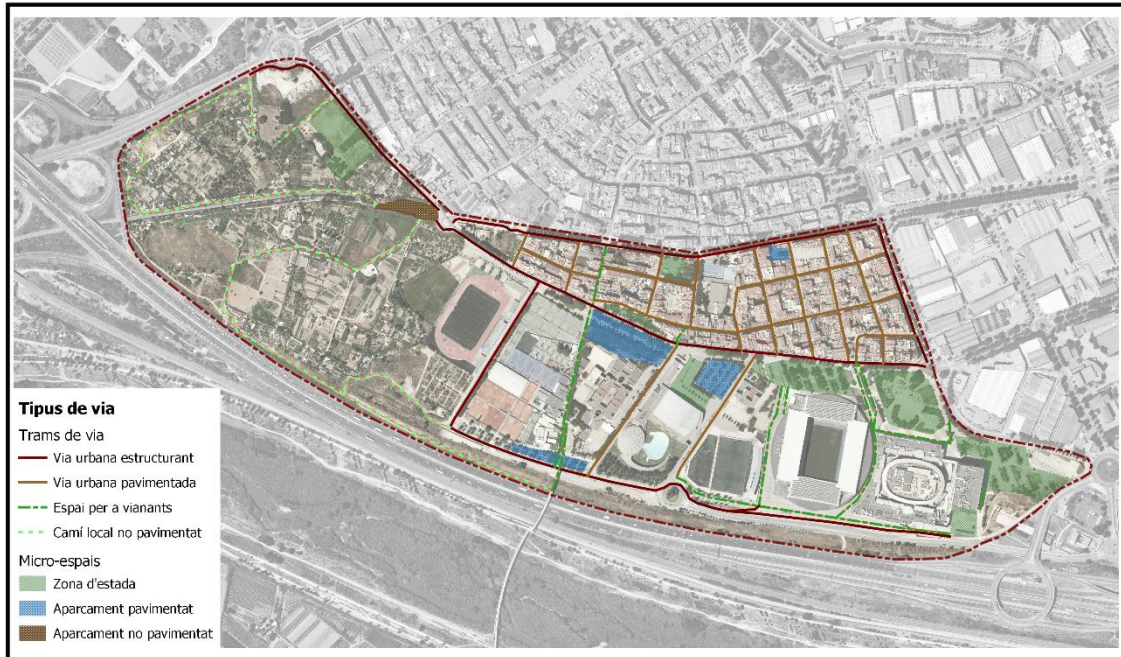

Jerarquia viària. Font: BR

Les visites realitzades al barri de Riera durant el treball de camp han permès comprovar la cartografia digitalitzada, a la vegada que complementar aquesta informació amb l'observació directa d'aquells espais que eren transitables a peu. Això ha permès obtenir una informació que resulta especialment útil tant per caracteritzar les vies locals, així com per detectar vies, camins i recorreguts informals.

Les tipologies viàries existents s'ajusten a les tres parts del barri suara esmentades. D'una banda la retícula de carrers que caracteritza la zona residencial. D'altra banda, la zona sud està clarament diferenciada entre els carrers no pavimentats que travessen i delimiten la zona del Serrallo, i les vies de plataforma única que travessen i s'integren amb els espais d'estada de la reconstruïda Plana del Galet.

Aquesta observació ha permès apreciar que, a més del carrer Verge de Montserrat que està tancat al trànsit de vehicles des de 2018, els caps de setmana també es restringeix el trànsit de vehicles en alguns carrers del barri amb motiu de transformar-los puntualment en zona de vianants.

Tipus de vies observades Font: Observació social, IERMB

L'any 2018 es tancà al trànsit de vehicles el carrer de la Verge de Montserrat (a l'esquerra) i els caps de setmana es fan talls de carrer que modifiquen puntualment els usos d'algunes vies del barri (Carretera del Prat, a baix).

Qualitat ambiental del barri de Riera de Cornellà

Espais oberts i connectivitat ecològica

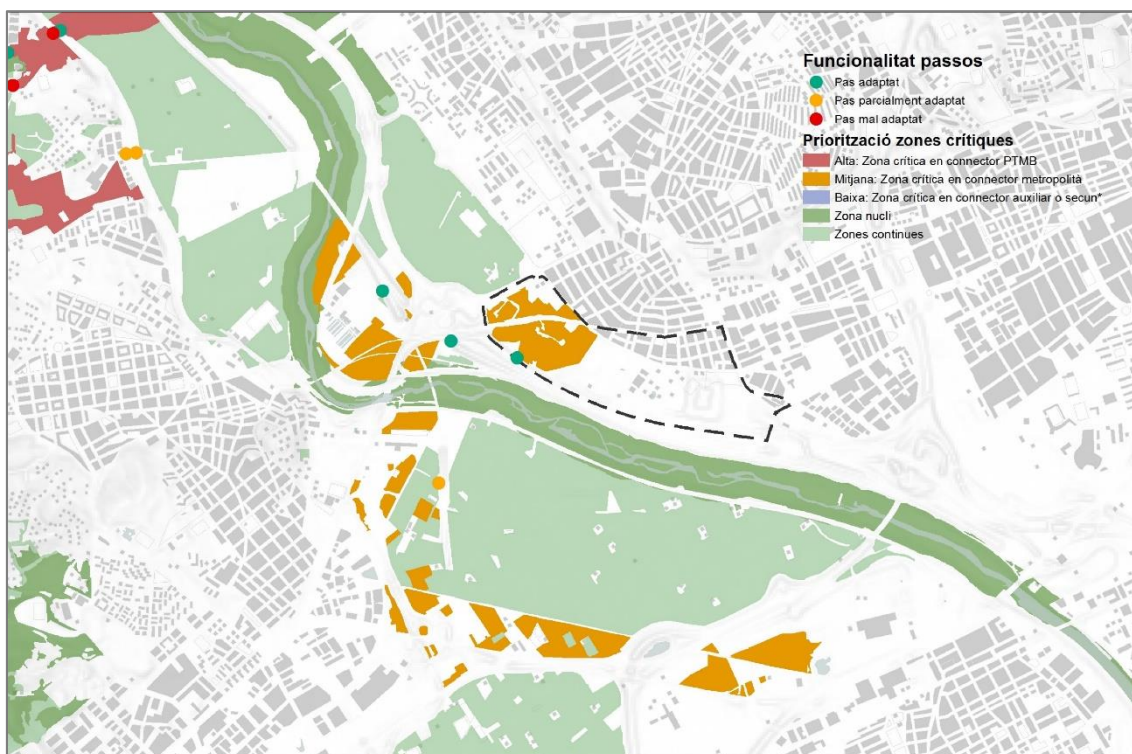
Gran part dels nuclis urbans metropolitans, les activitats econòmiques i les infraestructures de comunicació es concentren a les zones planeres de la metròpolis, produint-se algunes friccions entre aquests usos i els espais oberts.

Actualment, l'àrea metropolitana de Barcelona té urbanitzat el 48% dels seus 636 km², esdevenint una de les zones urbanes més denses d'Europa. La resta del territori, el 52%, està format per diferents espais oberts: zones forestals (la gran part d'elles protegides), zones agrícoles, zones de transició, espais fluvials i platges. Malgrat que l'extensió dels espais oberts és notable a l'àrea metropolitana de Barcelona, aquests estan sotmesos a pressions antròpiques derivades per la proximitat i ubicació dels teixits urbans i infraestructures de mobilitat associades.

Això provoca la fragmentació dels hàbitats naturals dels espais oberts i l'efecte barrera, dificultant la connectivitat biològica de la fauna entre les diferents àrees naturals metropolitanes. La presència de les grans infraestructures conjuntament amb la trama urbana contínua fan que l'efecte barrera sigui acumulatiu i molt difícil de superar.

L'àmbit del barri de Riera de Cornellà precisament està en una zona prioritària a nivell metropolità en la connectivitat ecològica. Concretament, en una zona que connecta la zona fluvial del riu Llobregat amb part de la zona agrícola de la Vall Baixa.

Mantenir aquesta funcionalitat és un dels elements prioritaris ambientals a tenir en compte en aquest àmbit, ja que és un dels punts estratègics de connectivitat a nivell metropolità.

Connectivitat ecològica. Font: BR

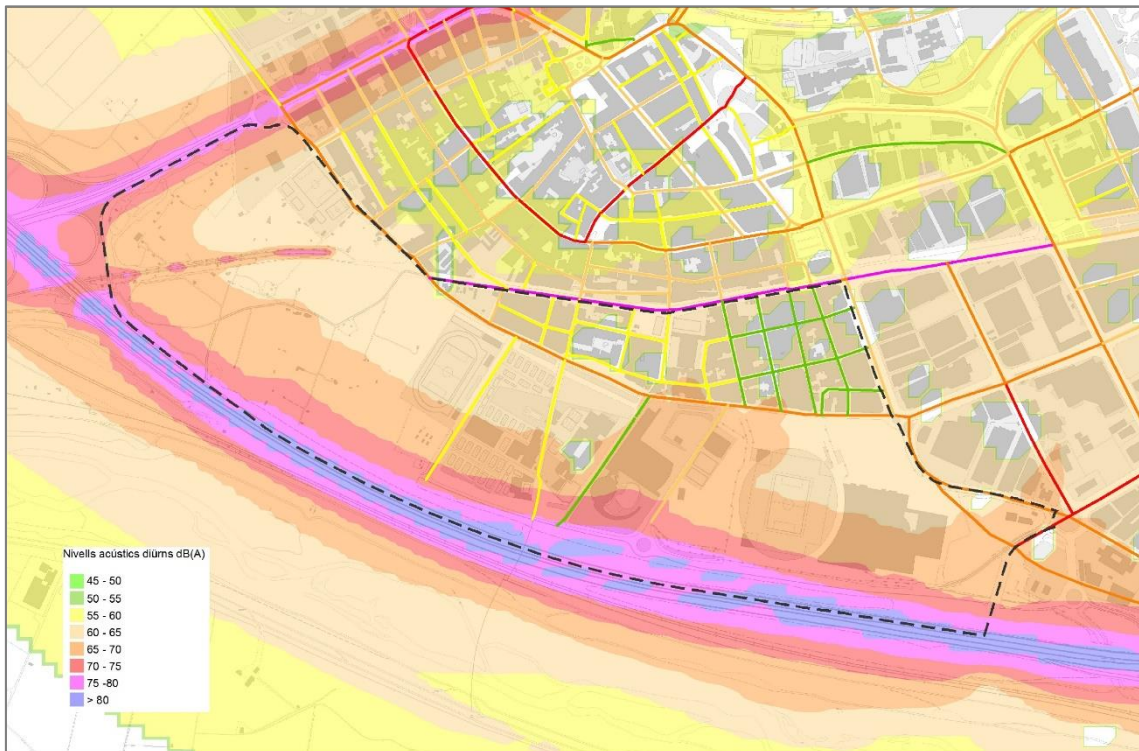
Senyalització dels Itineraris dels camins rurals del Serrallo

Qualitat acústica

Alguns dels factors que determinen la qualitat i l'ús de l'espai públic estan relacionats amb la qualitat acústica del seu entorn. És un aspecte que segurament és percebut de forma indirecta o fins i tot de forma inconscient, però que determina un major grau de confort o desconfort pels seus usuaris. Espais públics de característiques urbanístiques similars poden tenir uns nivells de freqüentació més elevats pel fet de tenir una major qualitat acústica.

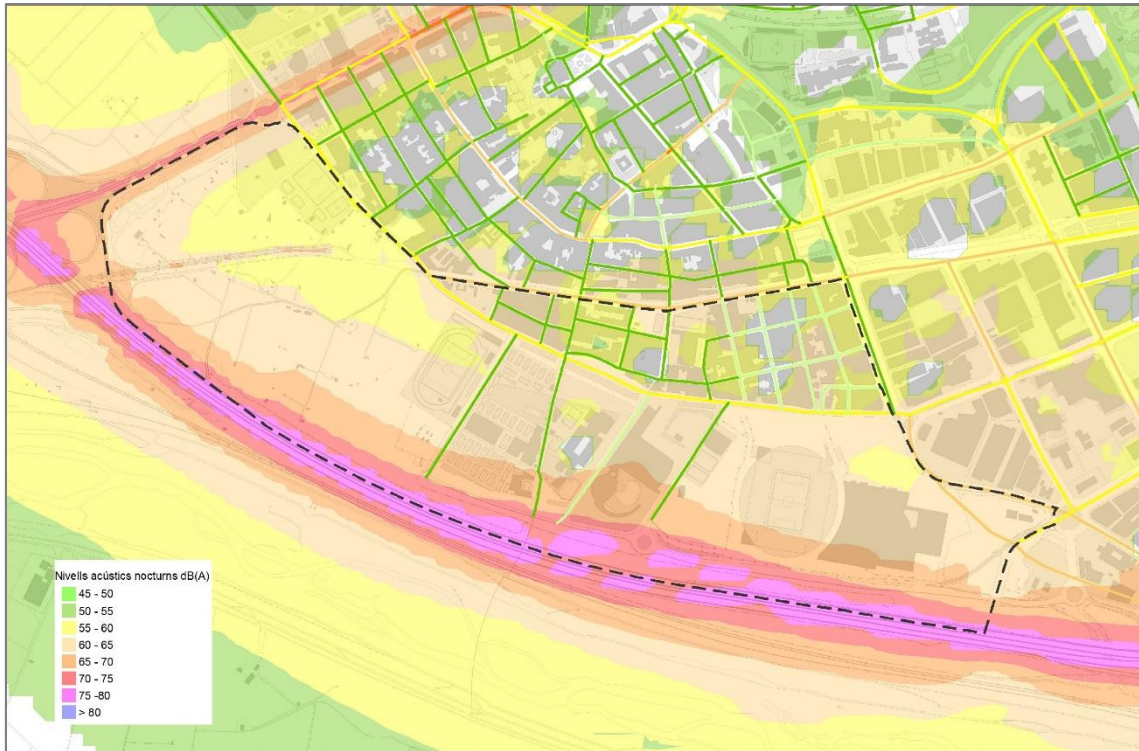
En el cas del barri de Riera, és un barri molt influenciat per la petjada acústica d'una de les infraestructures viàries més importants de l'àrea metropolitana, l'A-2. Precisament la franja més propera a la infraestructura, en gran part està ocupada per grans equipaments esportius, comercials i educacionals. Aquesta ordenació actua com zona de transició, fent una mica de pantalla acústica perquè la zona residencial situada al darrere tingui una millor qualitat acústica.

A la zona residencial els nivells durant el dia se situen entre els 50-60 dB(A), que es consideren uns nivells de bona qualitat acústica.

Qualitat acústica diürna. Font: Barcelona Regional i Mapes Estratègics de Soroll (Generalitat de Catalunya)

Durant el període nocturn, la distribució de la qualitat acústica segueix el mateix patró que durant el dia, però amb uns nivells menors a la zona residencial, situant-se entre els 45-55 dB(A), que seria una bona qualitat acústica.

Qualitat acústica nocturna. Font: Barcelona Regional i Mapes Estratègics de Soroll (Generalitat de Catalunya)

Una altra informació acústica rellevant és el Mapa de Capacitat, que és el que determina el límit d'immissió acústica en funció del seu ús. L'actual mapa de capacitat de Cornellà va ser aprovat l'any 2011 per l'Ajuntament i va establir una zonificació acústica força diferenciada, en funció dels nivells acústics i dels usos urbanístics del barri. Les categories que inclou l'àmbit són:

- Predomini del sòl d'ús residencial (categoria A4). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Predomini del sòl d'ús sanitari, docent i comercial (categoria A2). Aquesta categoria té uns límits de 55 dB(A) en el període de dia i vespre i de 45 dB(A) en el període de nit.
- Coexistència de sòl d'ús residencial amb activitats i/o infraestructures de transport existent (Categoria B1). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Predomini del sòl d'ús terciari diferent a C1 (Categoria B2). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Usos recreatius i d'espectacles (categoria C1). Aquesta categoria té uns límits de 68 dB(A) en el període de dia i vespre i de 58 dB(A) en el període de nit.

Comparant els nivells de soroll existents amb els límits establerts pel mapa de capacitat es pot dir que l'àmbit amb usos residencials del barri de Riera compleix amb els límits establerts, però a la zona d'equipaments pròxima a la A-2, hi ha algunes superacions, on els nivells de soroll estan per sobre de l'establert a nivell normatiu. És en aquesta zona més pròxima a l'A-2 on la qualitat acústica serà força menor.

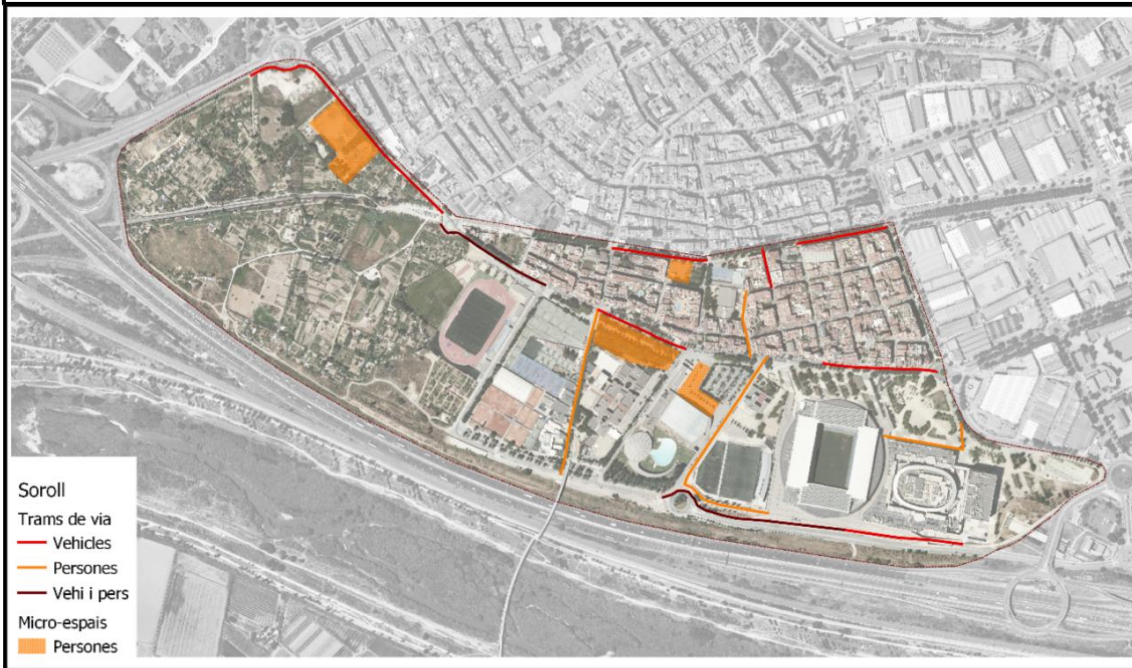
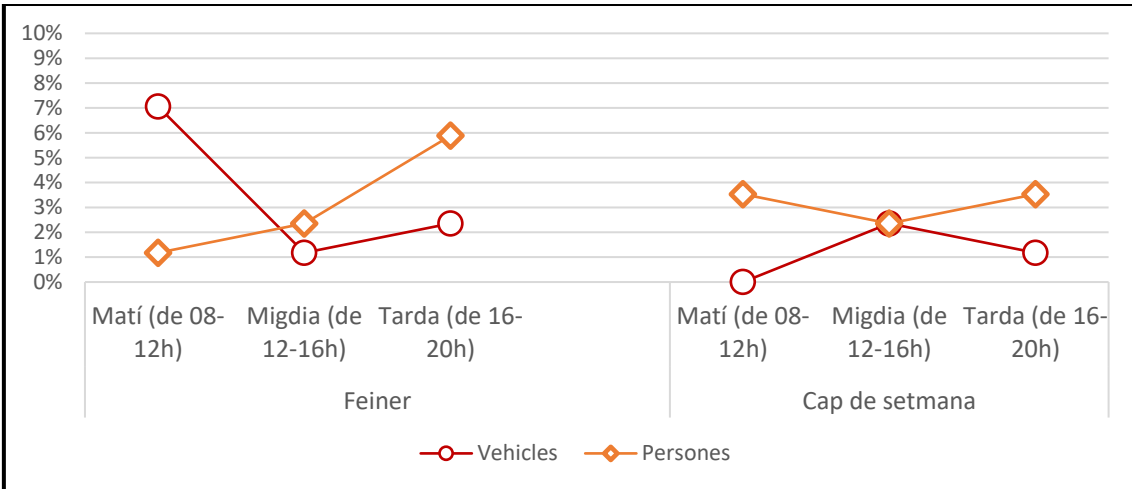
Mapa de capacitat acústica. Font: Ajuntament de Cornellà de Llobregat

També s'ha recollit informació in situ sobre el soroll provinent del trànsit circumdant de vehicles i/o de l'activitat de les persones. La mesura en aquest cas prové de les observacions, on es percebia que els nivells de soroll eren puntualment alts o molt alts a 20 dels 85 trams de via i dels micro-espais observats a Riera (inclosos els dies feiners i els caps de setmana). La circulació de vehicles era la principal font de soroll a 9 d'aquests trams, i a 9 ho era la concurrència de persones. Tant davant de l'Estadi municipal de Cornellà com a les rodalies dels camps de futbol de Cornellà, el soroll era conseqüència de la confluència tant de persones com de vehicles.

Més concretament, els majors nivells de soroll per trànsit de vehicles es van notar els matins dels dies feiners tant a l'Avinguda del Baix Llobregat i al Passeig dels Ferrocarrils Catalans (principals vies estructurants del trànsit) com, efectivament, a la zona d'equipaments més propers a l'A-2. En aquest sentit cal dir que el migdia i tarda dels caps de setmana també es va observar que el trànsit de vehicles era lent i els nivells de soroll alts al voral de la carretera de Barcelona a Santa Creu de Calafell, de connexió a l'autopista.

A diferència dels vehicles, els nivells de soroll associats a la concurrència de persones arriben al seu màxim les tardes dels dies feiners. Els principals motius de soroll entre setmana són les entrades i les sortides dels centres educatius, així com dels equipaments esportius. Pels matins, també s'ha considerat que el soroll ambient és alt al pàrquing del carrer del Sorral del Riu.

Finalment, l'elevada concurrència de persones motiva un so ambient elevat al Carrer de la Verge de Montserrat i a la Plaça de la Sardana, i també al Parc de les Aigües durant els migdies i les tardes del cap de setmana.

Valoració nivells de soroll alt i molt alt. Font: Observació social, IERMB

Estat actual del barri

Situació demogràfica

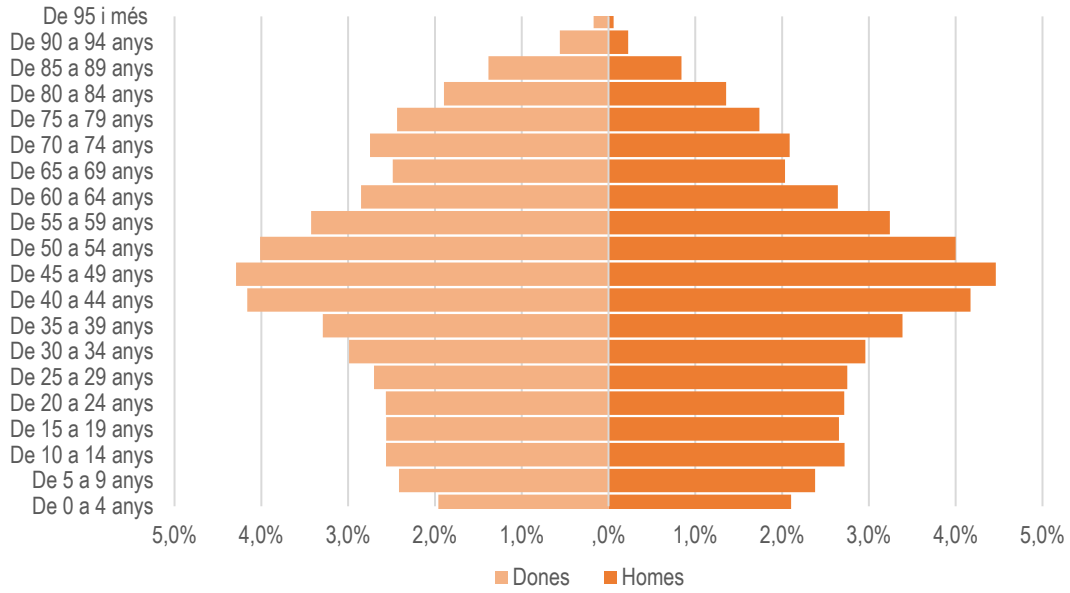
Segons les dades del padró continu a 1 de gener a 2021, Cornellà de Llobregat és el sisè municipi més poblat de l'àrea metropolitana de Barcelona, amb 89.300 persones. Com s'ha vist en el punt anterior el seu creixement demogràfic s'explica, com tantes altres vegades als municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, pel binomi industrialització-immigració. Així, als anys 40, Cornellà de Llobregat tenia 3.214 habitants i el 2021 la xifra de residents se situa en 89.300, fet que suposa un creixement absolut en aquests 80 anys de 81.086 habitants. Respecte a la seva evolució, en el període comprès entre els anys 1940 i 1960, la població va anar augmentant moderadament i és a partir dels anys setanta que, com a conseqüència dels moviments migratoris provinents sobretot del sud peninsular i el desenvolupament industrial del municipi, la població incrementa de forma notable superant els 77.000 habitants l'any 1970. És a partir de llavors que el creixement va ser continuat però menys accentuat. Fins i tot, entre els anys 1990 i 2000 el municipi perd població, encara que després la recupera en escriuix (pràcticament 10.000 residents més).

	Habitants	Creixement absolut	Taxa de creixement anual (r)
1940	8.214	-	-
1950	11.473	3.259	33,1
1960	24.714	13.241	73,2
1970	77.314	52.600	103,1
1981	90.956	13.642	14,7
1990	86.287	-4.669	-5,9
2000	80.997	-5.290	-6,3
2010	87.240	6.243	7,4
2021	89.300	2.060	2,1

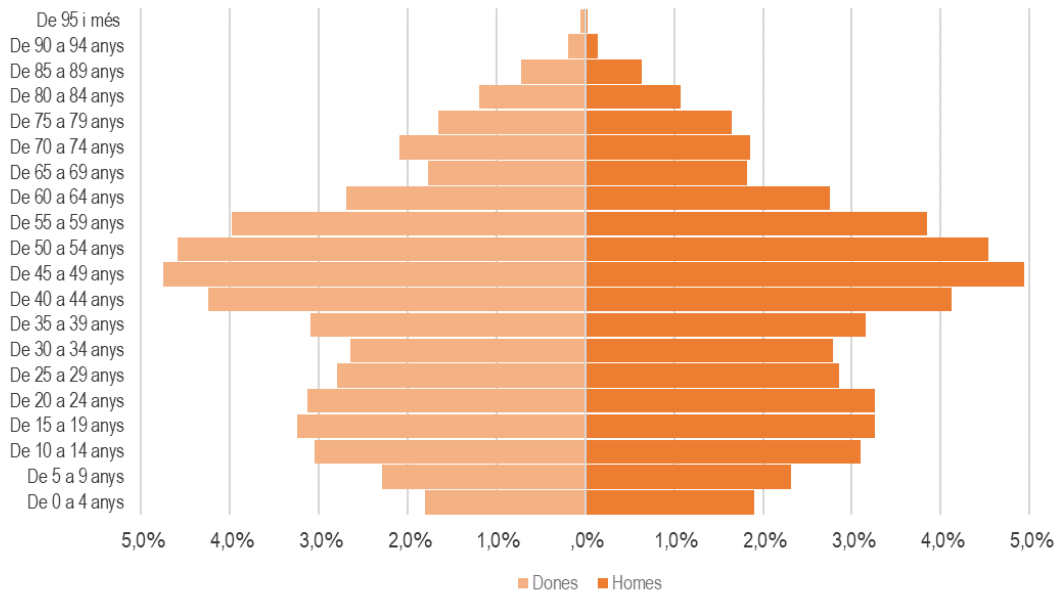
Evolució de la població de Cornellà de Llobregat 1940-2021. Font: IERMB a partir de Dades estadístiques de la població en data 1 de gener de 2020, INE.

Tenint en compte l'estructura per edats i sexe de la població, tant Cornellà de Llobregat com el barri de Riera, en termes generals, l'esperança de vida de les dones és major que la dels homes. Així, mentre en els segments de població més jove hi ha un lleuger predomini en el nombre d'homes sobre les dones, en el període de la vellesa tant al barri de Riera com a Cornellà de Llobregat, s'observa una major presència de dones. D'acord amb la població més jove i adulta, s'observa com en el barri de Riera hi ha una major presència tant d'infants, joves i persones adultes fins els 64 anys. I és a partir de les edats més avançades, pels diferents segments de població, que el barri disposa de menys població per aquestes franges d'edat en comparació amb Cornellà de Llobregat.

Cornellà de Llobregat

La Riera

Piràmides de població. Font: IERMB a partir de l'estadística del padró continu per seccions censals a 1 de gener de 2021.

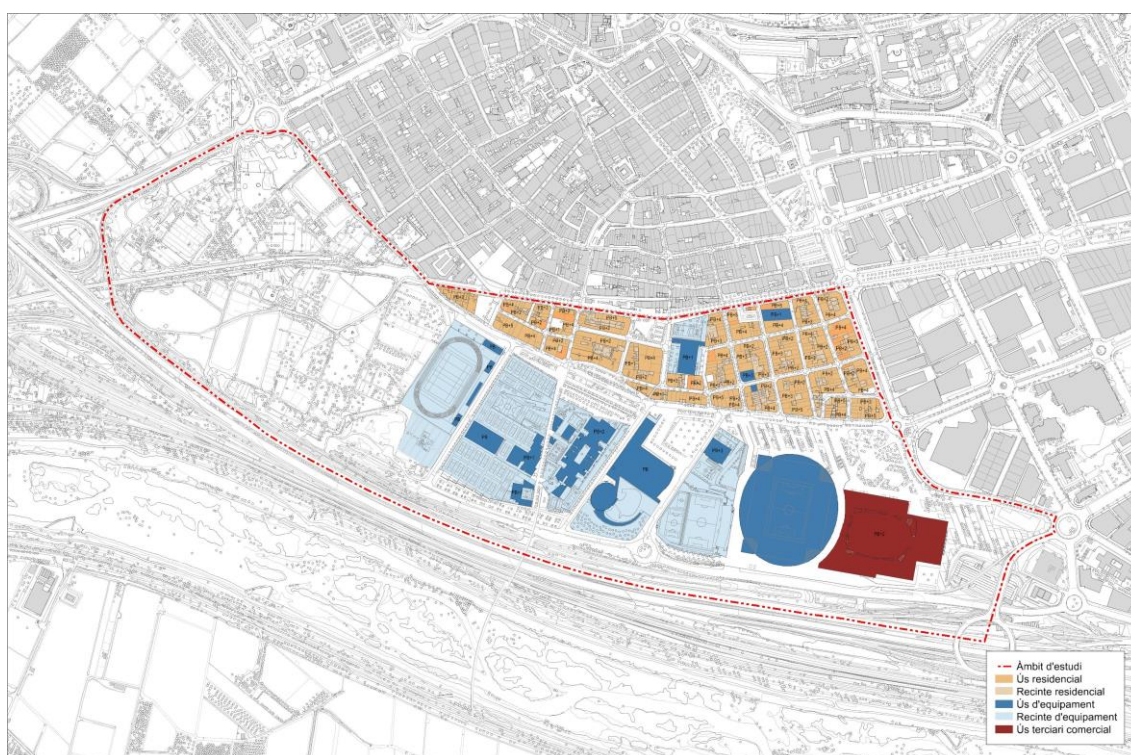
Tipus de teixit urbà

L'eixample del barri de Riera dona continuïtat al teixit residencial del Centre de Cornellà i es va conformar durant els anys vuitanta. Està delimitat per tres eixos estructurants de la ciutat com són la carretera del Prat, el passeig dels Ferrocarrils Catalans i l'avinguda del Baix Llobregat.

Les illes residencials són d'alineació a vial en illa tancada. Les alçades variables entre PB+2 les més baixes i PB+5 les més altes. Integrats a l'eixample, hi trobem quatre equipaments d'escala local.

Actualment la resta del barri són grans peces d'equipaments metropolitans ubicats a la part més pròxima al riu Llobregat que generen un coixí entre el teixit residencial i les grans infraestructures paral·leles al Riu, juntament amb un gran centre comercial.

Entre l'estadi municipal i la carretera de Sant Boi, a la zona del Serrallo s'hi desenvolupen usos agrícoles travessats pel pas del ferrocarril.

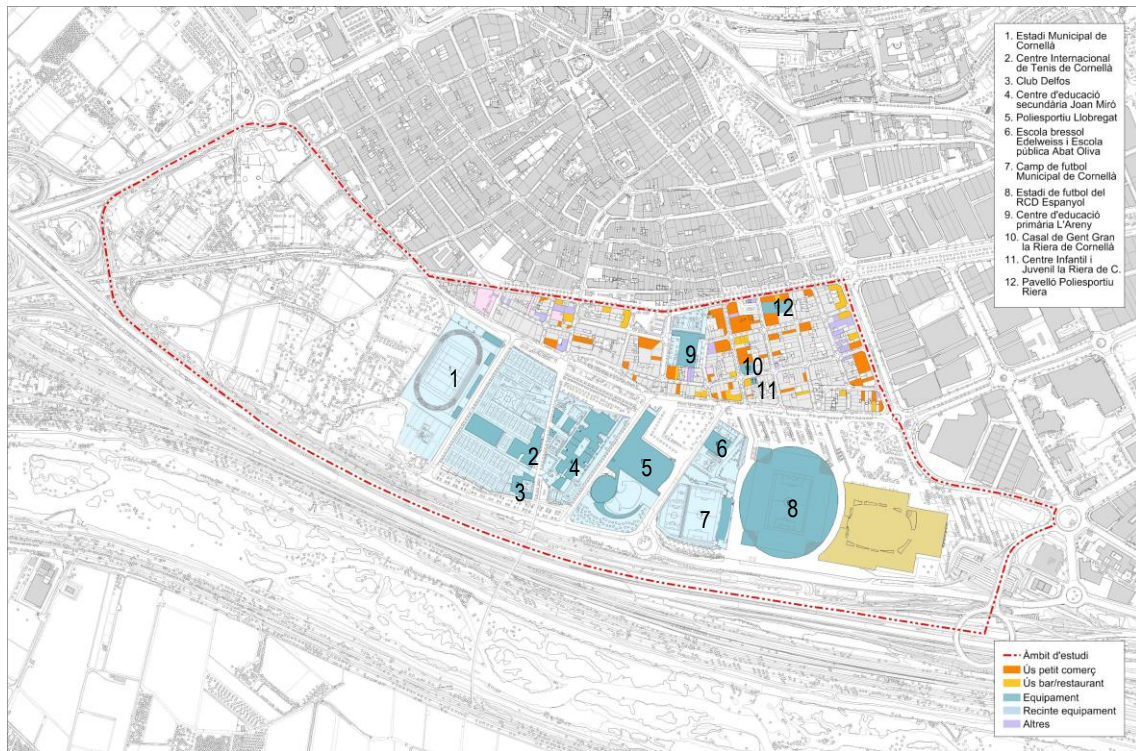
Usos principals de les parcel·les. Font: BR

Activitats en planta baixa i diversitat d'usos

L'activitat en planta baixa al teixit residencial combina els usos de restauració i el comercial amb el pròpiament residencial, es troben distribuïts per tot el barri tot i que es concentren amb una major intensitat al llarg dels carrers de Sant Jeroni i del Passeig dels Ferrocarrils Catalans. Tenint en compte que al barri no hi ha una gran varietat d'edificis amb activitat en planta baixa, s'aprecia no obstant una major diversitat a l'avinguda del Baix Llobregat, a la Carretera del Prat, al carrer i al passatge de Francesc Layret, així com al carrer de Sant Isidre.

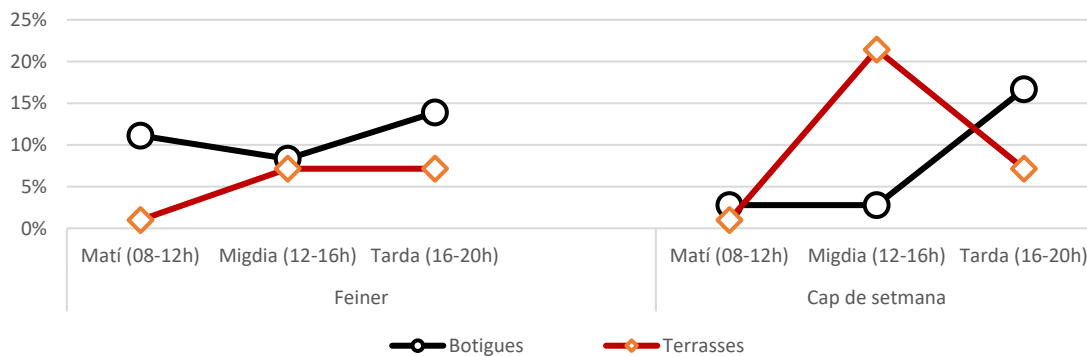
Els equipaments estan distribuïts entre l'eixample i l'àrea de grans equipaments compresa entre l'avinguda del Baix Llobregat i la Ronda Litoral. Les peces més grans com l'Estadi Municipal (1), el Centre Internacional de Tennis (2), el Centre d'Educació secundària Joan Miró (4), el Poliesportiu Llobregat (5), el Camp de futbol

Municipal (7) i l'Estadi de futbol del RCD Espanyol (8) són les que generen aquesta successió d'equipaments.

Activitats en planta baixa (serveis i equipaments). Font: BR

Quant als usos d'aquests establiments, els moments de major aflluència a comerços i botigues es dona els matins i les tardes entre setmana, i és especialment alta durant les tardes dels caps de setmana. En canvi, els moments de major aflluència a bars i a restaurants es produeix els migdies i les tardes en dies feiners, assolint el punt més alt d'ús els migdies del cap de setmana.

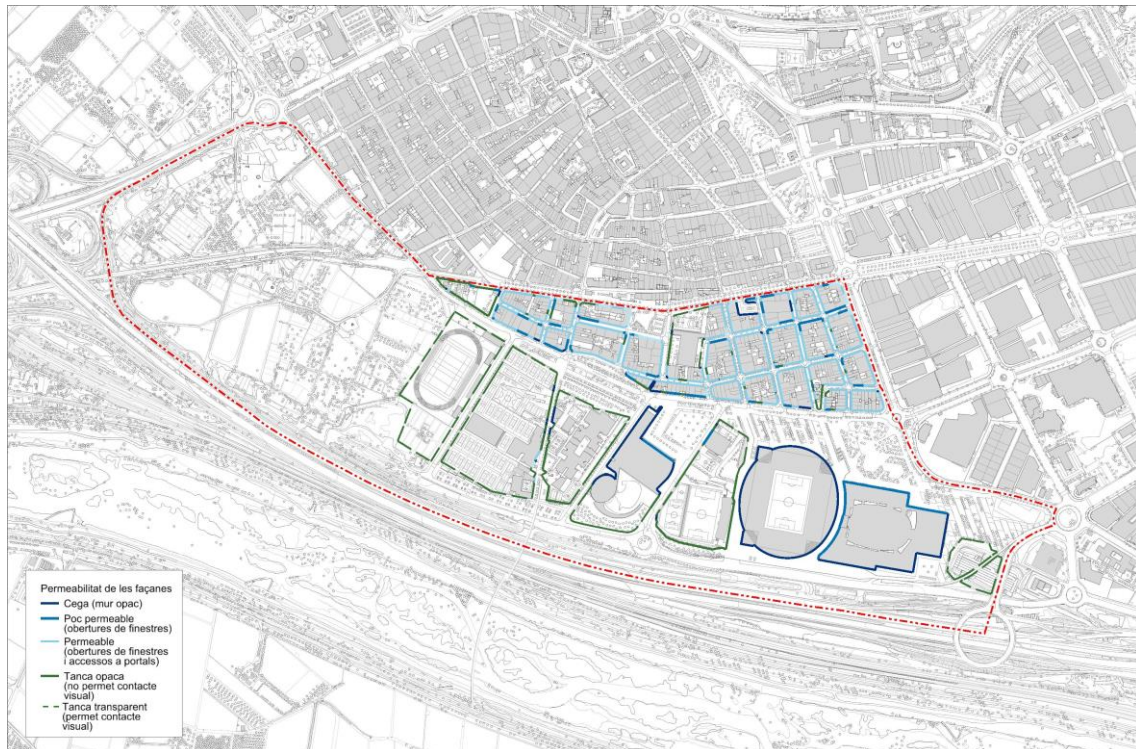

Moments de major presència de persones a comerços i locals de restauració. Observació social, IERMB

Permeabilitat i estat de les façanes

Els resultats anteriors sobre les activitats en planta baixa es complementen amb la cartografia realitzada sobre la permeabilitat de les façanes, ja que el seu caràcter pot influir en la percepció de l'espai públic. Així, s'ha distingit els límits de l'espai públic entre façanes i tanques, i cada grup segons grau de transparència.

El teixit residencial de Riera compta amb façanes permeables (obertures de finestres i portals d'accessos a les finques) i traçat de carrers rectes que permeten la visibilitat total de l'espai. La part conformada pels equipaments de la banda oest genera una relació directa amb l'entorn, ja que les tanques que els delimiten són transparents i permeten el contacte visual. Per contra, l'Estadi de futbol del RCD Espanyol i el centre comercial Splau, al tenir façanes opaques, es desvinculen totalment de l'activitat exterior. Aquesta poca relació pot repercutir en una sensació d'inseguretat quan és fosc i generar activitats no desitjades.

Permeabilitat de les façanes. Font: BR

Això no obstant, durant les observacions en cap cas es va valorar l'existència d'una situació de perill en aquests trams, cosa que no ha estat igual a la zona del Serrallo. La presència d'estructures d'autoconstrucció, de brutícia, de gossos bordant i de persones atentes a l'activitat dels vianants ha fet pensar que, a més d'activitats agrícoles, aquesta zona també s'utilitza com assentament residencial informal. No s'han pogut observar tots els recorreguts perquè les persones encarregades de l'observació han experimentat por.

Així doncs, malgrat que la permeabilitat de les façanes és baixa, a la resta del barri de Riera no s'ha tingut aquesta sensació d'inseguretat. D'una banda, s'ha constatat que la visibilitat als carrers i a les zones obertes era prou elevada com per a permetre observar els espais parcialment o en la seva totalitat. De l'altra, a diferència dels assentaments i els horts del Serrallo, els edificis de Riera estan en un bon estat de conservació, tot plegat sense signes d'abandonament evidents. Amb tot, cal comentar:

- La configuració de l'estadi, fa que la visibilitat sigui limitada a la zona d'accessos del RCDE Stadium i també al Carrer de la Riereta, a tocar de l'Avinguda del Baix Llobregat, doncs hi ha una corba pronunciada flanquejada per edificis i vehicles que en redueix la visual. En aquest últim tram de carrer també hi ha unes obres que contribueixen a reduir més la qualitat d'aquest espai per al seu ús públic.

- L'estat de manteniment de les façanes també és menor a la zona perimetral oest del Passeig dels Ferrocarrils Catalans, a mesura que conflueix amb l'Avinguda del Baix Llobregat.

Zones amb baixa visibilitat i possibilitats de recorregut al barri de Riera. Font: BR

L'entorn per a la mobilitat activa i els elements de suport a la utilització dels espais

Entre els objectius generals orientats a promoure un entorn adient per a la vida social està el de crear un ambient prou confortable i segur per a les persones que l'utilitzen, de manera que el puguin gaudir amb autonomia. En aquest sentit no hi ha dubte que la pròpia ordenació i el disseny dels espais públics, així com la provisió d'elements adequats per a l'estada, la seva gestió i manteniment, són aspectes claus a l'hora d'incentivar la vida pública.

És per caracteritzar els espais del barri de Riera i per avaluar-los que s'ha elaborat una base de dades espacial i temàtica amb informació directa obtinguda a través de la visita als espais i, ocasionalment, a partir de cartografia digital. S'ha obtingut informació sobre l'espai destinat al vianant i al vehicle, sobre la presència de mobiliari i de verd urbà, així com de problemes de manteniment, desperfectes i usos inadequats dels espais urbans.

Itineraris de vianants i xarxa ciclable

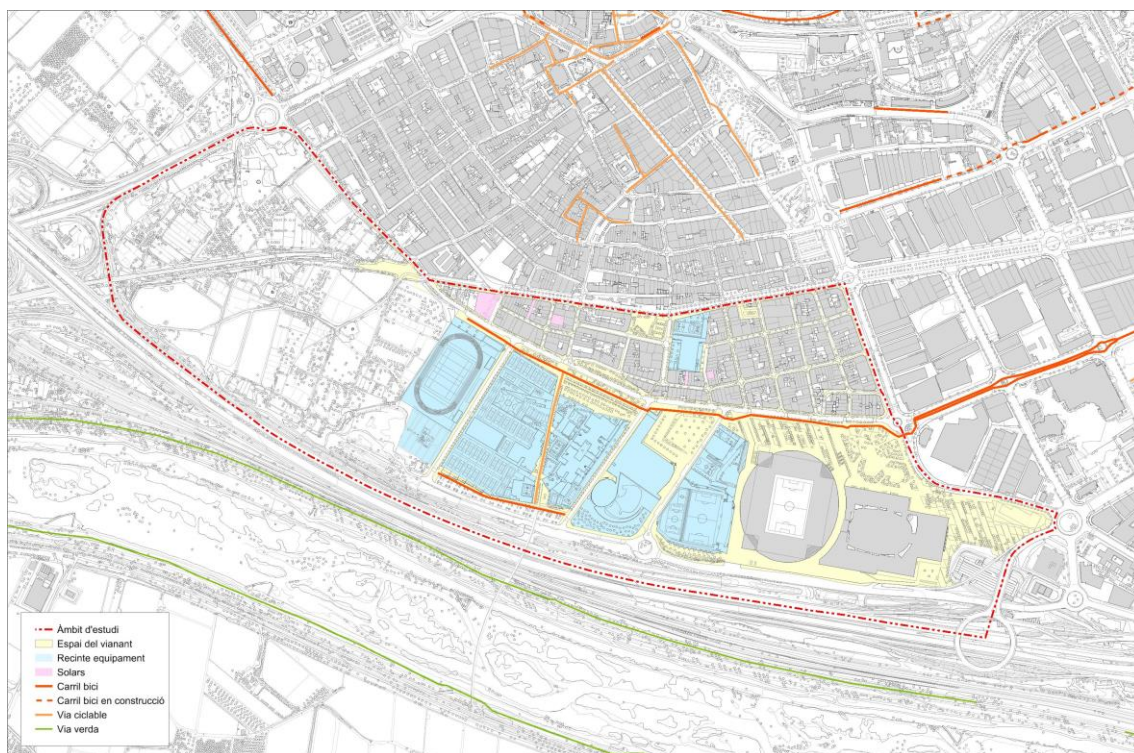
La configuració de la xarxa de carrers així com la dimensió petita de les illes faciliten els desplaçaments a peu en la part residencial del barri, fet que és diferent en la part sud, on els grans equipaments condicionen els itineraris.

Pel que fa a l'espai destinat al vianant, en la part residencial es limita a algunes petites places i rambles així com a les voreres dels carrers. A grans trets les voreres no compten amb amplades generoses degut al través de la secció del carrer, i en alguns casos tenen trams estrets, on les voreres limiten l'ample degut a l'existència de cordons d'aparcament.

Com s'observa a la imatge, l'espai pel vianant és més ampli a la part sud de l'àmbit, on es troben les grans peces d'equipaments metropolitans. Aquest espai es convertirà en un passeig verd lineal destinat a l'esbarjo i el descans que culminarà amb el desenvolupament del sector del Serrallo de la part oest.

Pel que fa a la bicicleta, Cornellà compta amb diversos carrils bici segregats, així com amb alguns carrers pacificats, on la velocitat està limitada a 30 km/h i la mobilitat sostenible té prioritat envers el vehicle privat.

Dins de l'àmbit hi ha un carril bici a l'avinguda del Baix Llobregat que connecta amb el polígon d'Almeda i L'Hospitalet. La resta de carrers de l'àmbit, sobretot pel que fa a la part residencial del nord, tenen caràcter pacificat, tot i no tenir limitació de velocitat a 30 km/h, ja que la manca de semàfors i el sentit únic de circulació amb un sol carril obliguen a circular a velocitats baixes on el trànsit rodat pot coexistir amb les bicicletes.

Xarxa ciclable i espai del vianant. Font: BR

La convivència amb els vehicles: trànsit, passos de vianants i aparcaments

L'espai dedicat als vehicles condiciona les possibilitats de mobilitat activa i el potencial d'ús social dels espais. En el cas del barri de Riera la intensitat de trànsit de vehicles a motor és en general baixa a la majoria de trams, si bé amb variacions al llarg del dia.

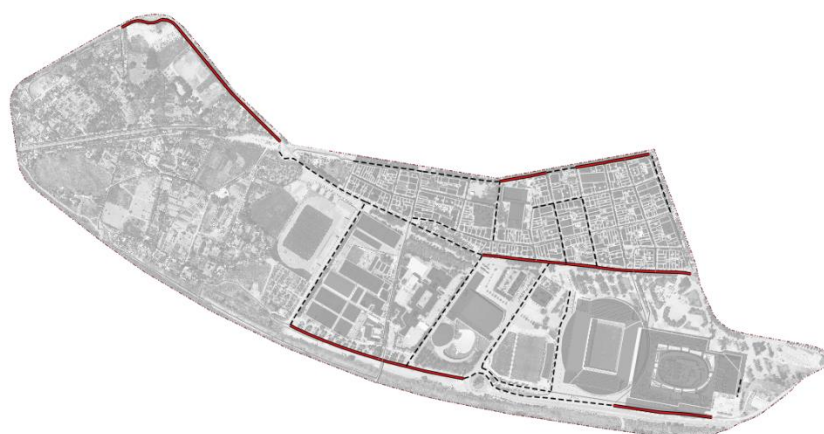
Els resultats de les observacions mostren que la intensitat de trànsit de vehicles és especialment alta durant les primeres hores del matí dels dies feiners, sobretot en aquells trams de connexió amb l'Autovia del Nord Est i les Rondes. Una part important d'aquest trànsit transcorre per l'Avinguda del Baix Llobregat i el Passeig dels Ferrocarrils Catalans, que són les principals vies de circulació de la ciutat. Això no obstant, també es veuen afectades la Carretera del Prat i la Carretera del mig, considerant el sector est del barri. A la banda oest, el camí i el carrer del Rugbi també presenten intensitats de circulació elevades. Algunes vies locals també acaben absorbint un volum mitjà de trànsit, especialment aquelles que uneixen transversalment l'Avinguda del Baix Llobregat i la Carretera del Mig (especialment el Carrer de la Verge de Montserrat, el Carrer del Sorral del Riu i fins i tot els carrils interiors entre l'RCDE Stadium i l'Splau). A l'interior de la zona residencial, el Passatge de Francesc Layret i el Carrer de Joan Fiveller atrauen part d'aquest trànsit.

La intensitat del trànsit de vehicles és menor durant els caps de setmana. Tot i això la circulació augmenta durant el migdia i la tarda, espacialment a les vies de connexió així com al voltant dels equipaments comercials i esportius de la zona sud del barri. La circulació de vehicles és puntualment alta a la zona residencial, amb trànsit moderat als Carrers de Sant Isidre, Sant Jeroni i Francesc Moragas.

Feiner

Cap de setmana

	Molt baixa	Baixa	Mitjana	Alta	Total
Feiner					
Matí (de 08-12h)	67,1%	15,3%	9,4%	8,2%	100,0%
Migdia (de 12-16h)	71,8%	12,9%	14,1%	1,2%	100,0%
Tarda (de 16-20h)	69,4%	24,7%	4,7%	1,2%	100,0%
<i>Total Feiner</i>	69,4%	17,6%	9,4%	3,5%	100,0%
Cap de setmana					
Matí (de 08-12h)	82,4%	12,9%	4,7%	0,0%	100,0%
Migdia (de 12-16h)	69,4%	16,5%	9,4%	4,7%	100,0%
Tarda (de 16-20h)	77,6%	16,5%	3,5%	2,4%	100,0%
<i>Total Cap de setmana</i>	76,5%	15,3%	5,9%	2,4%	100,0%
Total Riera	72,9%	16,5%	7,6%	2,9%	100,0%

Intensitat del trànsit de vehicles. Font: Observació social, IERMB

La trama viària a la part residencial se sustenta majoritàriament en carrers de sentit únic i amb un sol carril de circulació, el que hauria motivat l'absència de semàfors en aquesta zona. Això fa que els passos de vianants esdevinguin un element central en la convivència amb el trànsit de vehicles al barri de Riera.

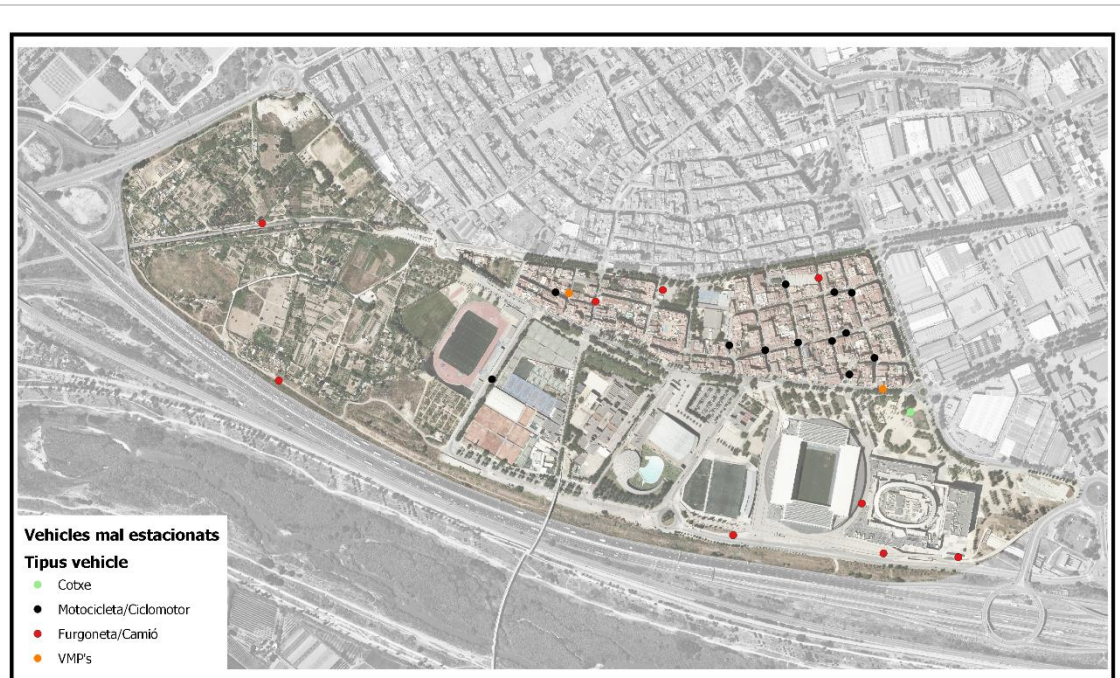
L'observació ha permès confirmar que la majoria de carrers i de trams de via del barri compten efectivament amb passos de vianants. En tots ells es constata l'existència de rampes d'accés per a persones amb mobilitat reduïda, i també que els conductors poden veure les persones que volen travessar sense obstacles (almenys 10 m.), no obstant amb una excepció. A la fotografia següent es pot apreciar que a la cruïlla del Passeig dels Ferrocarrils Catalans amb el carrer de Sant Jeroni hi ha una guingueta de loteries situada en paral·lel a la línia de detenció dels vehicles, fet que obstaculitza enormement la visió entre vianants i conductors.

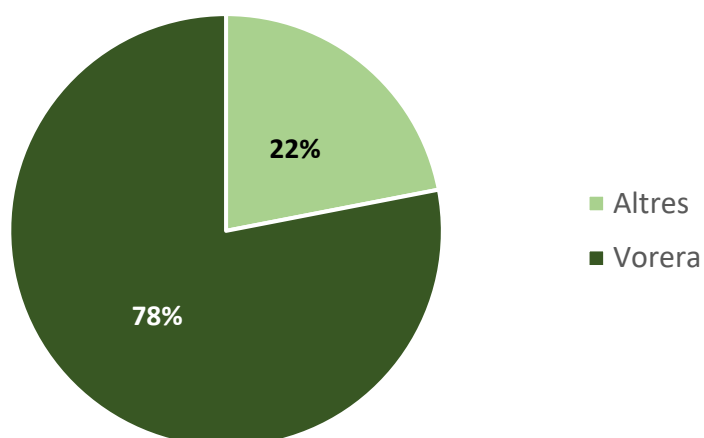
Quant a l'estacionament dels vehicles, a la zona d'habitatges l'aparcament està habilitat alineat al voral. En aquesta zona també hi ha un àrea d'aparcament limitat al Passeig dels Ferrocarrils Catalans, entre el Carrer de Francesc Moragas i Barret i el Carrer de Sant Jeroni. També s'han previst diversos aparcaments pavimentats al voltant dels equipaments esportius de la zona sud, i un pàrquing soterrat al centre comercial. A la zona del Serrallo, hi ha un aparcament no pavimentat a la Carretera Vella de Sant Boi i un descampat a tocar de la C-245.

Amb tot, s'han vist vehicles mal estacionats al 8% dels trams de via i dels micro-espais en què s'ha estructurat l'observació del barri. Val a dir que en la majoria de casos eren motos o ciclomotors estacionats a les voreres sobretot en l'àrea d'habitatges. Amb menor freqüència eren furgonetes i camions de repartiment, més presents a la zona dels equipaments comercials i esportius de la zona sud.

No s'han apreciat diferències significatives ni en la freqüència ni en la distribució territorial d'aquestes situacions entre els dies laborables i els caps de setmana, però sí quant al seu horari. Es comprova així que la presència de vehicles estacionats dificultant el pas dels vianants és major als matins, i disminueix a mesura que avança el dia.

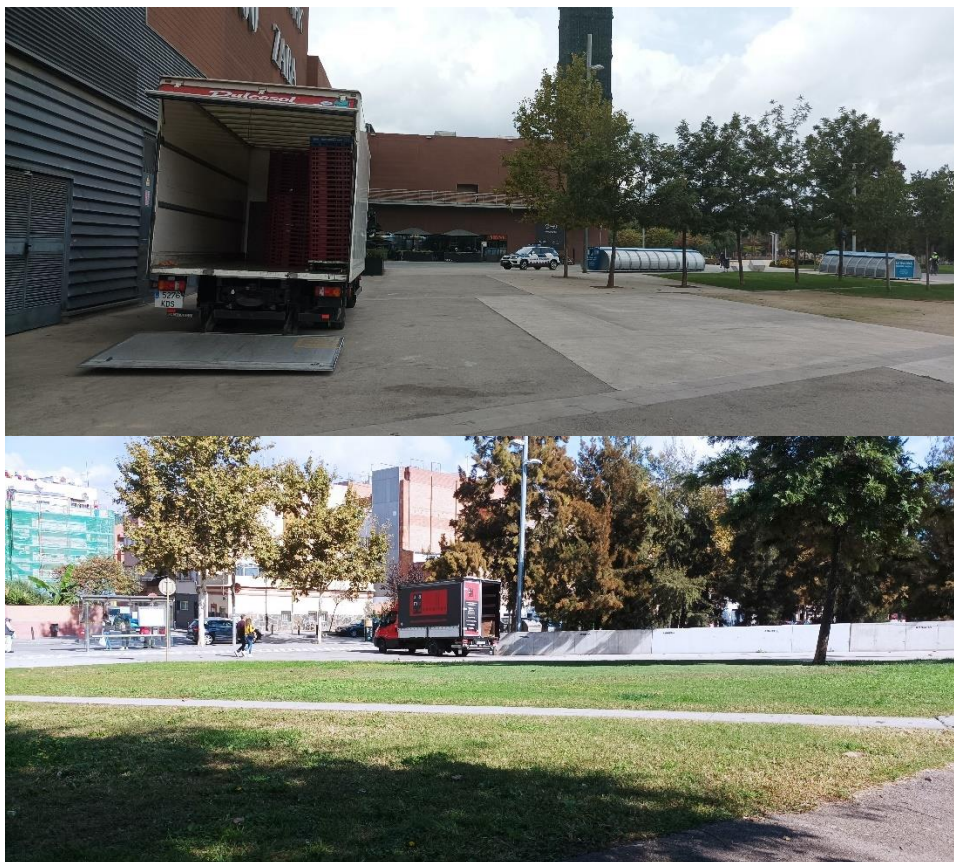
	No	Sí	Total
Feiner			
Matí (de 08-12h)	89,4%	10,6%	100,0%
Migdia (de 12-16h)	91,8%	8,2%	100,0%
Tarda (de 16-20h)	95,3%	4,7%	100,0%
<i>Total Feiner</i>	92,2%	7,8%	100,0%
Cap de setmana			
Matí (de 08-12h)	85,9%	14,1%	100,0%
Migdia (de 12-16h)	92,9%	7,1%	100,0%
Tarda (de 16-20h)	96,5%	3,5%	100,0%
<i>Total Cap de setmana</i>	91,8%	8,2%	100,0%
Total Riera	92,0%	8,0%	100,0%

Presència de vehicles que dificulten el pas dels vianants. Font: Observació social, IERMB

Els vehicles mal estacionats acostumen a ser les motos aparcades a les voreres. Tal i com es pot apreciar a les imatges, poden arribar a dificultar el pas a la zona de l'eixample residencial.

Presència de vehicles de repartiment estacionats a les voreres.

Elements de suport a la utilització dels espais del barri

La dotació (o mancança) de vegetació, de punts d'aigua i de llum, així com d'elements de mobiliari i serveis, pot configurar espais còmodes, atractius i fàcils d'utilitzar o, al contrari, contribuir al desistiment. És per aquest motiu que durant l'observació al barri es presta especial atenció a la presència d'aquests elements de suport a la vida pública.

Il·luminació

Les interaccions i la sociabilitat als espais públics segueix un ritme estacional associat al clima, però també diari en funció de la llum. És sabut que la majoria de persones es retiren de la vida pública quan comença a fer-se fosc, tota vegada que la manca d'il·luminació genera sensació d'inseguretat.

A hores d'ara la majoria de carrers de Riera disposen de fanals i punts de llum, amb tot aquesta és baixa o inexistent en aproximadament el 15% de la superfície del barri. Aquesta manca d'il·luminació afecta sobretot els camins i descampats del Serrallo, però també la passarel·la sobre el Riu Llobregat i el Passatge entre edificis Francesc Layret-Baix Llobregat.

Arbres i jardineria

De les zones verdes urbanes es deriven múltiples beneficis, tant en termes de reducció de la contaminació ambiental i acústica, com millores en el benestar físic i emocional de les poblacions. Malgrat la proximitat al Parc Fluvial del Llobregat i l'extensió agrària de la zona del Serrallo, la cobertura vegetal al barri és més aviat moderada, i baixa a la zona sud dels equipaments així com a la zona d'habitatges a mesura que es va cap a l'oest (Passatge de Sant Lluís-Carrer Verge de Montserrat, confluència Passeig dels Ferrocarrils Catalans -Avinguda del Baix Llobregat).

Bancs per seure

Tant el disseny com la ubicació dels bancs i altres seients és important quan es volen satisfer les necessitats de totes les edats, ja sigui per descansar o per seure a contemplar l'entorn. En el cas del barri de Riera els bancs i seients públics només estan presents en el 30,6% dels trams de carrer i micro-espais. Aquests, estan majoritàriament alineats a les voreres de l'Avinguda del Baix Llobregat i del Passeig dels Ferrocarrils Catalans, així com al Parc de la Ribera.

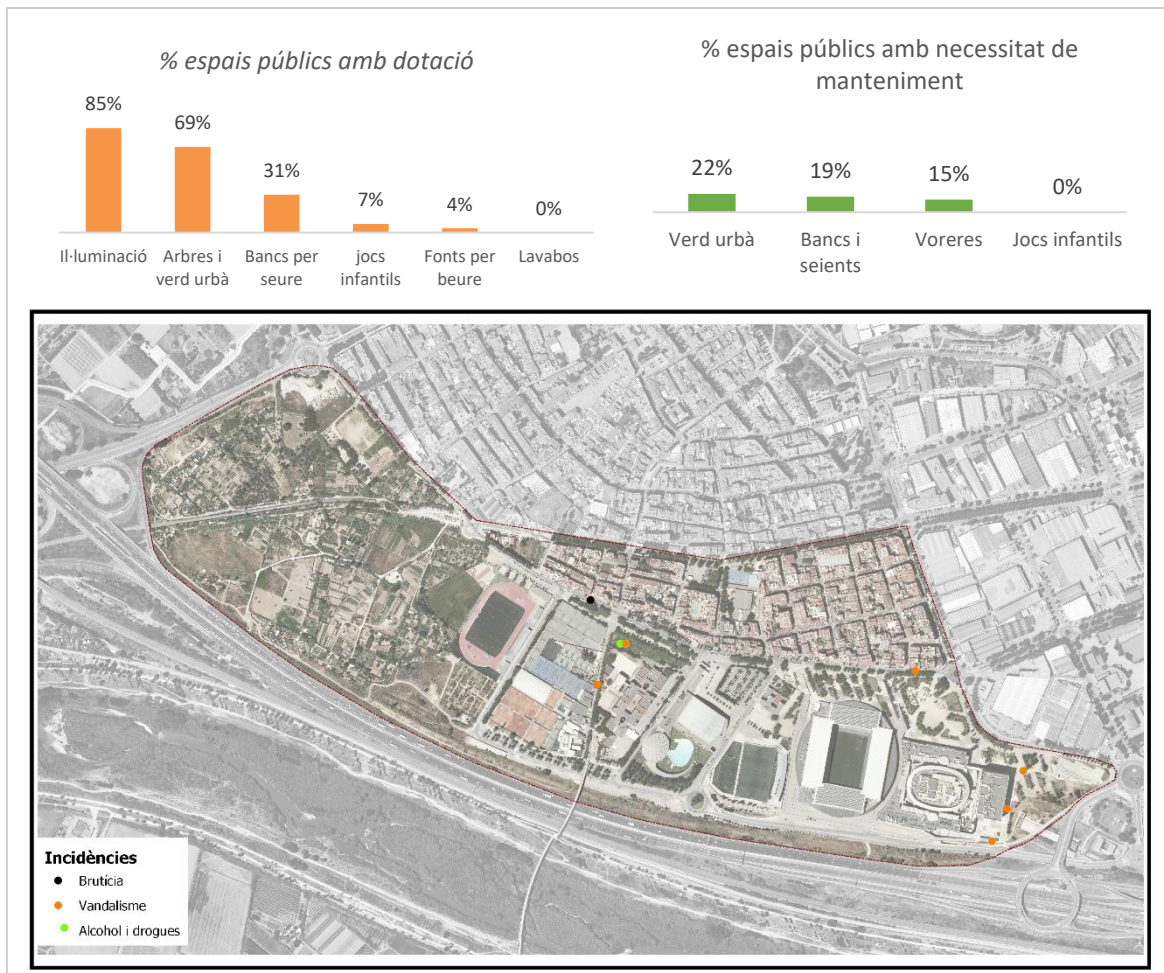
Altres elements de suport: fonts per beure i jocs infantils

A excepció de la petita zona de jocs ubicada al Carrer del Sorral del Riu, la resta de mobiliari està situat a places (Sardana), parcs (Ribera) i en les zones d'estada al llarg de l'Avinguda del Baix Llobregat i el Passeig dels Ferrocarrils Catalans. És aquí on també estan ubicades les fonts d'aigua. No hi ha presència d'aquests elements a la resta de trams, com tampoc s'ha localitzat cap lavabo públic que pugui donar servei a les persones amb dificultats per a la mobilitat.

Manteniment i actuacions correctives

D'acord amb els registres de les observacions, l'estat de conservació dels espais del barri de Riera és bo, amb la necessitat de realitzar feines habituals de manteniment relatives als elements de jardineria en el 22,4% dels trams i de les voreres en el 15,3% dels espais i micro-llocs observats. Respecte dels bancs i seients es valora la necessitat d'una actuació conductiva, per l'estat de brutícia (pintades, enganxines,...) que presenten alguns d'aquests elements. Per contra, no s'ha trobat cap element dels jocs infantils que precisés una actuació més enllà de les feines periòdiques de manteniment.

Amb tot, en alguns espais s'han detectat situacions i incidències puntuals que precisaven d'atenció, com és el cas de la vandalització i trencadissa d'elements que, d'acord amb les observacions, tendrien a ser més freqüents a la zona del Parc de la Ribera i la Plana del Galet. Al barri també s'han vist puntualment casos d'acumulació de brutícia, de persones begudes (o restes de consum d'alcohol), i no s'ha detectat cap vehicle abandonat.

Elements de suport a l'ús social del barri i situació de manteniment. Font: Observació social, IERMB

Presència de voreres en mal estat.

Restes i brutícia sense recollir.

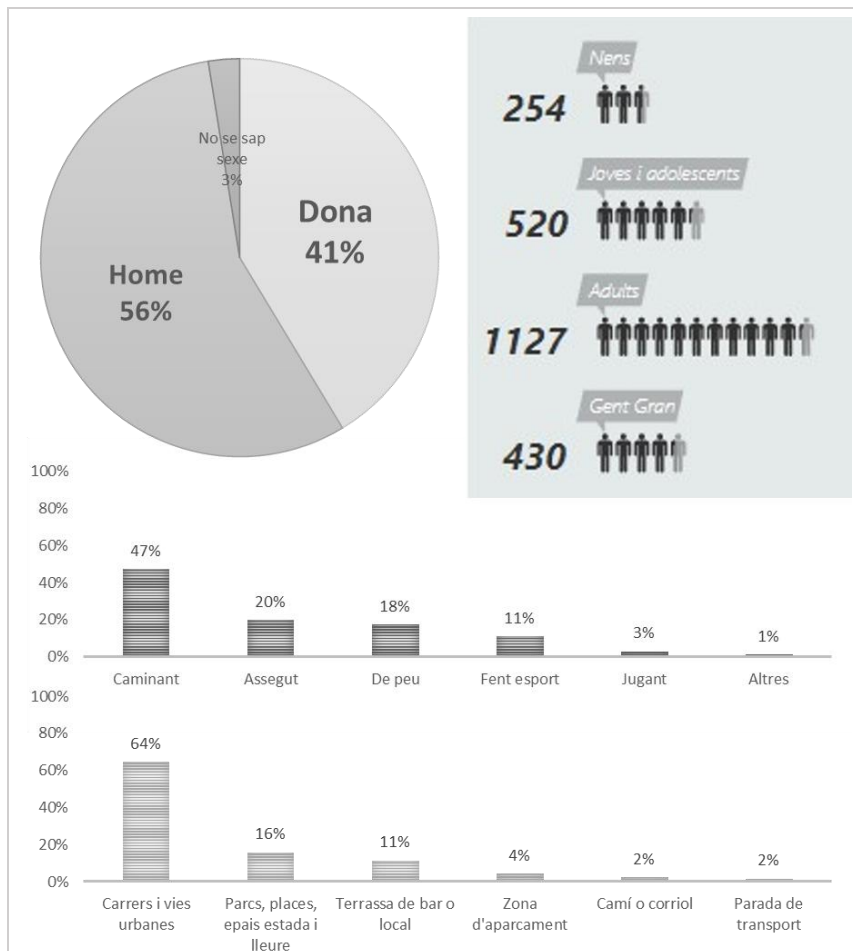
Presència de bancs i seients bruts.

Freqüentació dels espais

La freqüentació és el recompte de persones que es van veure fent ús dels carrers i dels micro-espais del barri. En el cas de Riera aquesta xifra ha estat de 2.331 persones, de les quals el 56% eren homes i el 41% dones. El gènere afecta doncs les pautes d'ús del barri, el que es palesa més clarament si es té en compte que el 51% de les persones empadronades a Riera són dones i el 49% homes. Quant a l'edat, s'observa una major presència de persones en edat adulta (48%) que de joves i adolescents (22%) o gent gran (18%). L'11% restant eren nenes i nens de fins a 14 anys.

El 47% de les persones vistes al barri de Riera estaven caminant, ja sigui amb motiu de desplaçar-se o passejant. El 20% estaven assegudes (a bancs, seients, terrasses,...) i el 18% estaven dretes (s'havien aturat a xerrar, a contemplar alguna cosa, a parlar pel telèfon mòbil o a esperar). La frontera que separa el joc de l'esport no està tan clara, i sovint una mateixa activitat com ara córrer, jugar a pilota o muntar en bicicleta es podrien classificar indistintament en una d'aquestes categories. No obstant això, per diferenciar aquestes pràctiques l'observador extern habitualment té en compte l'edat (generalment el joc s'associa només a la infància), la indumentària (el fet de portar o no roba i equipament especialitzat) i la utilització (o no) de mobiliari dissenyat al respecte. En aquest sentit, s'ha considerat que l'11% de les persones observades estaven fent esport i el 3% jugant.

Considerant aquests usos i pràctiques, es comprova que els carrers són l'escenari i suport principal de la vida pública social al barri de Riera, amb una freqüentació del 64%. A continuació els espais d'estada i de lleure (16%). També cal destacar que les terrasses apareixen en aquest barri com un important espai de relació, amb una freqüentació de l'11%.

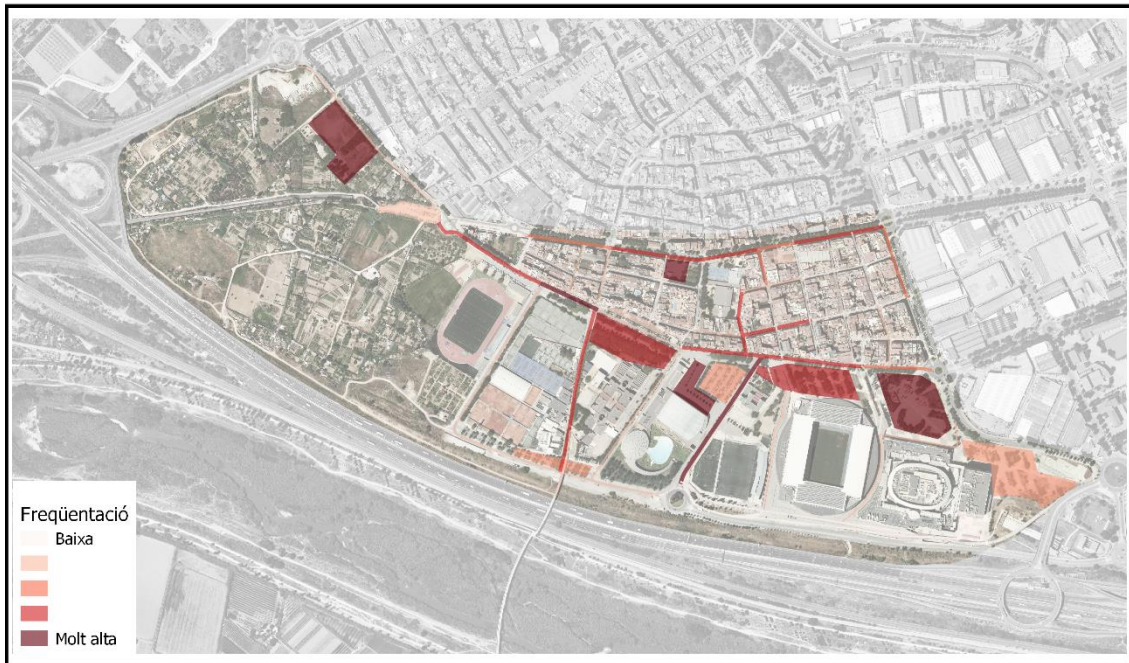
Freqüentació del barri de Riera i principals característiques. Font: Observació social, IERMB

Considerats en el seu conjunt, els espais més freqüentats al barri són el Parc de la Riera i totes les vies al voltant del centre comercial i del RCD Espanyol (403 persones), així com les avingudes principals del barri (l'Avinguda del Baix Llobregat, amb 362 persones, i el Passeig del Ferrocarrils catalans amb 324). En canvi la freqüència és baixa a la majoria de carrers de la zona d'habitatges així com també als camins i als corriols de la zona agrària del Serrallo.

Ara bé, l'anterior és una descripció global que no té en compte les diferents grandàries i longituds de les vies i dels espais observats, i aquesta qüestió que incideix clarament tant en els recomptes com en les possibilitats de comparació d'aquests espais. En canvi, la subdivisió del territori en trams d'observació més petits i homogenis permet controlar l'efecte composició de les dades agregades. Es veu així, per exemple, que l'afluència de persones no és homogènia en tota la superfície d'aquestes grans vies i espais. Ans al contrari, a igualtat de condicions hi ha altres llocs on l'afluència de persones és més alta. La concreció territorial d'aquestes dades ha permès identificar 7 zones distintes de molt alta freqüentació al barri de Riera:

- 1) El **Carrer del Sorral del Riu** acull els accessos a diversos equipaments educatius (Escola Bressol Edelweiss i Escola Abat Oliva) i esportius (Parc Esportiu Llobregat i Camp de Futbol Municipal de Cornellà). També alberga una petita àrea de jocs a tocar de l'Avinguda del Baix Llobregat. L'afluència és aquí molt elevada, i s'han arribat a comptabilitzar fins a 248 persones.
- 2) Amb una configuració d'usos molt similar, al tram del **Carrer de la Verge de Montserrat** que queda per sota l'Avinguda del Baix Llobregat s'ubiquen les entrades als instituts Joan Miró i Miquel Martí i Pol. També els accessos al Centre Internacional de Tennis de Cornellà, al Club Delfos i al Parc de cal·listènia Cornellà (Barmaniapro). La freqüentació arriba en aquesta zona a les 163 persones.
- 3) El recompte arriba a les 131 persones a la **Plaça de la Sardana** (46) i al tram del Passeig dels Ferrocarrils Catalans que hi queda a tocar (85 persones).
- 4) La freqüentació també és alta en els trams on es produeix la confluència del **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** i la **Carretera del Prat** (64 i 61, persones respectivament).
- 5) Tot i que el sector esportiu i comercial ubicat a la Plana del Galet és un espai generador de centralitats a escala metropolitana, la freqüentació dels diferents vials que envolten el camp del RCD Espanyol i el centre comercial és en general baixa, molt especialment a la part posterior d'aquests equipaments. També es comprova que no totes les zones del **Parc de la Ribera** s'usen amb la mateixa intensitat, sent la peça més usada la zona central (80 persones).
- 6) Més allunyat de la zona d'habitatges, s'ha registrat una molt elevada afluència de persones al camp del **Parc de les Aigües** ubicat a la zona de Ribera-Salines (70 persones).
- 7) La freqüentació al **Carrer de Sant Lluís**, on està l'entrada de l'Escola L'Areny, s'han comptabilitzat 46 persones; i 40 al tram de Francesc Layret a l'alçada del Casal de Gent Gran la Riera.

Fent un ràpid repàs a aquestes dades s'aprecia que la freqüentació apareix associada en molts casos a la presència d'un equipament educatiu o esportiu d'ús públic, el que fa preveure variacions molt importants en les pautes d'ús del barri en funció dels horaris d'apertura i de tancament d'aquestes instal·lacions. És per aquest motiu que a el següent apartat s'examinaran els canvis derivats dels ritmes diaris i setmanals, considerant primer la distinció entre laborable/cap de setmana i, en segon terme, l'evolució de la freqüentació al llarg del matí, el migdia i la tarda.

Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Riera. Font: Observació social, IERMB

Freqüentació en dies feiners i en caps de setmana

Com cabia esperar, els indicadors de freqüentació es veuen inevitablement influenciats pels ritmes i els horaris de les activitats quotidianes de la població. Així, en el recompte en dies feiners es van observar un total de 1.184 persones i 1.147 durant el cap de setmana. Considerant la distinta durada d'aquests dos períodes (5 i 2 dies respectivament), la freqüentació mitjana en un dia laborable ha estat de 237 persones, i de 574 persones/dia en cap de setmana. El nombre de persones que fan ús del barri es duplica durant els dies del cap de setmana (la ràtio de variació ha estat del 2,4).

En dia feiner la freqüentació mitjana és de 106 dones/dia i de 218 dones/dia en cap de setmana. Així doncs, la presència de dones als carrers es multiplica per dos els dies del cap de setmana. Aquesta ràtio ha estat del 2,7 en el cas dels homes, és a dir, aquests últims gairebé tripliquen la seva presència respecte d'un dia feiner. Així doncs, si en un dia feiner la presència d'homes als espais públics de Riera ja és major que la de dones (53% i 45% respectivament), aquesta tendència a la masculinització es veu notablement incrementada el cap de setmana (el 60% dels usuaris són homes i el 38% dones).

Respecte els dies feiners, els caps de setmana es triplica la presència de persones adultes al barri, així com de nens i nenes. També augmenta la freqüentació de la població jove (ràtio de 2,4). La presència de gent gran es manté però estable, amb una ràtio de variació de l'1,2. De ser el segon grup amb més presència al barri entre setmana, les persones grans passen a ser el segment demogràfic amb menor pes en els dies festius.

Aquests canvis en la composició de la població es reflecteixen en la forma d'utilitzar els espais, a favor d'uns usos més actius. Així, el nombre diari de persones que es veuen practicant esport es multiplica per 4 els dies del cap de setmana (d'una mitjana de 19 persones a 79), i també es triplica el de nombre de persones que es veuen caminant pel barri. De mitjana, en un dia de cap de setmana es comptabilitzen el doble de persones assegudes als bancs i a les terrasses respecte d'un dia feiner. En canvi, no s'aprecia un augment significatiu del joc infantil.

Els caps de setmana es deixa notar un augment en la freqüentació dels carrers i de les vies urbanes, així com de les terrasses (en ambdós casos l'increment es de 2,4 punts). No obstant això, els majors augments en la freqüentació s'observen als espais d'estada i de lleure (d'una mitjana de 35 persones en dia feiner a 98, gairebé el triple), així com als camins i els corriols ubicats a la zona de El Serrallo (de 4 persones/dia a 17; són 4,1 cops més).

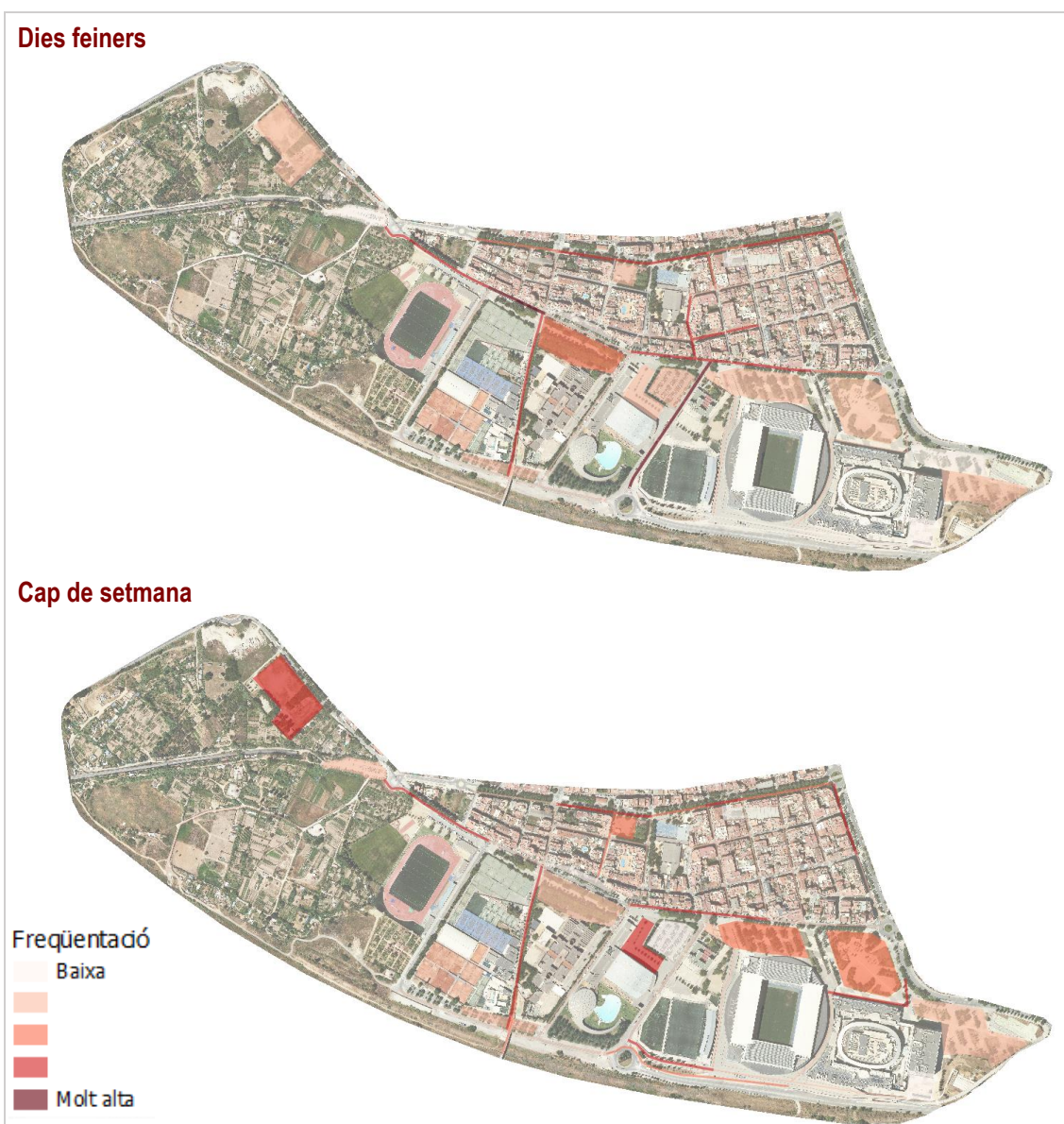
	Recomptes		Freqüentació mitjana			Pes relatiu	
	<u>Dia feiner</u>	<u>Cap de setmana</u>	<u>Dia feiner</u>	<u>Cap de setmana</u>	<u>Ràtio variació</u>	<u>Dia feiner</u>	<u>Cap de setmana</u>
Sexe							
Dones	528	436	106	218	2,1	45%	38%
Homes	625	683	125	342	2,7	53%	60%
No se sap sexe	31	28	6	14	2,3	3%	2%
Grup d'edat							
Nens i nenes	113	141	23	71	3,1	10%	12%
Joves i adolescents	266	254	53	127	2,4	22%	22%
Adults	512	615	102	308	3,0	43%	54%
Gent Gran	293	137	59	69	1,2	25%	12%
Usos de l'espai							
Caminant	498	608	100	304	3,1	42%	53%
Assegudes	258	203	52	102	2,0	22%	18%
De peu	255	154	51	77	1,5	22%	13%
Fent esport	97	157	19	79	4,0	8%	14%
Jugant	47	21	9	11	1,1	4%	2%
Altres	29	4	6	2	0,3	2%	0%
Tipus d'espai							
Carrers i vies urbanes	766	737	153	369	2,4	65%	64%
Parcs, places, espais estada i lleure	173	196	35	98	2,8	15%	17%
Terrasses de bars o locals	136	132	27	66	2,4	11%	12%
Zones d'aparcament	63	38	13	19	1,5	5%	3%
Camins o corriols	20	33	4	17	4,1	2%	3%
Parades de transport	26	11	5	6	1,1	2%	1%
Total Riera	1.184	1.147	237	574	2,4	100%	100%

Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Riera i principals característiques en dia feiner i en cap de setmana.
Font: Observació social, IERMB

A més del que s'acaba d'exposar, també s'ha observat una molta alta variabilitat territorial en la concentració de les pràctiques espacials entre els dies feiners i els caps de setmana. Així:

- Els espais de més alta freqüentació en dia feiner es localitzen sobretot al voltant dels centres educatius i esportius. Destaca per la seva freqüentació el clúster del **Carrer del Sorral del Riu** i del **Carrer de la Verge de Montserrat** així com, amb menor intensitat, el **Carrer de Sant Lluís**. La freqüentació també és alta al **Carrer de Francesc Layret**, en el tram on està ubicat el Casal de Gent Gran la Riera, així com al **Passeig dels Ferrocarrils Catalans**, tant en el tram que queda a l'alçada de la Plaça de la Sardana i de la parada dels FGC, com en el tram més meridional a tocar de la Carretera del Prat i el Polígon de l'Almeda.
- En cap de setmana, es pot apreciar com la freqüentació segueix sent alta al **Carrer de la Verge de Montserrat** i en canvi és molt baixa al Carrer del Sorral del Riu, amb la sola excepció de la peça que dona accés al **Parc Esportiu Llobregat (PELL)**. També es redueix considerablement la freqüentació als carrers de Francesc Layret i de Sant Lluís. En canvi s'intensifica l'ús de la **Plaça de la Sardana** i dels carrers del voltant, especialment del Passatge de Francesc Layret, així com els trams de convergència entre el Passeig dels Ferrocarrils Catalans i la Carretera del Prat.

- A més de les variacions anteriors, els caps de setmana emergeixen altres espais de freqüentació. Destaquen:
 - L'increment en el nombre de persones presents al camp del **Parc de les Aigües**, que passa de 14 en dia feiner, a 56 persones en cap de setmana.
 - També augmenta notablement la freqüentació al **Parc de la Ribera**, com a tota la Plana del Galet, especialment a les vies i espais al voltant del **centre Comercial** i l'**RCD Espanyol**.
 - També creix la freqüentació a les vies que queden darrere aquests equipaments, especialment al voltant del **Camp de Futbol Municipal de Cornellà**.
 - Finalment, és significatiu l'increment de la freqüentació a la **Passarel·la sobre el Riu Llobregat**, de connexió amb el Parc Fluvial.

Freqüentació dels espais públics de relació en dies feiners i cap de setmana. Barri de Riera. Font: Observació social, IERMB

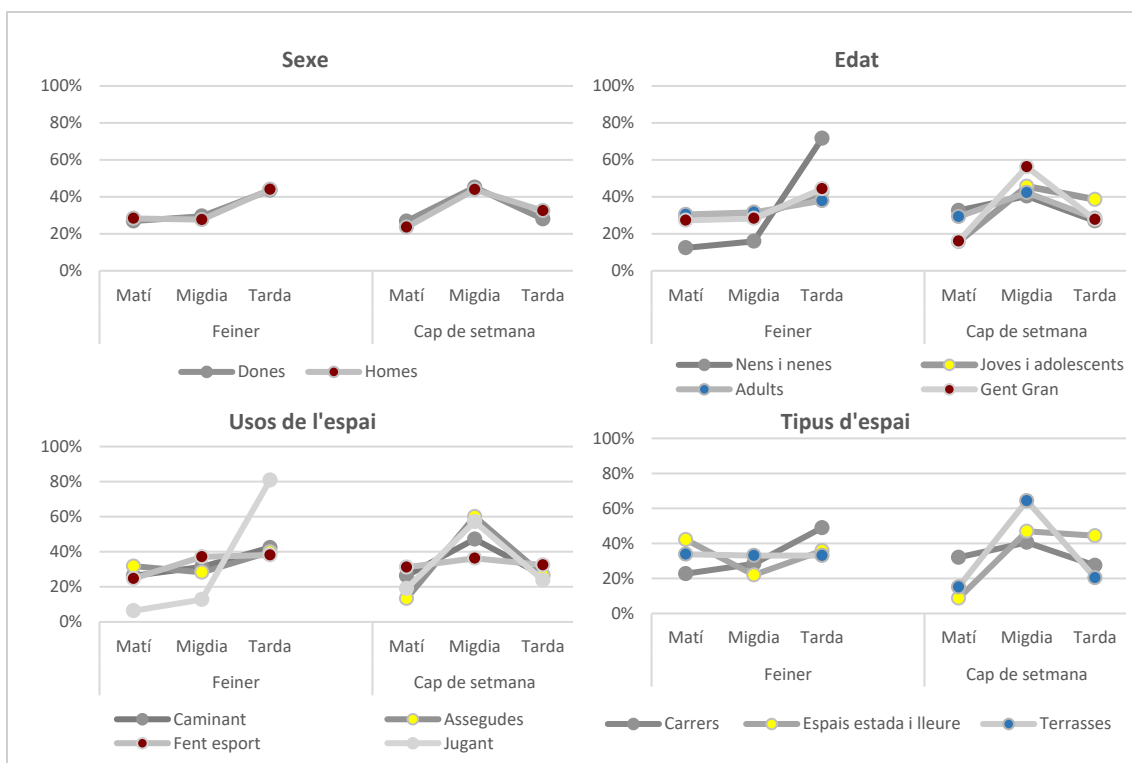
Freqüentació segons moment del dia

Els espais del barri es van omplir i buidar de persones al llarg del dia, en funció de quins siguin els ritmes i els horaris de les activitats quotidianes de la població. A Riera es pot apreciar que el moment de màxima afluència s'assoleix les tardes dels dies feiners, mentre que en caps de setmana aquest moment arriba al migdia (en ambdós casos amb el 44% de la freqüentació total). També es pot apreciar que el matí és el moment de menor presència de persones al carrer, tant en feiner (28%) com en cap de setmana (25%).

L'anterior és la tendència general, però és raonable esperar variacions en els patrons d'ús dels espais entre els diferents grups de població. Això és el que es representa a la taula i als gràfics següents, on es pot apreciar que la presència del joc, així com de nens i de nenes als espais del barri és gairebé testimonial els matins i els migdies dels dies feiners, concentrant-se a la tarda (72%). Ja s'ha vist com l'afluència de nens i nenes es triplica els caps de setmana, amb una presència que és més constant al llarg del dia.

Un altre aspecte que destaca és la intensitat d'ús dels parcs i places durant els matins dels dies feiners (amb el 42% de la freqüentació), previsiblement acollint usos d'estada. En cap de setmana, el moment de major freqüentació de parcs i places és el migdia, i la presència de gent se sosté al llarg de la tarda (la freqüentació és del 47% i del 44% respectivament).

Una altra diferència notable és la distribució horària de la pràctica esportiva. En dia feiner es dona sobretot a partir del migdia i la tarda, mentre que en cap de setmana es distribueix de forma força més homogènia.

Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Riera i principals característiques en dia feiner i en cap de setmana segons horari. Font: Observació social, IERMB

Quan es considera la freqüentació distribuïda en cada franja horària, diferenciant tant els dies feiners com els caps de setmana, es pot apreciar que són pocs els espais de Riera on es produeix una ocupació elevada de forma constant, amb la sola excepció del **Carrer de la Verge de Montserrat**, que en tot moment manté una freqüentació mitjana o alta. Dit això, a continuació s'exposen els principals resultats, començant pels dies feiners:

- Els trams amb major freqüentació els matins dels dies feiners són els aparcaments i els trams de via que els hi són contigus. També s'observa un nivell d'activitat moderada al voltant del centre comercial.
- En arribar el migdia s'aprecia un augment de la freqüentació al **Carrer de Sant Lluís** a l'alçada de l'Escola L'Areny, així com al **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** i a la **Carretera del Prat**. També segueixen amb molta activitat els aparcaments de l'Avinguda del Baix Llobregat, als que s'afegeixen ara la zona d'estacionament gratuït situada al final del Carrer de la Verge de Montserrat, a tocar del Camí del Rugbi.
- El mapa de la freqüentació canvia completament en arribar la tarda. D'una banda es registra una major activitat al voltant dels equipaments esportius, entre els quals el camp de rugbi i el **Parc Esportiu Llobregat**. Coincidint amb els horaris de les activitats escolars, es constata un augment de la freqüentació als carrers del **Sorral del Riu** i **Sant Lluís**. Augmenta aleshores l'activitat al carrer de Francesc Layret, així com a les diverses zones d'estada del barri, especialment al sud (a la zona de jocs a tocar del Carrer del Sorral del Riu i el parc davant del RCD Espanyol) i al nord, a la Plaça de la Sardana i voltants. De la mateixa manera, el camp del Parc de les Aigües assoleix un nivell de freqüentació moderada.

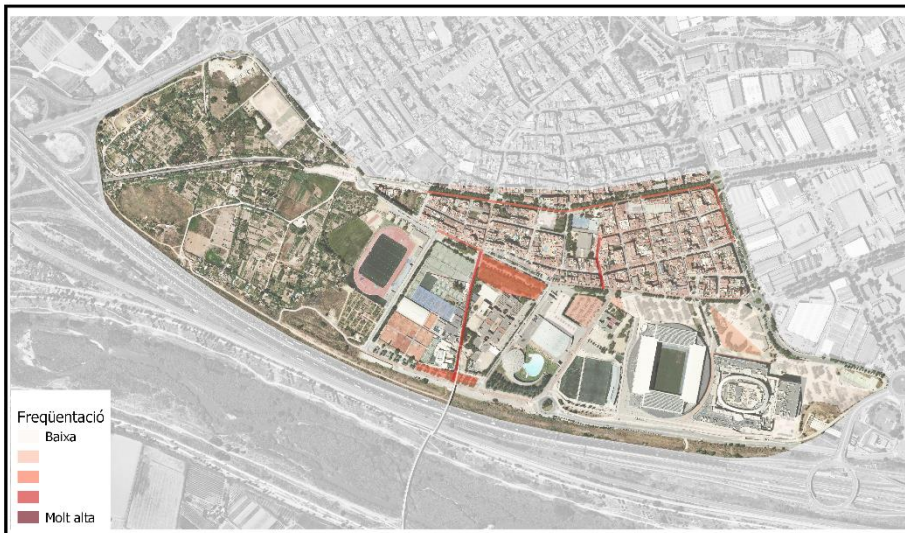
Quant als caps de setmana:

- En les primeres hores del dia la freqüentació és alta al Parc Esportiu del Llobregat, a la Plana del Galet darrera l'Estadi de Cornellà i a les vies al voltant del centre comercial.
- Al migdia augmenta molt considerablement la freqüentació al voltant del centre comercial i del RCDE Stadium, inclòs el Parc de la Ribera. També s'incrementa l'afluència al voltant de la **Plaça de la Sardana**, al camp del **Parc de les Aigües** i a la **Passarel·la sobre el Riu Llobregat**. Finalment destacar la confluència del **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** amb la **Carretera del Prat**, així com la **Passarel·la sobre el Riu Llobregat**.
- A la tarda la freqüentació segueix sent elevada a la **Plaça de la Sardana**, a la **Carretera del Prat**, al **Parc de la Ribera** i al camp del **Parc de les Aigües**.

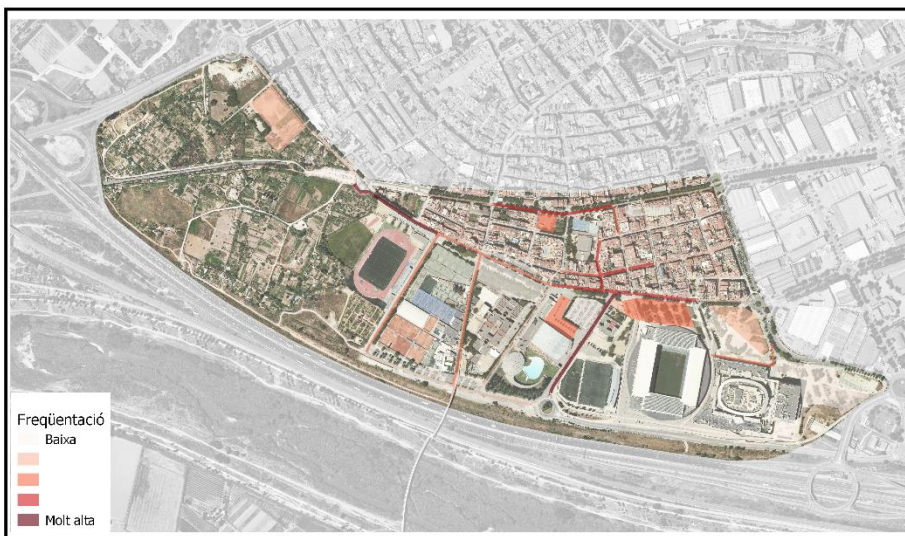
Dies feiners
Matí (09-12h)

Migdia (12-16h)

Tarda (16-20h)

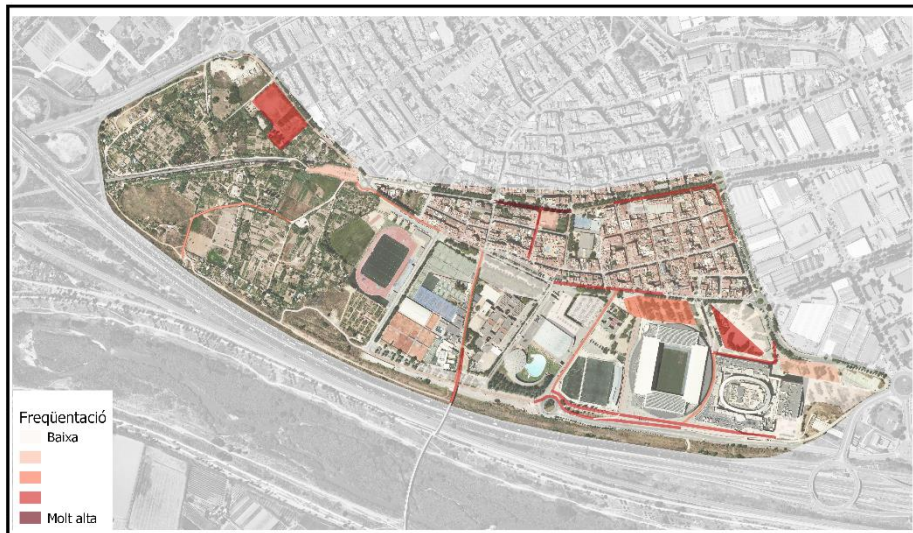

Freqüentació dels espais públics de relació en dies feiners segons moment del dia. Barri de Riera.
Font: Observació social, IERMB

Cap de setmana
Matí (09-12h)

Migdia (12-16h)

Tarda (16-20h)

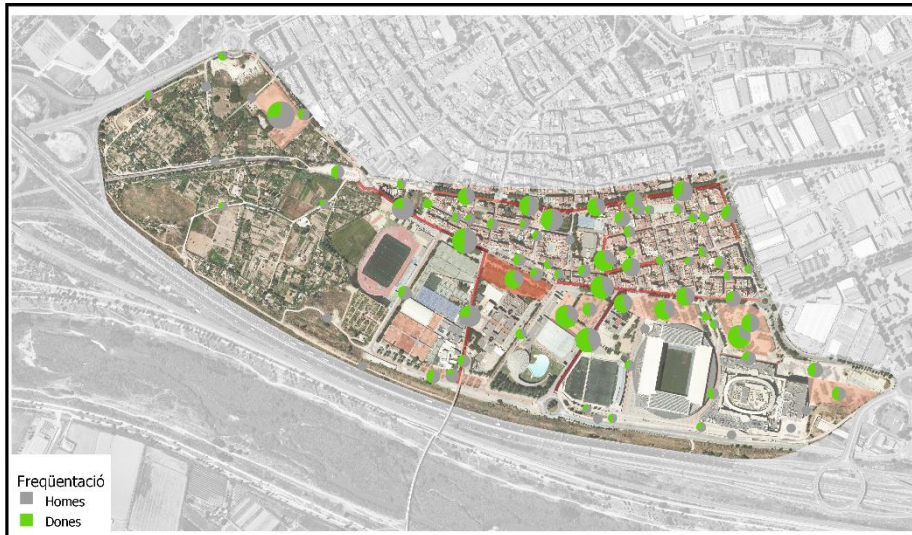
Freqüentació dels espais públics de relació en cap de setmana segons moment del dia. Barri de Riera.
Font: Observació social, IERMB

Freqüentació i rols de gènere

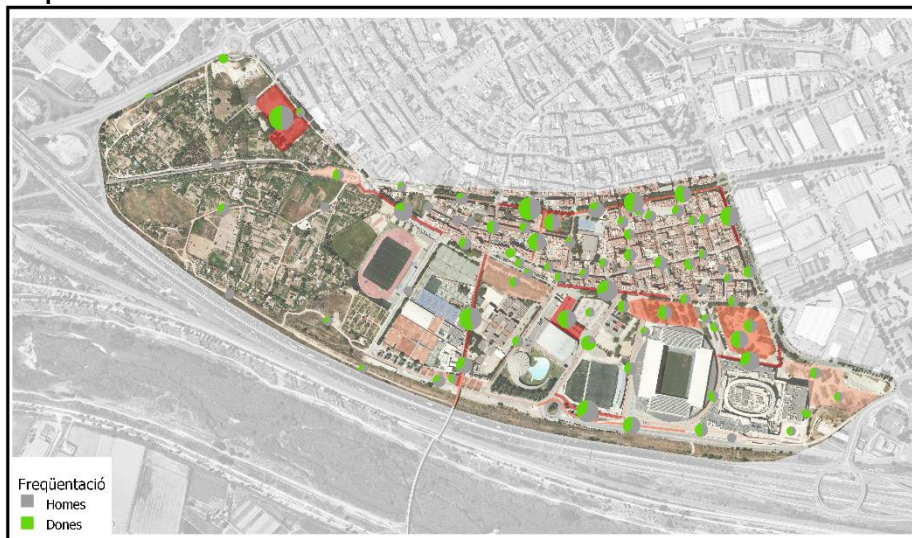
Quan s'estudiava la freqüentació es constata que la presència d'homes i de dones als carrers i micro-espais del barri de Riera és desigual, amb una major presència masculina que és major els cap de setmana. Per tal de conèixer si aquestes diferències s'expressen territorialment s'ha elaborat un mapa el qual permet apreciar, d'una banda, que malgrat el que s'acaba d'exposar, en dies feiners la freqüentació és favorable a les dones especialment al voltant de les escoles ubicades al **Carrer del Sorral del Riu** i al **Carrer de Sant Lluís**, i també com aquesta tendència s'estén notablement cap al **Parc de la Ribera**. Altres zones d'alta freqüentació del barri en feiner, com el **Carrer de la Verge de Montserrat** o el tram del **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** que queda a tocar de la **Carretera del Prat** estan en canvi molt més masculinitzats. En segon lloc, és important apreciar que l'ús d'aquests carrers i micro-espais tendeix a equiparar-se en cap de setmana, si bé també es veu com la presència d'homes augmenta a la zona sud del barri, especialment en les proximitats dels equipaments esportius. Tot plegat mostra com el context social es reflecteix en l'ús que les dones fan dels espais del barri i el seu protagonisme en les tasques de cura (sobretot de la infància) que se'ls hi ha delegat.

Dies de la setmana

Feiner

Cap de setmana

Freqüentació dels espais públics de relació segons gènere i dia de la setmana. Barri de Riera.
Font: Observació social, IERMB

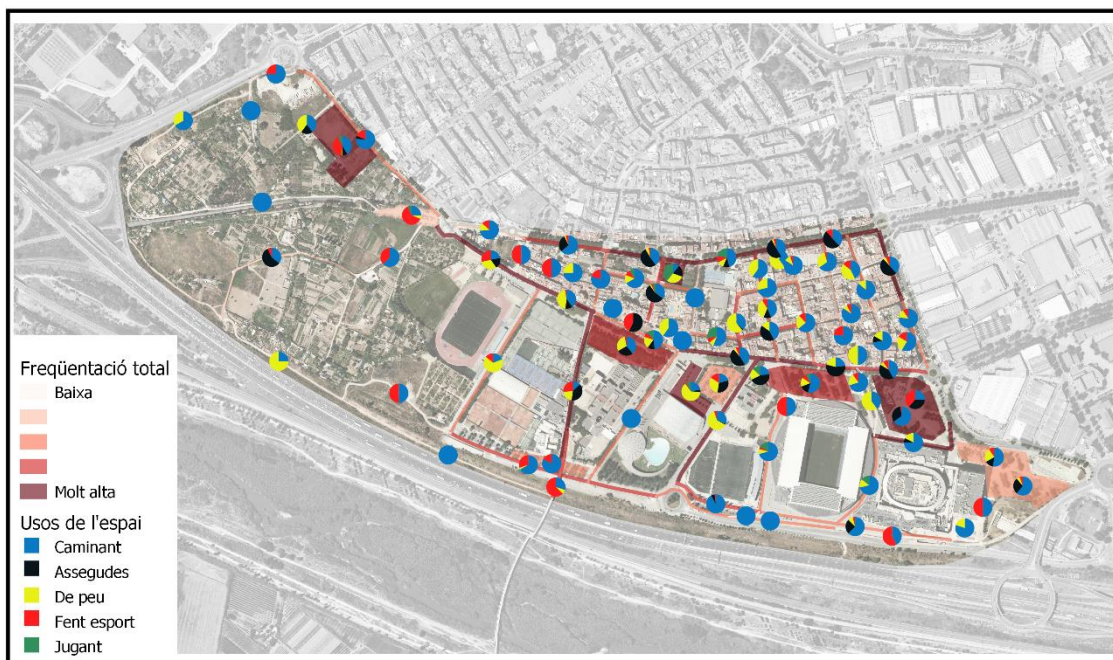
Els usos de l'espai

A l'apartat anterior s'han descrit les pautes globals de freqüentació al barri de Riera. En aquest es fa un pas més i s'examinen les activitats que s'estaven duent a terme, és a dir, es descriu com s'estaven utilitzant els espais en el moment de l'observació. Es consideren fins a 5 tipus d'activitats diferents, que impliquen tant els usos actius de l'espai (caminar, jugar i fer esport) com pràctiques socials més estacionàries (seure i estar-se de peu).

Caminar és l'activitat més freqüent a l'espai públic. Així es pot apreciar al següent mapa, que mostra com aquest és l'ús predominant i gairebé únic a moltes zones del barri. També permet veure com sovint és als trams més usats per desplaçar-se on hi ha més persones que s'estan dempeus aturades. Cal observar que la coexistència d'aquests dos usos es dona amb més freqüència a l'exemple d'habitatges que a la zona sud del barri, el que és un indicatiu que en aquests llocs se solen produir trobades casuals entre persones conegudes. També convé fer notar que hi ha espais on el nombre de persones aturades supera al de les persones caminant, el que tot sovint succeeix en els accessos i immediacions dels centres educatius i d'alguns equipaments esportius.

A diferència de les persones que estan de peu, el fet de seure dibuixa un patró més regular en el territori. Aquests usos són més freqüents al llarg de les grans vies de mobilitat del barri (el Passeig dels Ferrocarrils Catalans, l'Avinguda del Baix Llobregat i la Carretera del Prat), així com als llocs d'estada. També el joc i la pràctica esportiva a l'aire lliure es concentren en uns pocs espais del barri. El motiu és que aquests usos sovint necessiten d'un suport físic, com ara bancs o altres elements, per a poder realitzar-se.

A les pàgines que segueixen es presentarà la descripció detallada de cadascuna d'aquestes pràctiques.

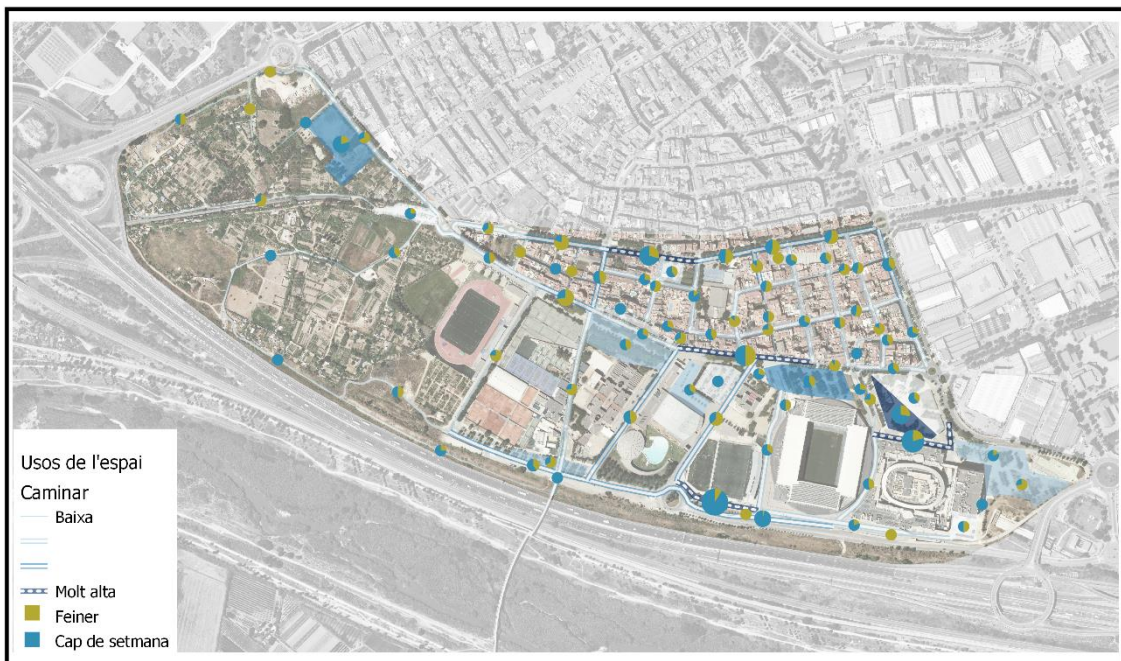

Freqüentació i usos dels espais del barri de Riera. Font: Observació social, IERMB

Caminar

El 47% de les persones de les quals se n'ha registrat l'activitat estaven caminant en el moment de l'observació. La representació geogràfica d'aquesta informació permet apreciar com s'articulen els principals recorreguts de la mobilitat a peu al barri de Riera. Així:

- S'observa com pel **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** transita un alt volum de vianants, especialment en el tram que s'estén entre l'entrada als ferrocarrils (FGC) i la **Plaça de la Sardana**. A diferència de la mobilitat a la resta de zona de l'eixample, molts d'aquests desplaçaments es realitzen en cap de setmana.
- La mobilitat a peu també és elevada al **Carrer de la Verge de Montserrat**, que actuaria com una via de pas i de connexió amb la zona sud del barri.
- L'**Avinguda del Baix Llobregat** és la principal via de mobilitat de la part sud del barri, connectant l'eixample d'habitatges amb els equipaments esportius i educatius del **Carrer del Progrés** i del **Carrer del Sorral del Riu**, a la vegada que redistribuint l'afluència de persones que arriben als aparcaments ubicats en aquesta zona.
- El **Camí del Rugbi** juga un paper equivalent amb els aparcaments de la part sud del barri, i també es palesa l'elevada freqüentació a tocar del Municipal de Cornellà.
- Tanmateix, els recorreguts no tan sols s'efectuen per carrers i avingudes, es pot apreciar clarament com una part dels fluxos de mobilitat a peu transcorren en feiner a través del parc lineal que es conforma entre el tram de l'Avinguda del Baix Llobregat davant l'estadi de l'RCD Espanyol i el Parc de la Ribera. En cap de setmana entre el centre comercial i l'estadi, on el Parc de la Ribera s'utilitza també com a dreuera o camí de pas.
- Finalment, s'aprecia una alta mobilitat a peu a l'interior del **Parc de les Aigües**, però aquesta és baixa a les vies de comunicació amb el parc. Tot plegat és indicatiu tant de l'elevat nivell d'ús d'aquest parc, com de la seva relativa desconexió de la resta de la trama urbana.

Localització dels usos del barri per caminar i distribució horària. Font: Observació social, IERMB

Jugar

Durant el període d'observació es van veure un total de 254 nens i nenes al barri de Riera. La majoria estaven de pas, i només es van documentar 68 casos de joc infantil. És una xifra baixa, pel que cal prendre les dades amb prudència.

La majoria de pràctiques de joc s'han observat a les voreres, i en el 90% dels casos eren jocs dinàmics, és a dir, que sovint l'experiència del joc no se circumscriu a un punt concret de l'espai, el que és rellevant sobretot a l'hora de valorar aquesta activitat en el contigu que va des de l'espai de jocs del Carrer del Sorral del Riu al Parc de la Ribera.

Al mapa que s'acompanya s'han representat els llocs on s'han vist infants jugant, indicant si aquests usos s'estaven donant en feiner o en cap de setmana. En la majoria de casos les pràctiques de joc s'han registrat a la **Plaça de la Sardana (18)** i al tram dels **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** a tocar de l'Escola l'Areny (12), si bé en aquest últim cas gairebé sempre entre setmana. Aquesta és la tendència que també s'observa a les proximitats del **Carrer del Sorral del Riu** i a les zones contigües al voltant del RCD Espanyol.

També destaca que el camp del **Parc de les Aigües** a la zona del Serrallo és molt més utilitzat pel joc que el Parc de la Ribera, i això malgrat estar més allunyat de la zona residencial. La presència de vegetació, la possibilitat de jugar a pilota i el menor trànsit de persones a peu semblen convertir-lo en un espai més atractiu, i una de les poques alternatives al barri més enllà de la Plaça de la Sardana.

Localització del espais de joc a l'aire lliure i distribució horària. Font: Observació social, IERMB

Principals zones de joc al barri de Riera

Principals zones de joc al barri de Riera

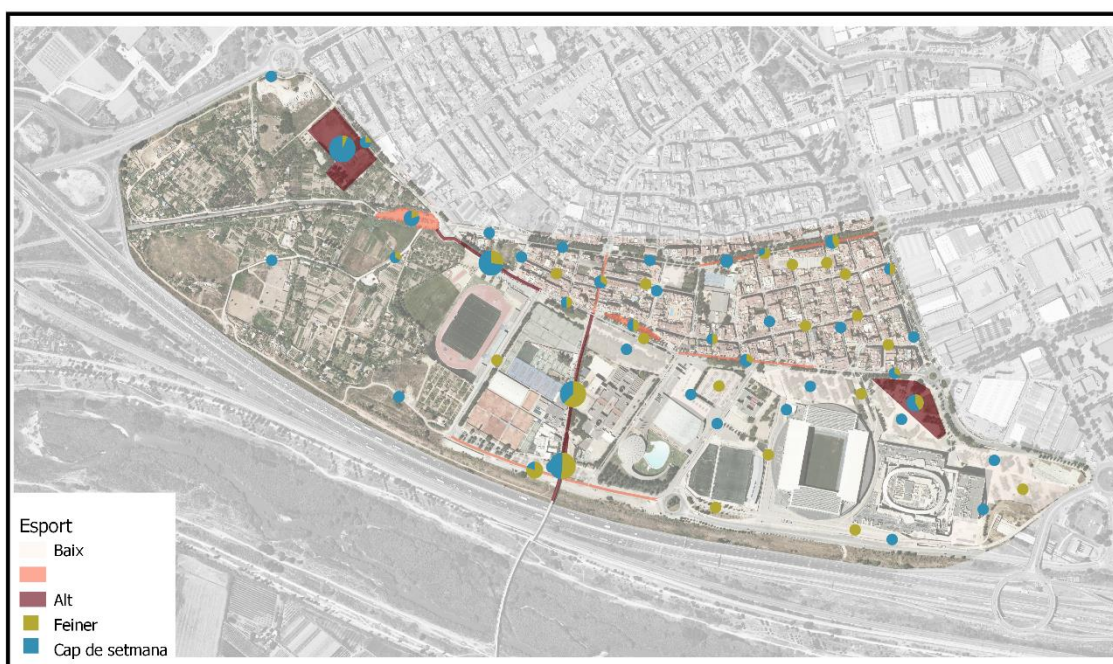
Fer esport a l'aire lliure

S'han registrat un total de 254 persones fent ús dels espais del barri per practicar esport a l'aire lliure. El 73% eren homes i el 26% eren dones. De dues persones no es coneix el sexe. Respecte de les edats, eren majoritàriament persones adultes (70%) o joves (24%), i el 6% eren persones grans.

Quant a la pràctica esportiva, el 15% d'aquestes persones estaven fent ús d'algun dels elements esportius distribuïts pel barri, especialment al **Parc de les Aigües**, al **Parc de la Ribera** i a la zona d'estada **entre l'Avinguda del Baix Llobregat i el Carrer de Francesc Layret**.

La resta de persones estaven fent un ús més dinàmic de l'espai, usant principalment les voreres (146). En aquest sentit s'observa una important utilització del **Carrer de la Verge de Montserrat** i de la **Passarel·la sobre el Riu Llobregat**. Es tracta d'un eix estratègic a nivell d'ús social i també ecològic, més considerant que es dibuixa un traçat que creua el barri de nord a sud, permetent la connexió del barri amb la llera del riu i amb el parc agrari, però també l'accés des de la resta de la ciutat.

També s'observa que en cap de setmana és manté una alta freqüentació al **Parc de les Aigües**. Si entre setmana s'utilitza pel joc infantil, el cap de setmana augmenta el pes de l'esport.

Localització de les pràctiques esportives a l'aire lliure i ús de mobiliari esportiu. Font: Observació social, IERMB

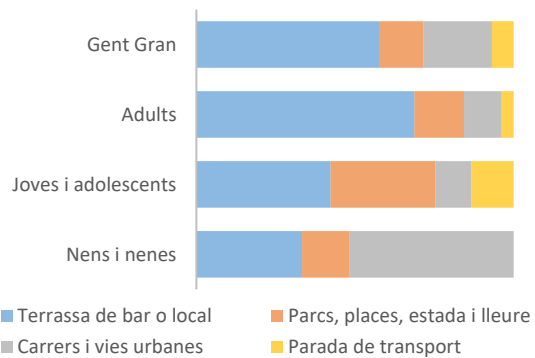

Zona d'esport a l'aire lliure al barri de Riera

Seure en públic

El 20% de les persones que usen l'espai públic el barri estan assegudes. D'aquestes, el 46,6% són persones en edat adulta, el 25,4% joves i el 22,1% gent gran. Els nens i les nenes suposen doncs el 5,9%.

De les persones assegudes, el 55% estaven a la terrassa d'un bar o d'un local de restauració. El 18% seien a un parc, mentre que el 16% estaven assegudes al carrer. El 6% s'estaven a la parada de l'autobús.

Tipus de suport per seure segons edat. Font: Observació social, IERMB

Aquesta és la tendència general, però les formes de seure en públic són distintes segons l'edat. Així, són sobretot les persones en edat adulta i la gent gran les que fan servir les terrasses dels bars. Els joves i adolescents solen usar també els seients dels parcs i places, mentre que els bancs a peu de carrer són més usats per la infància i per la gent gran. En relació a les parades de transport, les persones usuàries són sobretot joves i adolescents.

Al mapa que segueix s'han ubicat les persones assegudes a l'espai públic en funció del tipus de suport utilitzat. Es pot veure el que s'apuntava anteriorment sobre que la majoria de bancs i de seients de Riera estan alineats a les voreres del Passeig dels Ferrocarrils Catalans, l'Avinguda del Baix Llobregat, així com al Parc de la Ribera. Serveixen, doncs, les vies i els espais on hi ha més mobilitat a peu.

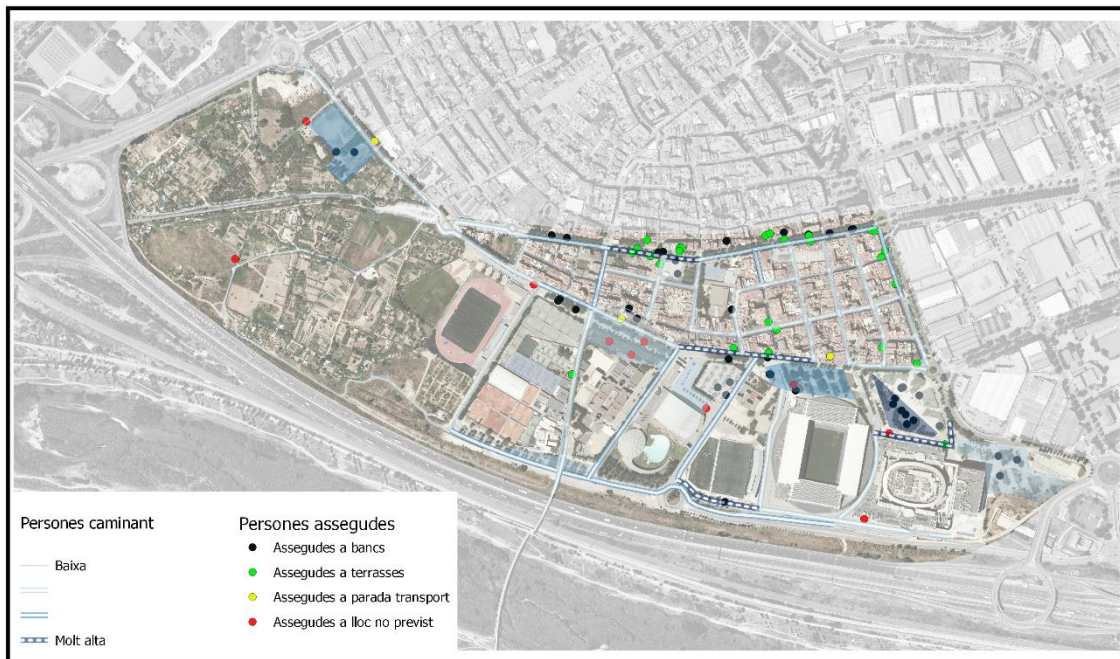
Al Passeig dels Ferrocarrils Catalans també és on hi ha més persones assegudes en terrasses, juntament amb la Carretera del Prat.

Per contra, no hi ha seients ni terrasses ni a la zona del Serrallo ni a la zona de la Plana del Galet situada darrere del centre comercial. En ambdós casos s'ha pogut veure petits grups de persones joves assegudes al terra passant l'estona. Tampoc hi ha seients en els accessos a alguns equipaments, així:

- A la tarda de dia feiner, s'han vist grups nombrosos de fins a 14 persones esperant davant l'estadi municipal, algunes de les quals assegudes als petits sortints de l'entrada o recolzades en cotxes.
- També s'han vist puntualment persones assegudes a les escales del Parc Esportiu Llobregat (PELL).

També s'han vist altres casos en què les persones han preferit usar altres suports diferents als seients primaris. Concretament:

- Malgrat la presència de seients individuals, tant en dia feiner com durant la tarda de cap de setmana s'han vist persones que seien als sortints del mur de contenció que salva el desnivell entre la vorera de l'Avinguda del Baix Llobregat i l'aparcament que queda a tocar de l'Institut Miquel Martí i Pol. Per tant, la zona que s'ha previst per a l'estada no és suficientment atractiu o bé la proposta de seients individuals ha estat rebutjada pels usuaris potencials.
- Puntualment també s'han vist joves asseguts a la gespa davant l'RCD Espanyol. A diferència del cas anterior, aquí s'usen els seients per bé que hi ha usuaris que estarien buscant altres possibilitats d'utilitzar aquest espai.

Localització de les persones assegudes i freqüència de persones caminant. Font: Observació social, IERMB

Els bars i terrasses del Passeig dels Ferrocarrils Catalans i de la Carretera del Prat són els més usats per seure en públic. També és força usat per seure el mur que salva el desnivell entre l'Avinguda Baix Llobregat i l'aparcament situat davant l'Institut Martí i Pol.

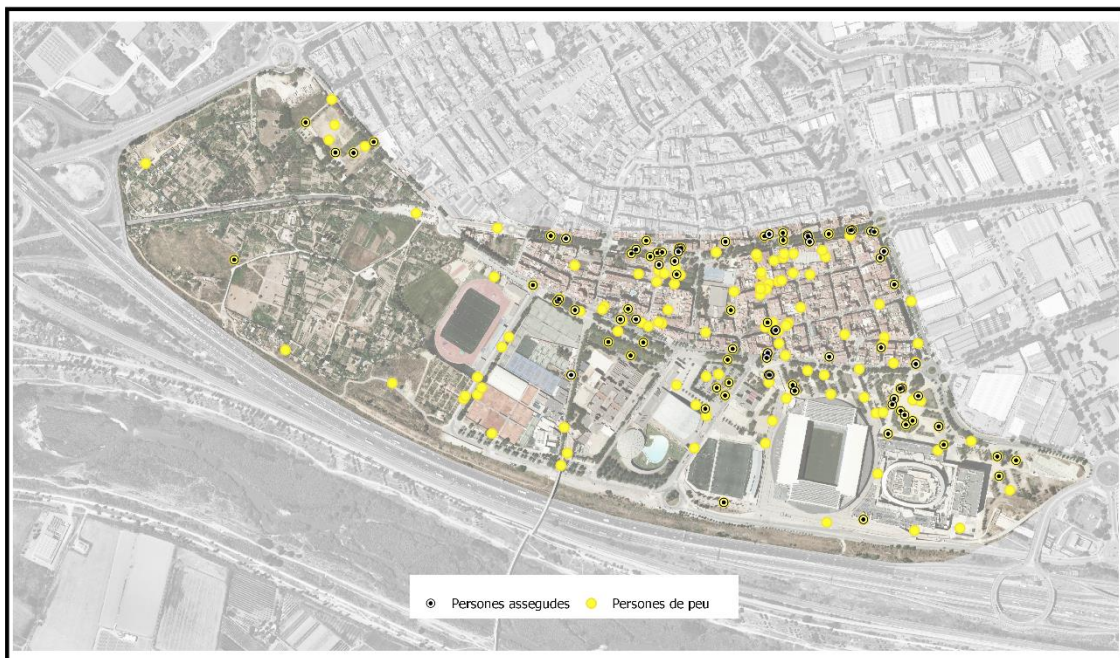
Estar-se dret

La proporció de persones que estaven de peu ha estat molt similar a la de les persones assegudes, amb un percentatge del 18% (409 persones). Quan es compara la distribució territorial d'aquestes dues activitats també s'aprecien algunes coincidències. Així, s'observa que ambdues coexisteixen en les vies de major freqüentació del barri. Això no obstant, les persones que estan dretes no necessiten d'un suport material, motiu pel qual s'observa una major presència de persones de peu que no pas assegudes a la zona de l'eixample residencial, generalment, per les habituals trobades casuals amb persones conegudes.

A més de trobar-se amb algú altre, contemplar alguna cosa de l'entorn és també motiu d'aturada voluntària. De situacions d'aquest tipus s'han documentat a la zona dels horts, però han estat més freqüents al **Camí del rugbi**, on s'han arribat a comptabilitzar fins a 14 persones que en diferents moments s'estaven aturades al carrer mirant els partits de tennis o de futbol. També és una pràctica freqüent a les zones d'estada, sovint supervisant el joc de la infància.

Juntament amb les voluntàries, estan les aturades necessàries, com és el cas de les persones que fan cua o esperen a l'entrada d'algun comerç. Aquestes situacions s'han donat amb més freqüència als carrers de Sant Lluís (5 persones), Sant Jeroni (4 persones), l'Avenir (2 persones), Riereta (3 persones), Francesc Layret (4 persones) i Passatge de Sant Lluís (2 persones). Aquestes persones estaven esperant a la porta de supermercats, tallers, estancs,...

Ara bé, d'aquestes aturades necessàries les que han implicat un major nombre de persones i aglomeracions són les esperes a les entrades i sortides dels centres educatius i dels equipaments esportius.

Localització de les persones assegudes i les que estan de peu. Font: Observació social, IERMB

Encara que sigui esperant a les entrades i sortides de les escoles, o a l'autobús, estar-se dret és sovint una pràctica relacional.

Usos relacionals de l'espai públic

Fins ara s'han examinat les característiques dels espais públics del barri de Riera i les seves pautes d'ús, en funció tant de la freqüentació com de la distribució temporal i localització espacial dels llocs socialment més dinàmics. Però observar on va i què fa la gent també ajuda a entendre que *l'espai urbà és sempre un lloc de contacte social*, on les persones interaccionen entre elles de manera voluntària o involuntària, continuada o circumstancial. És clar que aquestes interaccions no sempre resulten en un vincle de sociabilitat i, malgrat tot, aquestes trobades i contactes són les estructures elementals sobre les que es basteix la vida quotidiana als barris, i pal·liatives de les situacions de solitud i d'aïllament social.

L'anterior és important atès que les idees sobre la fi o el declivi de l'espai públic tendeixen a dominar la narrativa sobre la sociabilitat als barris. En canvi, la recerca empírica tendeix a demostrar una realitat ben distinta a la de l'espai anònim i impersonal. En efecte, de les 2.331 persones comptabilitzades durant la fase d'observació només el 20% estaven soles i 1.863 estaven acompanyades (el 80%, és a dir, la gran majoria). El 24% estaven en companyia d'una altra persona, el 23% en grups de 3 o 4 persones, el 19% en un grup de 5 a 10 persones, mentre que el 14% formava part d'un grup encara més gran.

Aquesta tendència s'observa tant en homes com en dones, si bé l'edat introdueix alguns matisos interessants. En primer lloc, al barri de Riera no s'ha vist infància sense acompanyament, sinó que habitualment les nenes i els nens s'hi estan en grups de 3 o de més persones (el 37% formen part de grups de 5 a 10 membres i el 20% de grups majors). En segon lloc, les persones adultes i la gent gran són les que van soles amb més freqüència (25-26%) o en parelles (26-28%), per bé que en aquestes edats també s'observen grups de 3 i de 4 persones (22-23%). La propensió a anar en grups és major entre la joventut del barri (el 63% van en grup).

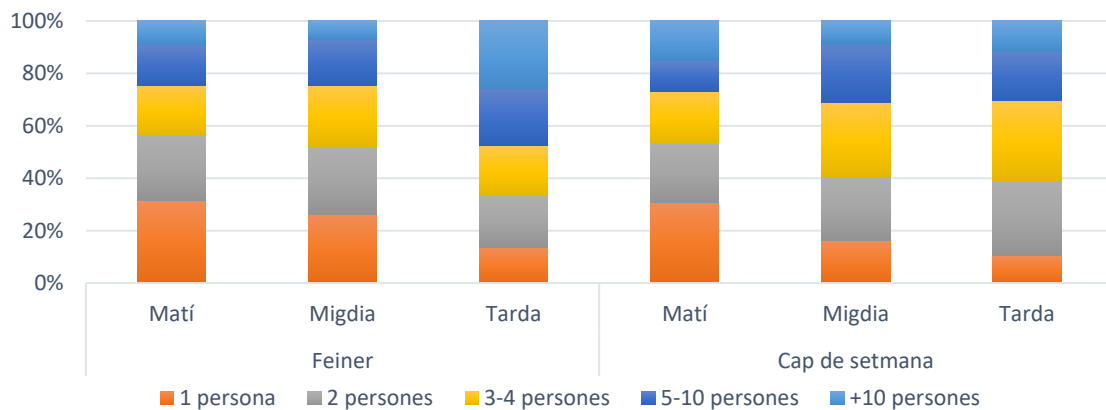
Quant a les activitats que s'estaven duent a terme en el moment de l'observació, es veuen més persones soles caminant i fent esport (el 27% i el 24%, respectivament) i, amb tot, el més freqüent és que les persones que fan esport a l'aire lliure ho facin acompanyades de com a mínim una altra persona (el 35%) o en grups petits de 3 a 4 persones (25%). Les pràctiques de sociabilitat també troben molt d'espai i són compatibles amb els desplaçaments a peu, que generalment es fan en parella (25%) o en grups petits i mitjans de fins a 10 persones (43%).

És poc freqüent veure persones soles assegudes o de peu (10% en tots dos casos), i encara menys jugant (3%). En efecte, la majoria de persones assegudes estaven acompanyades d'algú altre (20%), en un grup de 3-4 o de 5-10 persones (el 29% i el 24%, respectivament). Pel que fa a xerrar de peu, s'ha vist que a Riera 409 persones estaven en aquesta situació, d'aquestes el 21% estaven xerrant en grups mitjans, i 136 estaven de peu parlant en grups grans d'11 persones o més. Això fa pensar que encara hi ha marge de millora per adequar el barri de manera que les persones puguin satisfer les seves necessitats de sociabilitat.

Tal i com s'ha dit, la vida pública a la Riera és eminentment relacional, i és per aquest motiu que arreu on hi ha freqüentació es veuen persones acompanyades, afegint que estar en grup és la forma més habitual de passar el temps a les terrasses (82%) i als parcs (59%). En canvi, a les persones soles és més freqüent veure-les als camins i als corriols de la zona agrària (34%), als carrers i vies urbanes (23%) o a les parades de transport (22%). Amb tot, també convé fer notar que estaven soles el 17% de les persones usuàries dels parcs i de les zones d'estada.

Quant a la distribució temporal de les interaccions, es pot veure que els usos individuals de l'espai són més freqüents en feiner (22%) que no pas en cap de setmana (18%), i en ambdós casos aquests usos decauen a mesura que avança el dia. Efectivament, són grups els que omplen els carrers i els llocs d'estada les tardes dels dies feiners. Igualment, la majoria de persones passen reunides els migdies i les tardes dels caps de setmana.

	n	1 pers.	2 pers.	3-4 pers.	5-10 pers.	+10 pers.	Total
Sexe							
Dones	(964)	18%	26%	24%	19%	13%	100%
Homes	(1.308)	22%	22%	22%	19%	15%	100%
Grup d'edat							
Nens i nenes	(254)	0%	14%	29%	37%	20%	100%
Joves i adolescents	(520)	15%	21%	22%	24%	18%	100%
Adults	(1.127)	25%	26%	23%	13%	12%	100%
Gent Gran	(430)	26%	28%	22%	15%	9%	100%
Usos de l'espai							
Caminant	(1.106)	27%	25%	24%	19%	6%	100%
Assegudes	(461)	10%	20%	29%	24%	17%	100%
De peu	(409)	10%	19%	17%	21%	33%	100%
Fent esport	(254)	24%	35%	24%	7%	10%	100%
Jugant	(68)	3%	29%	28%	18%	22%	100%
Tipus d'espai							
Carrers i vies urbanes	(1.503)	23%	26%	23%	16%	11%	100%
Parcs, places, espais estada i lleure	(369)	17%	24%	23%	13%	23%	100%
Terrasses de bars o locals	(268)	6%	13%	28%	38%	16%	100%
Zones d'aparcament	(101)	14%	26%	34%	27%	0%	100%
Camins o corriols	(53)	34%	38%	13%	15%	0%	100%
Parades de transport	(37)	22%	0%	11%	14%	54%	100%
Dia de la setmana							
Feiner	(1.184)	22%	23%	20%	19%	16%	100%
Cap de setmana	(1.147)	18%	25%	27%	18%	11%	100%
Moment del dia							
Matí	(615)	31%	24%	19%	14%	12%	100%
Migdia	(849)	20%	25%	26%	20%	8%	100%
Tarda	(867)	12%	24%	24%	20%	20%	100%
Total Riera	(2.331)	20%	24%	23%	19%	14%	100%

Interaccions socials i característiques als espais del barri de Riera. Font: Observació social, IERMB

Caminar com a pràctica relacional

Anteriorment s'ha vist que de totes les persones observades al barri de Riera el 47% estaven caminant i que només el 27% d'elles es desplaçaven soles. Aquests desplaçaments són més freqüents entre els homes (30%) que entre les dones (25%), i entre la població adulta i la gent gran (33% i 36%) que entre la població jove. L'horari confirma la tendència abans esmentada, sent el matí dels dies feiners quan la presència de persones soles té més pes al barri, seguit dels matins dels caps de setmana. La proporció de persones caminant en grup augmenta significativament durant les tardes dels dies feiners, així com els migdies i les tardes dels caps de setmana.

Arribats a aquest punt convé dir que l'observació sistemàtica no permet discernir si les persones que caminen ho fan motivades per una activitat obligatòria (anar a la feina, a estudiar, al metge,...) o si aquests desplaçaments responen a altres motivacions personals, com ara deambular o passejar. Aquesta és una qüestió que cal abordar-la amb altres tècniques, cosa que es farà en un capítol posterior on s'abordarà quins són els llocs del barri escollits per passejar.

	1 persona	2 persones	3-4 persones	5-10 persones	+10 persones	Total
Sexe						
Dones	25%	27%	25%	18%	5%	100%
Homes	30%	22%	21%	20%	7%	100%
Grup d'edat						
Nens i nenes	0%	14%	33%	44%	8%	100%
Joves i adolescents	21%	20%	25%	18%	16%	100%
Adults	33%	26%	23%	15%	3%	100%
Gent Gran	36%	33%	18%	11%	2%	100%
Moment del dia						
Feiner						
Matí	50%	24%	15%	11%	0%	100%
Migdia	27%	28%	22%	15%	7%	100%
Tarda	22%	23%	18%	28%	9%	100%
Cap de setmana						
Matí	39%	19%	21%	9%	13%	100%
Migdia	21%	24%	26%	24%	5%	100%
Tarda	13%	32%	37%	17%	0%	100%
Total Riera	27%	25%	24%	19%	6%	100%

Perfil demogràfic i relacional e les persones que caminen Font: Observació social, IERMB

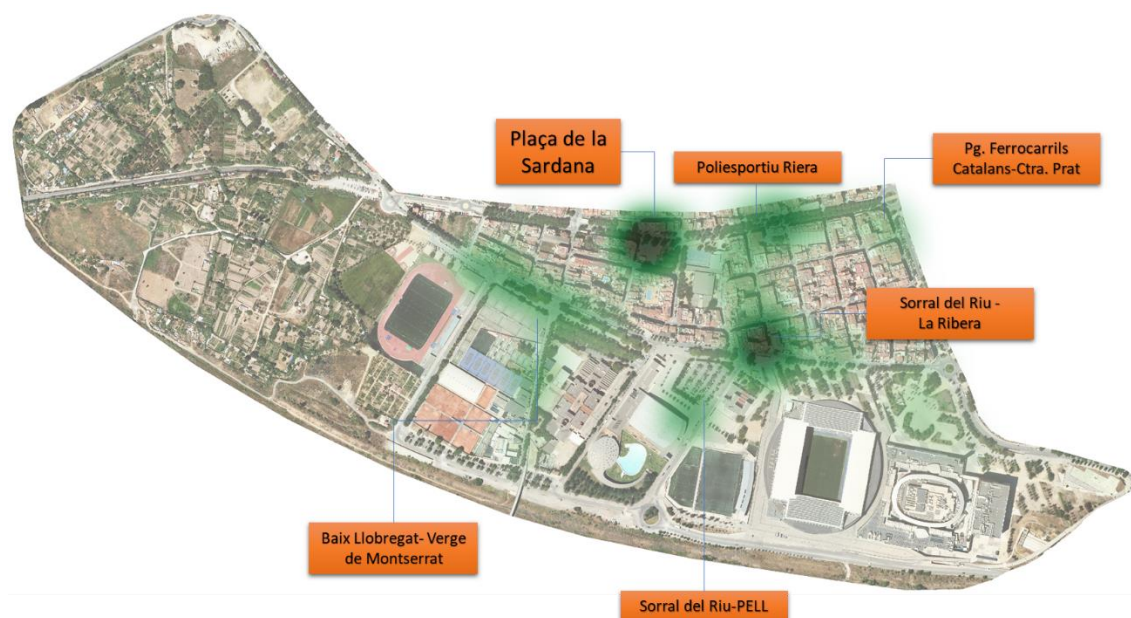
Caminar pot ser també una pràctica relacional

Seure i estar-se dret en situacions d'interacció

A part de caminar, seure i estar-se de peu són les dues formes més freqüents d'usar els espais. És per aquest motiu que s'ha volgut conèixer fins a quin punt aquests usos són rellevants per a la vida pública i social del barri de Riera. A tal fi s'han identificat aquells casos en els que aquestes pràctiques implicaven persones interaccionant entre elles i s'ha elaborat un mapa de calor. Així es té en compte tant la freqüència d'aquestes pràctiques com la proximitat entre elles. Els resultats han permès identificar fins a 6 zones o escenaris d'interacció diferents. En ordre de magnitud són:

- La Plaça de la Sardana.
- La zona entre el Carrer del Sorral del Riu i la Plaça de la Ribera, en la confluència per l'Avinguda del Baix Llobregat de les escoles l'Areny, Abat Oliba i Edelweiss.
- El Passeig dels Ferrocarrils Catalans en l'àrea d'influència del Poliesportiu municipal.
- Les terrasses en la confluència de la Carretera del Prat i el Passeig dels Ferrocarrils Catalans.
- En menor ordre de magnitud, els accessos al Parc Esportiu Llobregat (PELL) i a les escoles Abat Oliba i Edelweiss.

Els resultats indiquen una sisena zona que es dibuixa en forma de "T", entre l'Avinguda del Baix Llobregat i el tram del Carrer de la Verge de Montserrat que queda a tocar la Passarel·la del Riu Llobregat. Fent la vista enrere als resultats obtinguts fins ara s'aprecia com, en efecte, aquest és un espai de molt alta freqüentació al barri, tant en feiner com en cap de setmana. L'afluència de persones a peu també és alta, i es constata la presència d'aquests usos més tranquils i estàtics. A diferència de les anteriors, els usos que la població fa d'aquest espai semblen haver configurat una zona d'estada informal que estaria donant servei tant als veïns de la zona més occidental de l'eixample d'habitatges, com a les persones que s'hi arriben per passejar o per a fer esport de camí a la llera del riu o del Parc de les Aigües.

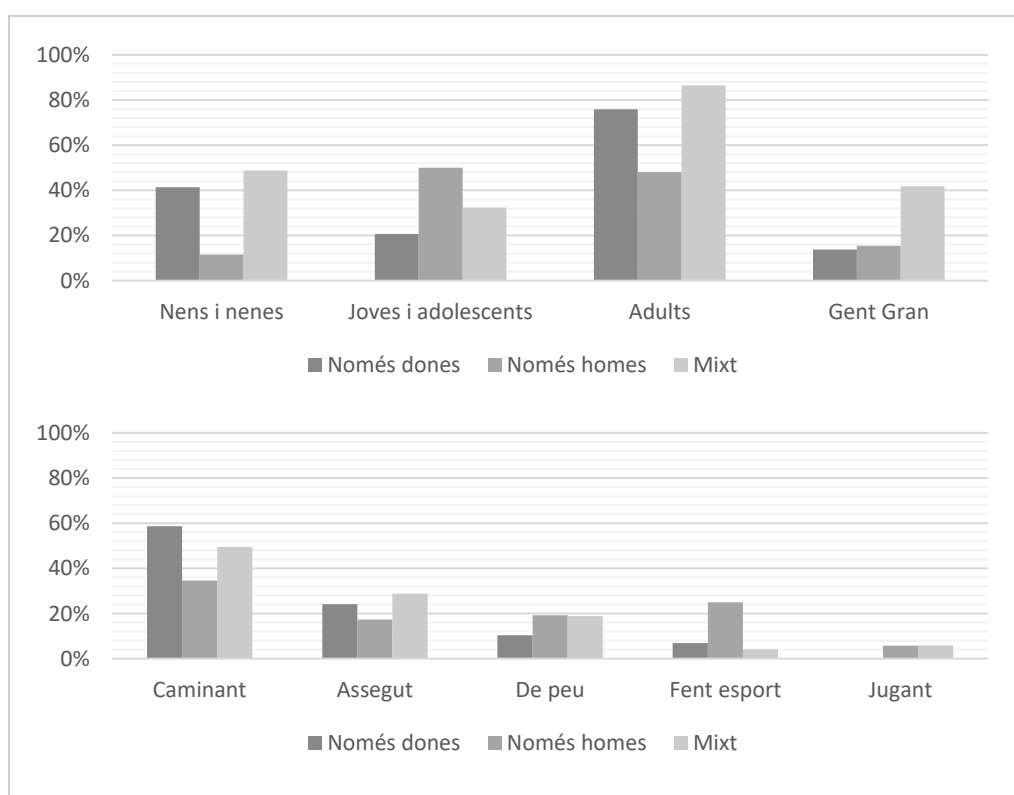
Escenaris d'interacció. Font: Observació social, IERMB

Relacions inter-generacionals i de gènere

Continuant amb les pràctiques relacionals, al barri de Riera s'han identificat un total de 251 grups de 3 o més persones. A continuació s'ofereix la caracterització demogràfica.

Respecte del sexe, el 68% d'aquests eren grups mixtes, 29 estaven conformats només per dones i 52 únicament per homes. S'observa que al 86% dels grups mixtes i al 76% dels grups de dones hi ha persones adultes, i queda per sobre del 40% la proporció d'aquests grups on hi ha nenes i nenes. En aquests grups predominen usos tranquils (caminar, seure, xerrar de peu) que són compatibles tant amb la pràctica relacional com amb la cura de la infància.

Els grups d'homes, en canvi, estan conformats majoritàriament per persones joves (el 50%) i adultes (48%), i es destaca el fet que els usos actius com caminar i fer esport (35% i 25%, respectivament) són més freqüents que altres usos més estàtics o tranquils.

Composició demogràfica i usos de l'espai segons gènere dels grups. Barri de Riera. Font: Observació social, IERMB

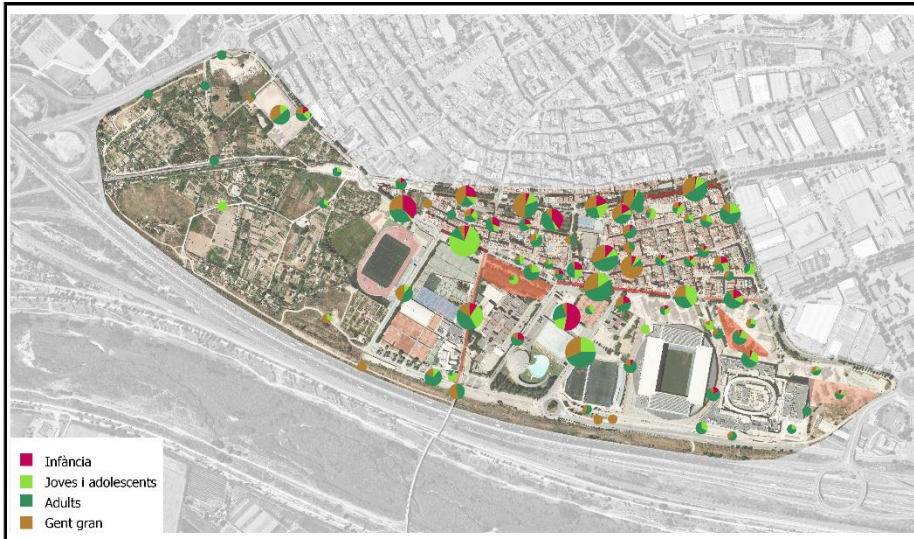
Arribats a aquest punt, s'imposa una reflexió sobre els usos saludables de l'espai, i és que les dades permeten veure que si bé el caminar implica a tots els grups de gènere i edat, en canvi la pràctica esportiva a l'aire lliure tendeix a la masculinització, unes pautes d'ús que esperem siguin informatives per a la planificació i per a la intervenció urbanístiques així com per a la dinamització de la vida pública al barri.

També volem incidir en el fet que, si bé la majoria dels grups on hi ha infància són mixtos, les dades permeten apreciar també que existeix una major dedicació per part de les dones en la cura i en la supervisió de la infància, així com una distribució d'aquests rols entre generacions amb una important participació de la gent gran. Per aquest motiu, al mapa que segueix es mostra com s'han distribuït els diferents grups d'edat en funció de la freqüentació en feiner i en cap de setmana. Es pot observar com la coexistència de menors i de gent gran en un mateix espai es redueix significativament en cap de setmana, sent significativa

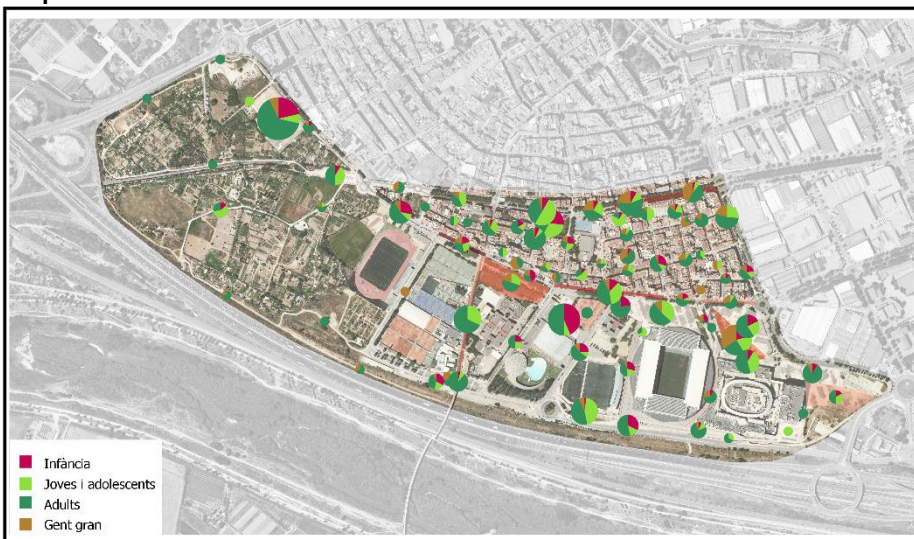
únicament en alguns trams del Passeig dels Ferrocarrils Catalans i al Parc de la Ribera. Entre setmana aquesta convivència entre aquests grups d'edat és molt més freqüent, especialment al voltant dels centres educatius i esportius.

Dies de la setmana

Feiner

Cap de setmana

Freqüentació dels espais públics de relació segons grup d'edat i dia de la setmana. Barri de Riera.
Font: Observació social, IERMB

Relacions intergeneracionals i de gènere: sortida de les escoles

Identificació i caracterització social dels espais d'ús quotidià

L'aproximació a la vida pública al barri de Riera s'ha sustentat fins ara en mètodes cartogràfics i en tècniques d'observació no participativa que han permès, d'una banda, donar compte de les característiques físiques de l'espai, de les possibilitats d'ús que ofereix actualment, així com informar de les previsions de millora previstes pel planejament. D'altra banda, l'estudi de la freqüentació ha permès identificar pautes territorials i horàries d'ús d'aquests espais, mostrant diferències substantives segons les característiques demogràfiques de la població, tota vegada que també es mostrava com aquestes pràctiques estan socialment significades, en tant que estan dotades d'un important component relacional. Per tant, atès que és en les interaccions quotidianes que les persones compartim informació, opinions, plantejem necessitats i expectatives sobre els espais que ens envolten, és de cabdal interès analitzar els usos de l'espai també des d'una perspectiva qualitativa.

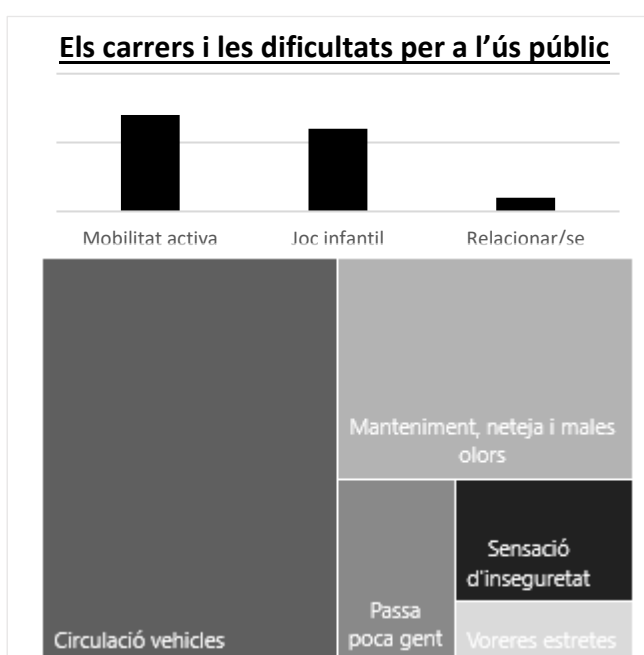
Així doncs, a més de les fonts d'informació abans citades, també es van realitzar una sèrie d'entrevistes estructurades amb l'objectiu de copsar quins espais del barri es considera que responen als interessos i satisfan les necessitats quotidianes de la població i quins no, tot considerant la mobilitat activa, el lleure, el joc infantil i la pràctica esportiva. En cada cas es demanava pel millor i pel pitjor espai del barri, així com pels motius que porten a aquesta valoració, així com una sèrie de preguntes sobre l'encaix dels espais al barri (relatives a la freqüentació, a la reputació,...).

A diferència d'altres tècniques d'anàlisi, les aproximacions qualitatives permeten aproximar-se a la imatge que les persones s'han anat conformant del lloc on viuen en base a la seva experiència diària. És un saber pràctic sobre l'espai urbà que s'expressa a distintes escales i que pot atènyer a llocs concrets (un carrer, una plaça...) o a la realitat del context. Com s'ha destacat a l'anàlisi, el teixit urbà del barri presenta molt poca diversitat i està conformat, d'una banda, per l'eixample d'illes residencials del nord amb carrers oberts al trànsit de vehicles. D'altra banda, les grans peces d'equipaments metropolitans i la zona d'ús agrícola al sud. A la vista dels residents, tot plegat genera una sèrie de dificultats i de mancances.

En primer lloc, s'ha vist que la zona residencial està delimitada per dos eixos viaris estructurants i que a l'interior d'aquest àmbit la xarxa viària adopta la forma de carrers de sentit únic sense semàfors. També s'ha constatat que el trànsit de vehicles i el nivell de soroll que generen es manté en nivells força acceptables en aquestes zones. I malgrat tot, **el 20% de les persones entrevistades han referit que els usos i la qualitat dels carrers dificulten el seu potencial d'ús públic**, especialment per als usos actius (passejar i fer esport) i per al joc infantil.

La causa principal és la circulació de vehicles i més concretament dels cotxes. De fet, més endavant es veurà com sovint allò que més es valora dels llocs d'estada no és tant la seva configuració i disseny com, precisament, l'absència de cotxes. També se citen situacions de falta de **manteniment i neteja**, especialment dels bancs i dels seients (el que s'ha pogut apreciar també en l'observació).

Eventualment es refereix que la **baixa freqüentació** en alguns carrers genera **sensació d'inseguretat**. S'atribueix una menor importància (o se citen amb menys freqüència) aspectes com ara l'amplada de les voreres.

En segon lloc, si bé la zona sud ofereix amplis espais d'estada, en canvi **es considera que a la zona de l'eixample residencial falten espais públics** diversos, gratuïts i adequats per al dia a dia:

“Falten espais agradables”. (Dona, 65 o més anys)

“No tenim espais diversos si no és que estàs associat a un equipament”. (Home, 45 a 64 anys).

Un indicador del que s'acaba d'exposar és el fet que el 38% de les persones entrevistades han citat algun equipament esportiu entre els millors del barri per fer esport, però també per jugar i relacionar-se. En aquest sentit també és significatiu que l'11% hagi considerat un equipament comunitari. En altres barris també se sol fer referència a algun equipament, tanmateix les possibilitats de fer activitats a l'aire lliure fa que aquestes no tinguin tant de pes com al barri de Riera.

Una altra qüestió igualment rellevant té a veure amb la territorialització, ja que arriba al 47% el percentatge de persones que han citat espais de fora del barri entre els millor adaptats a les seves necessitats. Alguns d'ells (com el Parc de Rosa Sensat, la Plaça de l'Església o la Plaça de la Llibertat) estan situats a prop del barri de Riera (entre els 500 i els 750 metres) i accessibles a menys de 10 minuts a peu. En canvi d'altres (el Parc de Can Mercader, la Plaça de Catalunya, la Plaça Joan Miró o el Parc del Canal de la Infanta) estan situats a més de quilòmetre i mig, és a dir, a més de 15-20 minuts a peu.

Abans de passar a estudiar aquests llocs i les seves característiques, volem ressaltar la importància que s'atribueix a la llera del Riu Llobregat, malgrat les dificultats de connexió amb el barri descrites anteriorment (per la presència d'infraestructures de transport i la franja d'equipaments de gran format). També fer una breu menció a l'elevat volum de cites referides al centre comercial i l'ambivalència que genera el seu paper a la vida pública del barri (rep tantes referències positives com negatives).

	n	Cites	Cites positives	Cites negatives
Tot el barri	(3)	3	0	3
Els carrers (genèric)	(8)	15	0	15
Passeig dels Ferrocarrils Catalans	(28)	39	25	14
Av. del Baix Llobregat	(8)	10	6	4
Carrer del General Josep Manso i Solà	(1)	2	0	2
Els parcs (genèric)	(8)	15	0	15
Plaça de la Sardana	(24)	33	22	11
Parc de la Ribera	(18)	24	15	9
Parc del Sorral del Riu	(5)	5	1	4
Parc de les Aigües	(3)	3	1	2
Plaça de la Figuera	(2)	2	1	1
Zona Estada Av Baix Llobregat - Ptge Francesc Layret	(1)	1	0	1
Llera del riu Llobregat	(16)	19	18	1
Centre Comercial Splau	(12)	15	7	8
RCD Espanyol	(3)	3	0	3
Pavelló Poliesportiu Riera	(9)	12	12	0
Parc Esportiu Llobregat (PELL)	(6)	6	5	1
Club Delfos	(2)	2	2	0
Centre Internacional de Tennis de Cornellà de Llobregat	(1)	1	1	0
Rugbi Club Cornellà	(1)	2	2	0
Casal de Gent Gran la Riera de Cornellà	(4)	4	4	0
Escola L'Areny	(1)	1	1	0
El horts	(1)	1	0	1
Pàrquing públic	(1)	2	0	2
Total Riera	(44)	214	131	83

Identificació dels espais per a la vida pública del barri de Riera. Font: Entrevistes, IERMB

Els millors i els pitjors espais de trobada

Una de les qüestions més importants en la investigació sobre la vida pública urbana és si les ciutats i els barris són espais prou adequats com per a que la població pugui satisfer les seves necessitats de sociabilitat. D'una banda, una part de la literatura especialitzada sembla indicar que processos com la privatització dels espais públics, l'excessiva regulació i vigilància o les tendències hiperindividualistes (exacerbades per l'ús de les tecnologies de la comunicació), tendeixen a disminuir la sociabilitat. D'altra banda, hi ha també una visió menys conservadora i pessimista que atén a la naturalesa inevitablement social de l'espècie i, per tant, a la impossibilitat d'erradicar la vida pública. Ans al contrari, atesa la capacitat humana de resignificar i de modificar els usos previstos dels espais per adequar-los a les seves necessitats, s'adverteix la necessitat d'una investigació de l'espai públic més matisada i determinada localment.

Així doncs, l'objectiu d'aquest apartat és identificar quins espais del barri es consideren adequats per trobar-se per socialitzar i quins no. També conèixer quines són les limitacions d'aquests llocs i si hi ha marge de millora per ampliar el potencial del barri per al seu ús relacional. Es començarà per examinar quines característiques s'han atribuït als millors i als pitjors espais de trobada (estiguin o no ubicats al barri), per exposar després quins espais s'han identificat al barri.

Un dels aspectes que més es valoren dels espais de trobada i de relació és que ofereixin **molts estímuls i possibilitats d'ús diferents**. Pel que fa a les possibilitats d'ús, s'han valorat molt positivament aquells espais que són **grans i amples**, que permeten la realització d'activitats distintes de forma que no es molestin entre elles. Així, a més de disposar de **llocs per seure**, també s'han valorat molt positivament aquells llocs que **compten amb jocs per la infància, elements esportius, activitats econòmiques** (botigues, serveis de restauració, terrasses...) o **activitats de dinamització** que permetin passar l'estona a la vegada que animar l'espai. En efecte, en relació als estímuls, se cita com un element positiu **una freqüentació alta**, tot i que no únicament per part de persones estranyes, ja que una de les característiques més ben valorades també és la **possibilitat de trobar-se amb persones conegudes**.

L'espai de trobada arquetípic és la plaça, i si bé els passejos, avingudes i alguns carrers també poden jugar aquest paper, en aquets cas es consideren com a factors negatius **la presència de vehicles**, i això no tan sols perquè el trànsit **obliga a estar atent als perills per accidentalitat**, sinó també perquè **les possibilitats d'ús es limiten aleshores a les voreres**. La freqüentació en un espai delimitat pot contribuir a la **massificació de l'espai i emergeixen molèsties associades a l'aglomeració com el soroll i la brutícia**. La **sensació d'inseguretat és un altre element amb què es caracteritza els pitjors espais de trobada**. Associada a la **baixa freqüentació**, però sobretot a la **presència de persones amb qui no es vol compartir l'espai, ja sigui perquè es consideren molestes o responsables de conductes perilloses**.

Pel que fa a la identificació dels millors espais de trobada al barri, cal dir que una part de les referències han estat pels parcs i les places en general, sense ubicar cap en concret. Dit això, el 26% de les persones entrevistades han considerat la **Plaça de la Sardana** com el millor espai de trobada del barri. Entre les seves característiques positives s'ha destacat el fet que fos un espai ampli, amb llocs per seure a l'aire lliure i amb una diversitat d'opcions d'ús en les proximitats que el fan un espai animat i adequat a les persones de totes les edats (terrasses, botigues, espai de joc). En segon lloc, el 16% de les persones entrevistades han citat el **Passeig dels Ferrocarrils Catalans**, per la proximitat, l'amplitud i perquè disposa de bancs i terrasses que permeten descansar mentre es passeja. No obstant això, també s'ha referit algun aspecte negatiu, especialment referit a la il·luminació. Això últim és important, perquè en el cas del **Centre Comercial Splau** hi ha tantes persones que l'han considerat un bon espai de trobada (ben comunicat, gran, animat i amb diversitat de coses a fer), com persones que l'han citat com un dels pitjors espais del barri a conseqüència de la massificació i la inseguretat dins del propi recinte (robatoris) com en els accessos exteriors. En algun cas se citava precisament com a problemàtica la proximitat al **RCD Espanyol**, que és el segon lloc del barri més citats com un mal espai de trobada, sobretot per l'elevat consum d'alcohol,

baralles i inseguretat que genera aquest espai els dies de partit. Finalment, 3 persones han explicat que la quantitat d'obres que es realitzen al barri dificulten la trobada i l'ús dels espais per les molèsties que ocasionen el soroll i l'alteració dels paviments.

Els millors i els pitjors espais per passejar

L'observació sistemàtica no permet discernir si les persones que caminen ho fan motivades per una necessitat de mobilitat obligada (anar a la feina, a estudiar, a comprar, al metge,...) o si aquests desplaçaments es produeixen en un context de lleure. És doncs a través de les tècniques qualitatives que es poden concretar aquestes pràctiques i arribar a conèixer quins són els espais que s'utilitzen habitualment per passejar (o s'eviten) i els motius.

Quant a les característiques que s'han atribuït als millors llocs per passejar (siguin del barri o no) estan sobretot les **dimensions i la grandària dels espais**. A més de que hi hagi un recorregut prou llarg i ample per caminar **es valora positivament que no hi hagi vehicles i que hi hagi mobiliari per seure**. A la banda contrària, es consideren mals espais per passejar aquells que no són prou amples o llargs i aquells que estan oberts a la circulació de vehicles. En el passeig es presta molta atenció als traçats i als recorreguts, pel que **són aspectes negatius el mal estat dels paviments, la manca de manteniment i neteja, així com d'il·luminació**.

Dit això, es pot considerar que hi ha dues formes distintes de practicar el passeig en funció de l'entorn, i en cadascun d'ells es valoren coses distintes. Pel que fa **al passeig en entorn urbà**, a més dels anteriors, **es valoren com aspectes positius la presència d'activitats econòmiques, així com un cert grau d'animació i la possibilitat de trobar-se amb persones conegudes per parlar**. Per contra, **hi ha una forma de passeig que busca desconnectar de l'entorn urbà i el contacte amb la natura**. En aquests es prefereixen els llocs tranquils i poc freqüentats, amb un gran gaudi de plantes i vegetació, així com d'altres elements ecosistèmics.

Tenint en compte el que s'acaba d'exposar, se citen com els millors espais per passejar del barri:

- El **Passeig dels Ferrocarrils Catalans** i, en menor mesura, l'**Avinguda del Baix Llobregat**. Respecte del primer se citen alguns elements negatius, entre els quals la presència de trams amb paviment amb mal estat amb motiu de les arrels dels arbres, el mal estat d'alguns bancs i seients, i puntualment problemes de seguretat en el tram que està a l'alçada dels Ferrocarrils Catalans.
- La **Ilera del Riu Llobregat**, que malgrat la proximitat a les infraestructures de transport, és un espai ample, sense cotxes i on es pot gaudir d'un entorn natural.

Entre els pitjors llocs per passejar s'han citat **els carrers de l'eixample residencial**. Respecte del **Centre Comercial Splau** es manté la mateixa ambivalència que s'observava anteriorment: les persones que el consideren un bon espai per passejar per la seva animació i diversitat d'activitats, i qui ho considera un mal espai, no tant per l'activitat comercial, com per la massificació dels espais.

Els millors i els pitjors espais per jugar

Jugar és una pràctica que ateny en principi a un segment de població demogràficament poc nombrós, i malgrat tot s'ha vist que la infància al barri de Riera sempre va acompanyada, motiu pel qual els espais de joc acaben actuant com a nodes de centralitat relacional i de vida pública. I és des d'aquesta perspectiva (de pràctica d'oci, de socialització i de cura) que sembla que s'han valorat els aspectes positius i negatius dels espais de joc.

En efecte, si bé el major nombre de cites és per la **presència i la qualitat dels jocs infantils**, els millors llocs de joc es caracteritzen també per la **presència de mobiliari esportiu (especialment per jugar a la pilota) i de bancs per seure**. L'atenció a les necessitats de les persones acompanyants es palesa també en una valoració positiva d'aquells espais que compten amb terrasses o espais d'estada per a les persones cuidadores. Quant a la configuració física dels millors espais de joc, es valora positivament el fet que siguin **espais grans**, a l'**aire lliure** i amb prou **vegetació** com per a disposar d'espais d'**ombra**. Tant la grandària com el fet d'estar **tancats al trànsit de vehicles** possibiliten l'esbarjo actiu amb uns riscos mínims d'accidentabilitat. Finalment, el temps de joc a l'aire lliure és limitat, i hi ha una necessitat real de poder integrar-lo en les rutines diàries. És en aquest sentit que la **proximitat** és un altre element que es valora molt positivament dels millors espais de joc.

Les característiques dels pitjors espais de joc són com una còpia en negatiu del que s'acaba d'exposar. **La manca de jocs infantils** o la presència de **jocs poc atractius o no adequats a les distintes edats de la infància** són el principal motiu de crítica. En segon lloc, **la manca de manteniment dels elements de joc i la brutícia de l'entorn**. En tercer lloc, **la circulació de vehicles** a la zona on s'està jugant o la manca de separacions respecte de la calçada es perceben sovint com un perill. També se citen la **distància** o la **falta de mobiliari per seure** com elements negatius.

Sobre els espais del barri, cal dir que és en l'àmbit del joc que s'aprecia més clarament una contraposició entre els que es consideren bons i mals espais, expressada en la dicotomia parcs/carrers. Dit això, es consideren com els millors espais de joc:

- La **Plaça de la Sardana**. Des de l'òptica d'un espai de joc, es valora positivament la proximitat a les escoles i la zona d'habitatges. També el fet que tingui espai per jugar a pilota i alguns elements de joc infantil. No obstant això, s'explica que els jocs sovint estan trencats o en mal estat, mentre que el consum d'alcohol a les terrasses del voltant en ocasions genera mal ambient i hi ha persones que prefereixen no anar-hi.
- De la seva part, el **Parc de la Ribera** acumula quasi tantes cites positives com negatives. Les primeres són per la presència de jocs variats, la quantitat de l'espai, la presència de bancs per seure i de vegetació. No obstant això, la sensació és que hi ha molt espai lliure i inutilitzat, que es podria aprofitar amb més verd urbà i elements de joc. També es fan referències al fet que en ocasions l'espai està brut i amb restes de begudes.
- Amb un nombre de cites molt menor, la **Plaça de la Figuera**. Es destaca el fet que esta apartat dels cotxes, té ombra i té a prop una terrassa des d'on es pot veure als nens quan juguen. Això no obstant, és un espai petit, que dificulta el córrer i jugar a pilota.

Entre els espais que reben una pitjor valoració:

- El **Parc del Sorral del Riu**. Es cita com un aspecte positiu la presència d'elements de jocs per la infància. No obstant això, la dotació es considera insuficient i poc variada, sense lloc per seure malgrat la quantitat d'espai lliure disponible al voltant, i la proximitat al carril bici que dificulta els jocs actius que impliquen córrer.
- El **Parc de les Aigües**, motivada per la distància i la manca d'un recorregut adequat que faciliti l'accés.

Els millors i els pitjors espais del barri per a fer esport

La pràctica esportiva sovint precisa d'espais, d'atencions i d'elements específics que motiven que en moltes ocasions estigui institucionalitzada, pel que els equipaments esportius són els que se solen considerar com els millors espais per a fer esport. A més a més, en el cas del barri de Riera cal tenir present el pes que té aquesta pràctica, que ha donat forma i estructura a la zona sud. Tot plegat fa que el 50% de les persones consultades han referit algun equipament esportiu com el millor lloc, considerant el seu potencial d'ús en quant a l'adequació de l'espai i dels elements.

Encara queda, però, la pràctica esportiva a l'aire lliure que pot ser extensiva en espai (córrer, ciclisme,...) o més intensiva i precisar de mobiliari específic. Tenint en compte això, s'han citat com els millors espais per a fer esport a l'aire lliure:

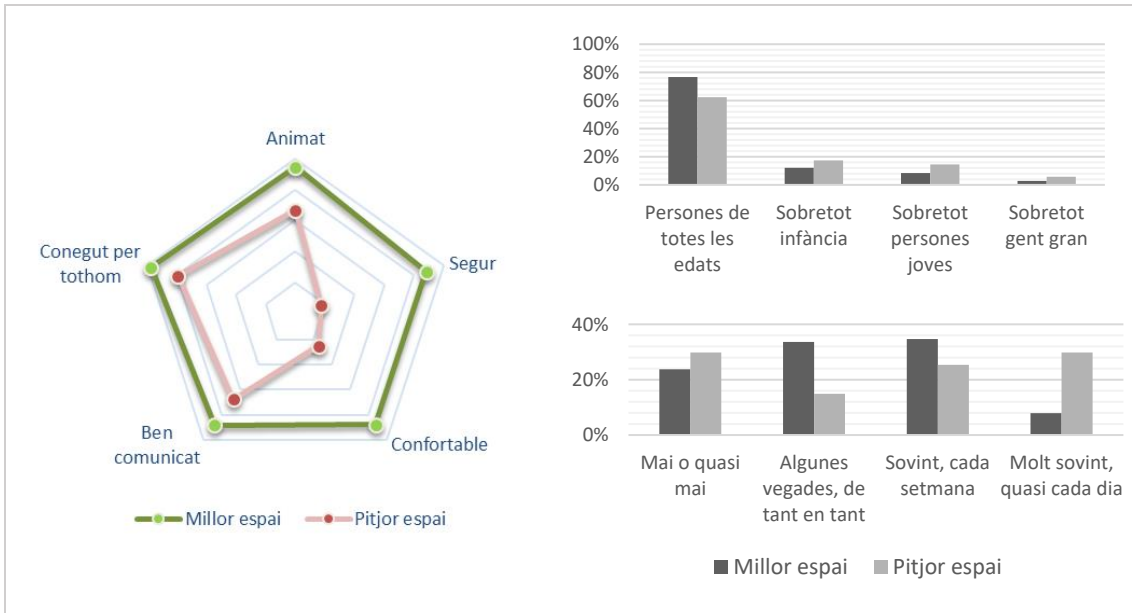
- La **llera del Riu Llobregat**, per la quantitat d'espai disponible, la possibilitat de contacte amb la natura i l'absència de vehicles.
- El **Parc de la Ribera** i, en menor mesura el **Parc de les Aigües** i la **zona d'estada de l'Avinguda del Baix Llobregat amb el Passatge Francesc Layret**. De tots ells es valora positivament la presència d'elements esportius, si bé en el cas dels dos primers s'assenyala la manca d'ombra a l'estiu com element negatiu.

Caracterització social dels millors i pitjors espais

La cartografia dels millors i pitjors espais del barri ha permès constatar que aquestes valoracions no resulten només de relacions merament urbanístiques sinó també socials. En efecte, a més de les característiques de disseny i de manteniment, s'ha pogut comprovar que sovint se senyalaven el mal ambient o la inseguretat com elements característics dels pitjors espais, *com si aquests fossin atributs ambientals* (del lloc en si) i no el resultat de la convivència amb la desigualtat i problemes socials. La gestió dels espais públics no pot obviar aquestes dinàmiques i les pràctiques d'exclusió social; per tant, és important prendre's seriosament les opinions de la població sobre els espais que usen en el seu dia a dia.

Així, un cop que s'identificaven i descrivien els atributs dels que es consideren els millors i els pitjors espais del barri, a les persones entrevistades se'ls ha fet una bateria de preguntes orientades a conèixer com perceben l'encaix d'aquests llocs en el marc de la vida diària al barri de Riera. S'observa:

- Els bons espais estan investits de totes les característiques positives que es poden atribuir a un lloc: són animats, accessibles, segurs, confortables i coneguts per tothom. En canvi els pitjors espais del barri són també coneguts, accessibles i estan freqüentats, tanmateix no se'ls considera ni confortables ni segurs.
- Amb tot, en el cas del barri de Riera no es detecta que aquestes característiques motivin l'abandonament d'aquests espais. Ans al contrari, la vida mana i l'escassetat d'opcions per triar fa que la majoria de persones afirmen que van amb molta freqüència a aquells llocs que consideren mals espais.

Identificació dels espais per a la vida pública del barri de Riera. Font: Entrevistes, IERMB

Elements de balanç i diagnosi

Aquest apartat sintetitza el treball realitzat emfatitzant, més que els elements contextuais observats (relatius a la gestió i al manteniment diaris dels espais públics), aquells aspectes que cal considerar punts claus per orientar el futur dels espais i de la vida pública al barri de Riera, i sobre els que caldrà prendre decisions en els pròxims anys. Per a optimitzar la seva comprensió s'ha optat per un redactat descriptiu, excepte per al darrer apartat, doncs té caràcter positiu i s'ha enunciat sintèticament en forma d'objectius.

El barri de Riera sorgeix com un dels primers nuclis de població originaris de Cornellà de Llobregat, juntament amb el barri del Centre del qual va restar segregat fins el soterrament de les vies fèrries l'any 2000. Es tracta d'una intervenció que no només va millorar la cohesió territorial i la connectivitat del barri amb la resta del municipi, sinó que també el va dotar d'un dels pocs espais públics que la població valora positivament i utilitza tant per al passeig com per a l'estada, sobretot en les seves terrasses i bars (en confluència amb la reurbanitzada Carretera del Prat). A més, la presència a la Plaça de la Sardana d'una zona per jugar a pilota i la proximitat d'aquests espais als llocs de residència i educatius, fa que el Passeig dels Ferrocarrils Catalans també sigui molt freqüentat i usat per al joc infantil.

L'altra cara de la moneda és que gran part de la vida social del barri de Riera es concentra en aquest passeig, ja que el teixit urbà del barri presenta molt poca diversitat i les diverses intervencions urbanístiques que s'han realitzat no han aconseguit aportar una provisió d'espais públics que donin un suport adequat a les necessitats de la població en el seu dia a dia. Això es feia especialment palès a les entrevistes que s'han realitzat al barri, on es verbalitzava aquesta necessitat d'espais a la vegada que s'apreciaven varies tendències que eren indicatives de la situació. En primer lloc la qüestió de la territorialització, doncs pràcticament la meitat de les persones entrevistades referien espais de fora del barri quan se'ls hi demanava pels millors llocs per a relacionar-se, jugar, fer esport,... En segon lloc, també arribava al 48% la proporció de persones que explicaven que han d'anar sovint o molt sovint als que, fet i fet, consideren mals espais: poc confortables per passar-hi temps o poc segurs, tot sovint per la convivència amb el trànsit de vehicles, en ocasions per la convivència amb activitats i grups que es consideren poc apropiats o problemàtics, el que en cas de Riera s'esdevé principalment en les proximitats de l'estadi els dies de partit.

Gran part d'aquesta investigació ha consistit en observar què fan, a on s'estan i com es relacionen les persones. Els resultats suggereixen que, malgrat les narratives sobre el declivi de la vida pública als barris, les interaccions i relacions socials en públic no només són freqüents, sinó que impliquen un ordre subjacent que permet apreciar diferents pautes de freqüentació i d'ús dels espais del barri. En aquest sentit s'ha pogut observar que la freqüentació és baixa a la zona del Serrallo, sent l'espai més utilitzat és el camp del Parc de les Aigües. Amb tot, la relativa distància respecte de la zona d'habitatges, la pobre dotació d'elements i, sobretot, les dificultats per accedir-hi còmodament motiven que aquest ús se circumscriu sobretot als caps de setmana.

A l'espera de les decisions i la implementació del futur ARE del Serrallo, aquesta sembla una bona oportunitat per consultar i intervenir en aquesta zona, no tant per implementar una modificació urbana i instaurar elements urbans fixos (els existents no semblen funcionar), sinó per dinamitzar aquest espai amb activitats exteriors que reforcin els usos ja existents i fomentin el seu valor per a la vida pública del barri. A més, la proximitat al carrer del Sorral del Riu podria exercir atracció i oferir noves oportunitats d'ús per al joc i l'esbarjo.

Respecte de la zona esportiva i comercial, cal comentar dues qüestions. La primera és la rellevància que tenen els equipaments esportius comunitaris tant en les rutines quotidianes com en l'imaginari col·lectiu de la població, doncs sovint estan entre els que es consideren els millors llocs del barri per a fer esport (lògicament), però també per a la trobada i la relació. La segona qüestió a comentar és que no s'aprecia el mateix grau d'apropiació comunitària respecte dels grans equipaments metropolitans ni dels espais que els acullen. La freqüentació a la Plana del Galet és molt alta, tanmateix el component relacional del seu ús és

baix. De fet s'ha observat que la vida pública en aquesta zona implica el Parc de la Ribera els caps de setmana, si bé entre setmana la vida pública es concentra majoritàriament a la façana nord d'aquesta zona, a tocar de l'Avinguda del Baix Llobregat, i sobretot en el tram que va del carrer Verge de Montserrat a la zona arbrada davant del camp del RCD Espanyol. El motiu és que aquesta és una àrea de centralitat associada a la presència i a la proximitat dels centres educatius situats al carrer Verge de Montserrat i al carrer de Sant Lluís (situats aproximadament a 150 metres l'un de l'altre). Val a dir que malgrat s'han dissenyat àrees de joc per a possibilitar l'esbarjo i la trobada, sembla que la dificultat en aquesta zona està en les dotacions d'elements, però també en les dificultats que sorgeixen a l'hora de supervisar els itineraris que segueixen els nens i les nenes en els jocs més dinàmics.

Fins ara s'han exposat els elements més negatius, però també s'han identificat oportunitats per a fomentar espais de trobada i la vida social al barri. En primer lloc, cal destacar el paper que exerceix el Carrer de la Verge de Montserrat com a eix que connecta la llera del Riu i el Parc agrari de Llobregat amb el barri i també amb la resta del municipi. En segon lloc, s'ha observat que els usos relacionals són també freqüents en el tram de l'Avinguda del Baix Llobregat que s'encreua amb Verge de Montserrat, tant per part de les persones que s'hi arriben per a fer esport o passejar per la llera del riu, com de les persones que fan un ús d'aquesta zona per practicar i observar els esports, com de qui es dirigeix al camp del parc de les Aigües. Es constata que aquest espai també es fa servir per a l'estada i la relació. Tot plegat fa pensar que caldria explorar i reforçar el potencial comunitari d'aquesta àrea, aportant recorreguts lineals verds que vagin tant de nord a sud, com ho preveu l'estratègia Cornellà Natura, com d'oest a est en la connexió amb el Serrallo.

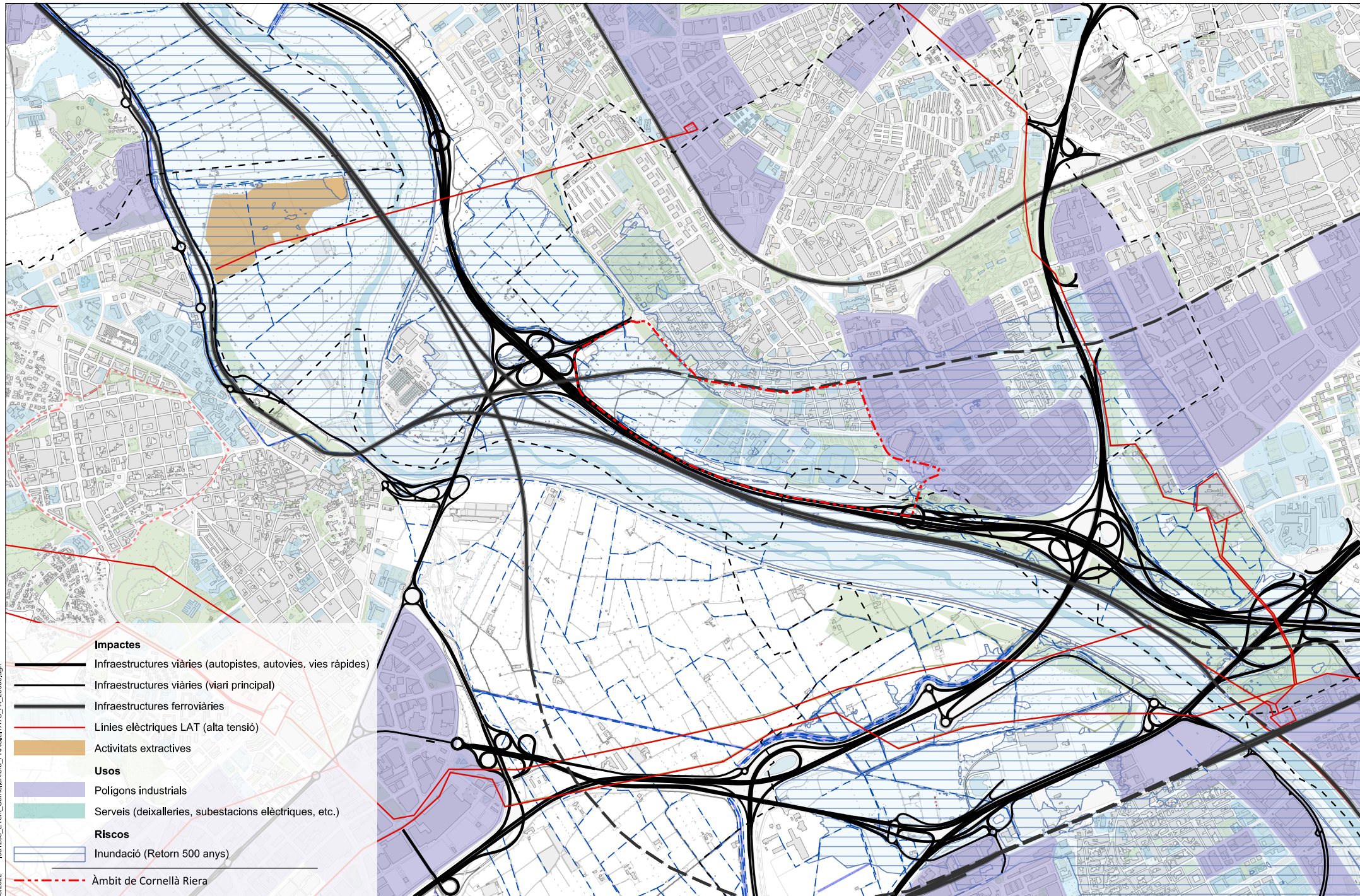
En conclusió, es considera que la promoció de la vida pública al barri de Riera ha d'abordar els següents reptes o objectius en els propers anys:

- # Descongestionar el Passeig dels Ferrocarrils Catalans.
- # Diversificar i dotar el barri de més espais a la vida pública quotidiana.
- # Reforçar les connexions i el valor d'ús del riu Llobregat i del camp del Parc de les Aigües.
- # Promoure l'apropiació comunitària de la zona d'equipaments metropolitans.

Pensem que el futur desenvolupament de l'ARE del Serrallo és una excel·lent oportunitat per a reconèixer i reforçar el potencial d'ús social i comunitari de l'eix que va del carrer Verge de Montserrat al camp del Parc de les Aigües, que es pot veure incrementat amb la implementació d'un parc lineal, l'ubicació d'elements d'atracció a l'Avinguda del Baix Llobregat i la dinamització de l'espai amb la col·laboració dels equipaments esportius ja ubicats a la zona.

Annex de mapes

Codi: 001208 24/05/2022 001208_E_Terril_CornellaRiera_FRAGILITATS_A4_25000.dgn

Impactes

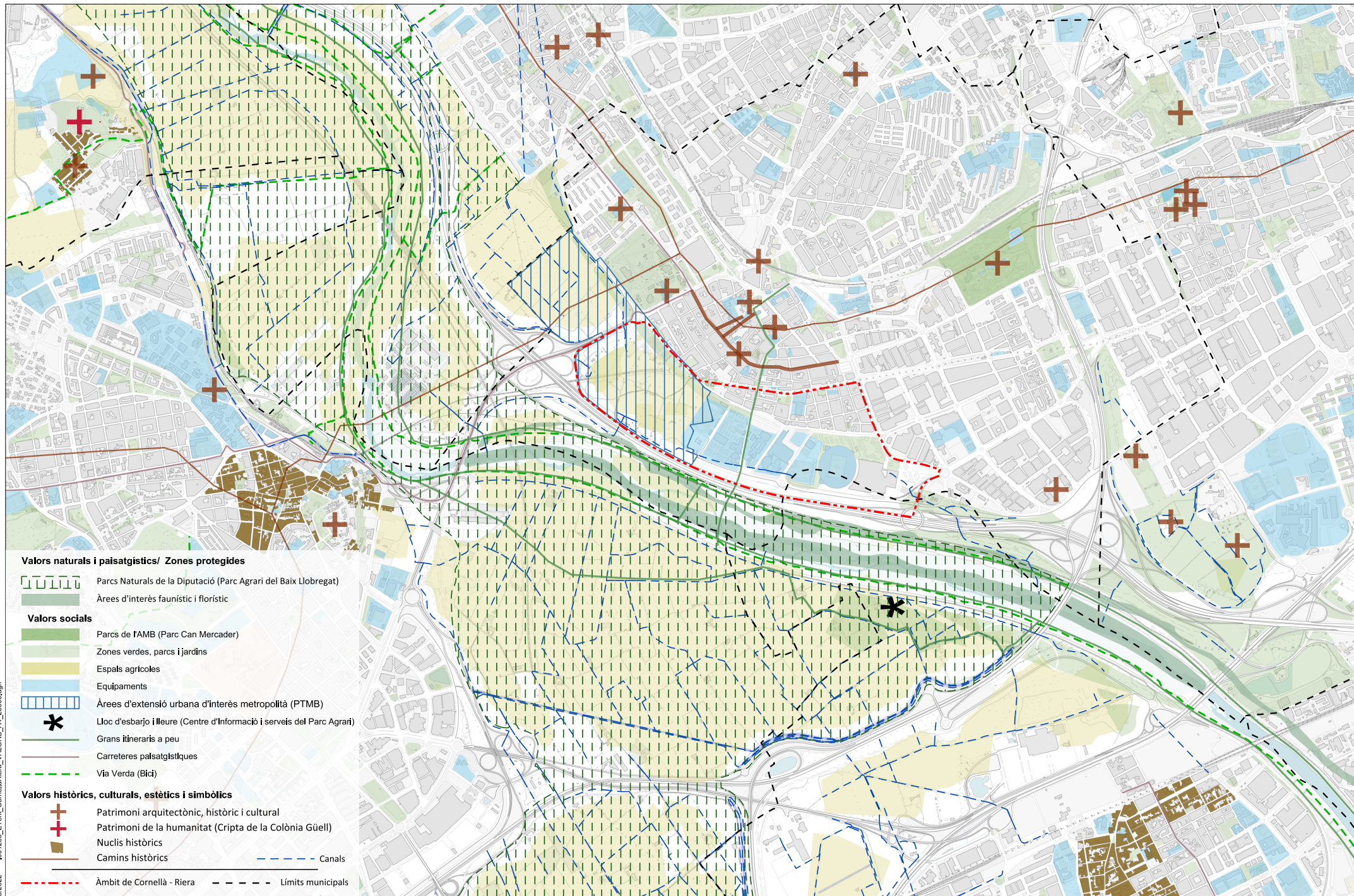
- Infraestructures viàries (autopistes, autovies, vies ràpides)
- Infraestructures viàries (viari principal)
- Infraestructures ferroviàries
- Línies elèctriques LAT (alta tensió)
- Activitats extractives

Usos

- Polígons industrials
- Serveis (deixalleries, subestacions elèctriques, etc.)

Riscos

- Inundació (Retorn 500 anys)
- Àmbit de Cornellà Riera

Valors naturals i paisatgístics/ Zones protegides

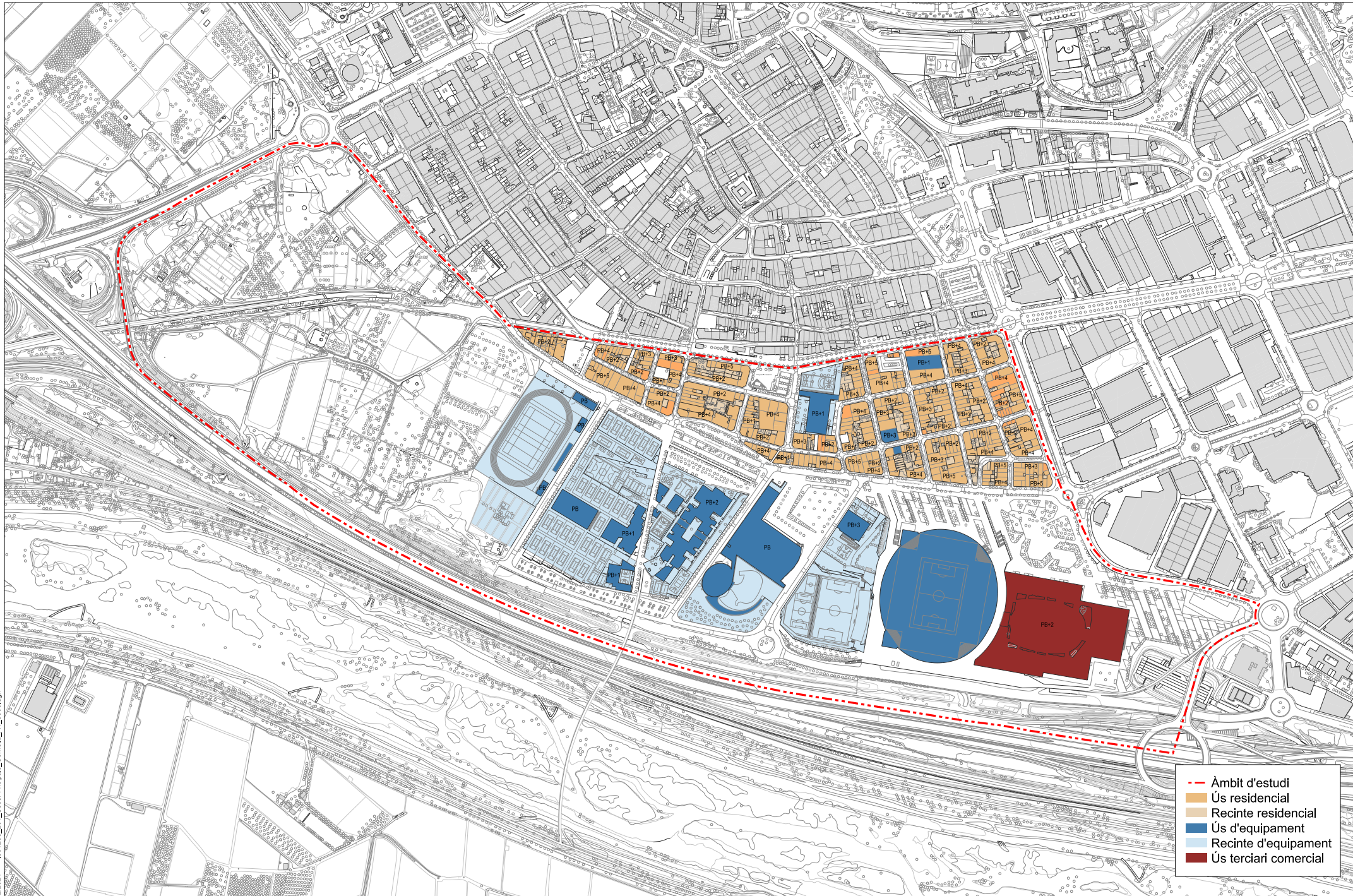
- Parcs Naturals de la Diputació (Parc Agrari del Baix Llobregat)
- Àrees d'interès faunístic i florístic

Valors socials

- Parcs de l'AMB (Parc Can Mercader)
- Zones verdes, parcs i jardins
- Espais agrícoles
- Equipaments
- Àrees d'extensió urbana d'interès metropolità (PTMB)
- Lloc d'esbarjo i lleure (Centre d'Informació i serveis del Parc Agrari)
- Grans itineraris a peu
- Carreteres paisatgístiques
- Via Verda (Bici)

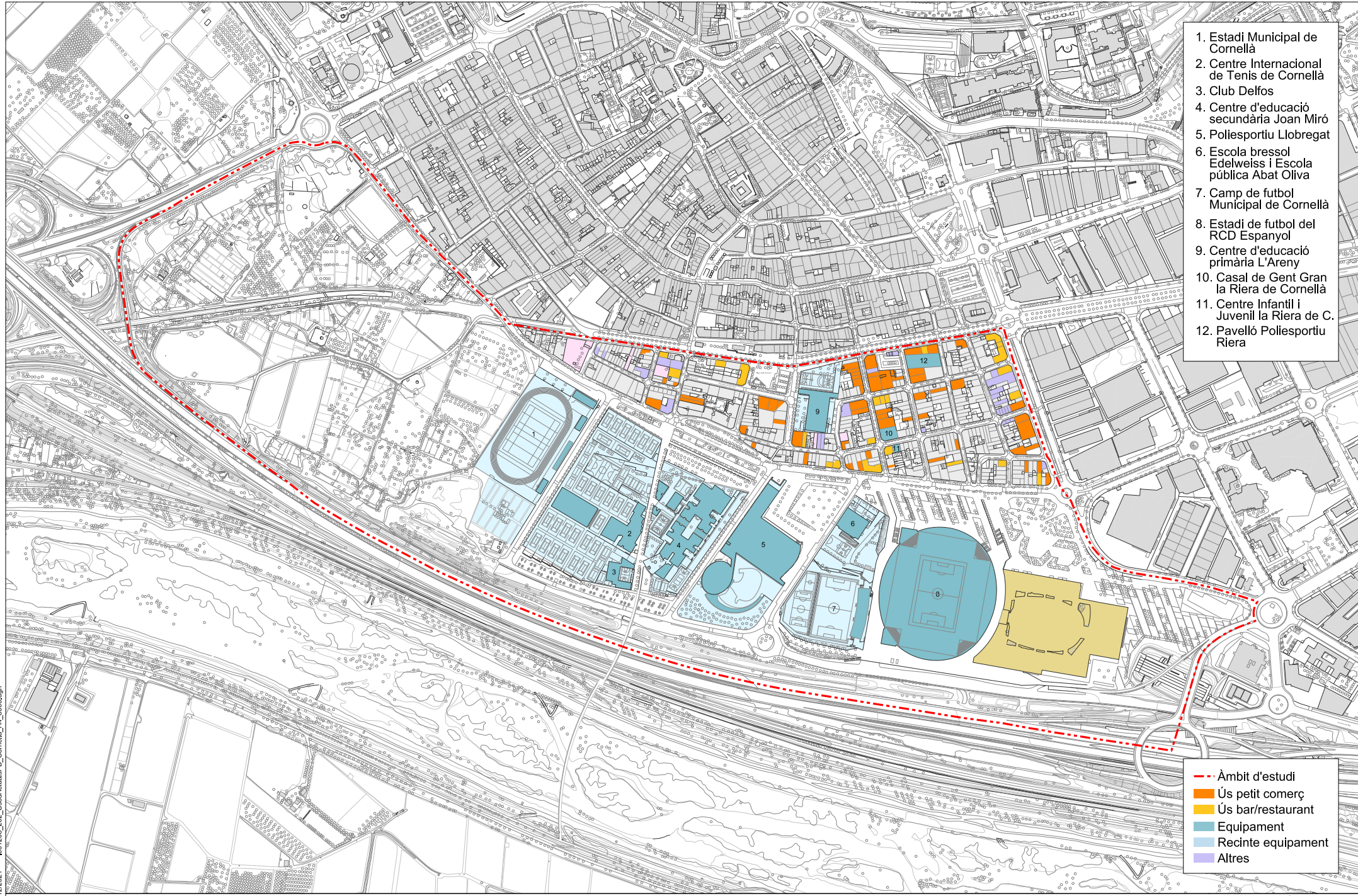
Valors històrics, culturals, estètics i simbòlics

- Patrimoni arquitectònic, històric i cultural
- Patrimoni de la humanitat (Cripta de la Colònia Güell)
- Nuclis històrics
- Camins històrics
- Canals
- Àmbit de Cornellà - Riera
- Límits municipals

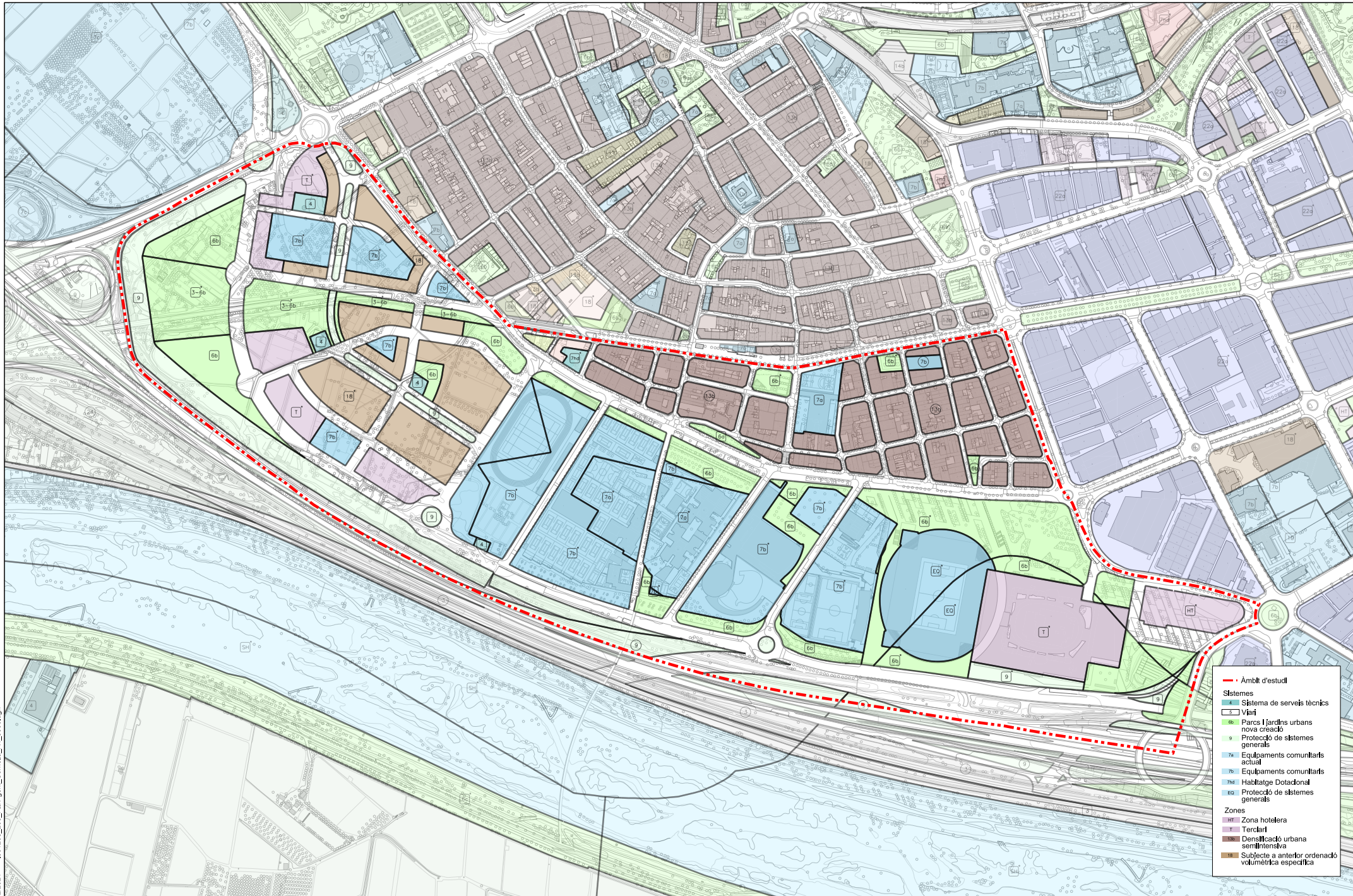
- - - Àmbit d'estudi
- Ús residencial
- Recinte residencial
- Ús d'equipament
- Recinte d'equipament
- Ús terciari comercial

15/12/2021 I01208_202_UsosActualsPB_Cornella_A4_9000.dgn

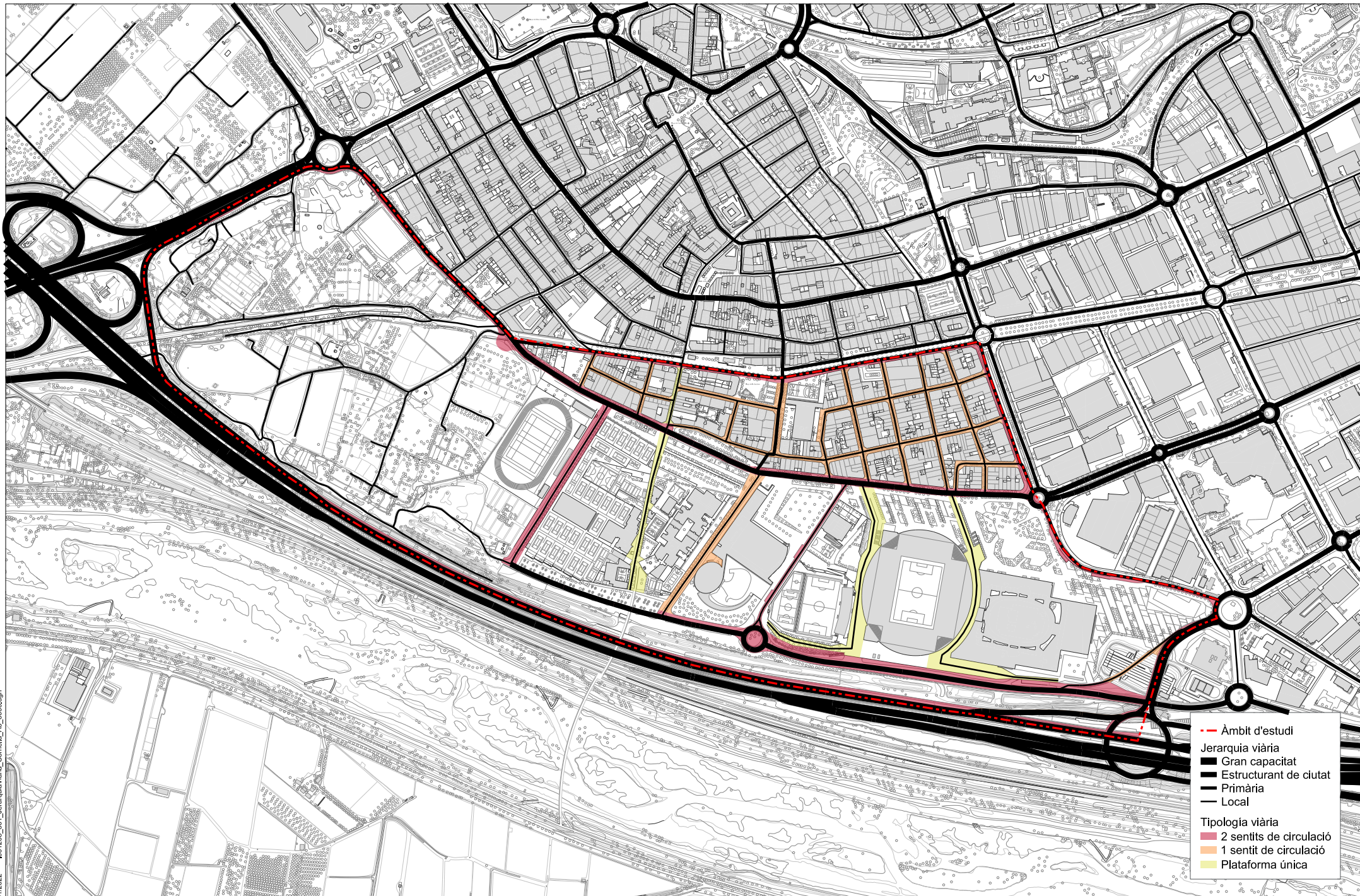

1. Estadi Municipal de Cornellà
2. Centre Internacional de Tennis de Cornellà
3. Club Delfos
4. Centre d'educació secundària Joan Miró
5. Poliesportiu Llobregat
6. Escola bressol Edelweiss i Escola pública Abat Oliva
7. Camp de futbol Municipal de Cornellà
8. Estadi de futbol del RCD Espanyol
9. Centre d'educació primària L'Areny
10. Casal de Gent Gran la Riera de Cornellà
11. Centre Infantil i Juvenil la Riera de C.
12. Pavelló Poliesportiu Riera

- Àmbit d'estudi
- Ús petit comerç
- Ús bar/restaurant
- Equipament
- Recinte equipament
- Altres

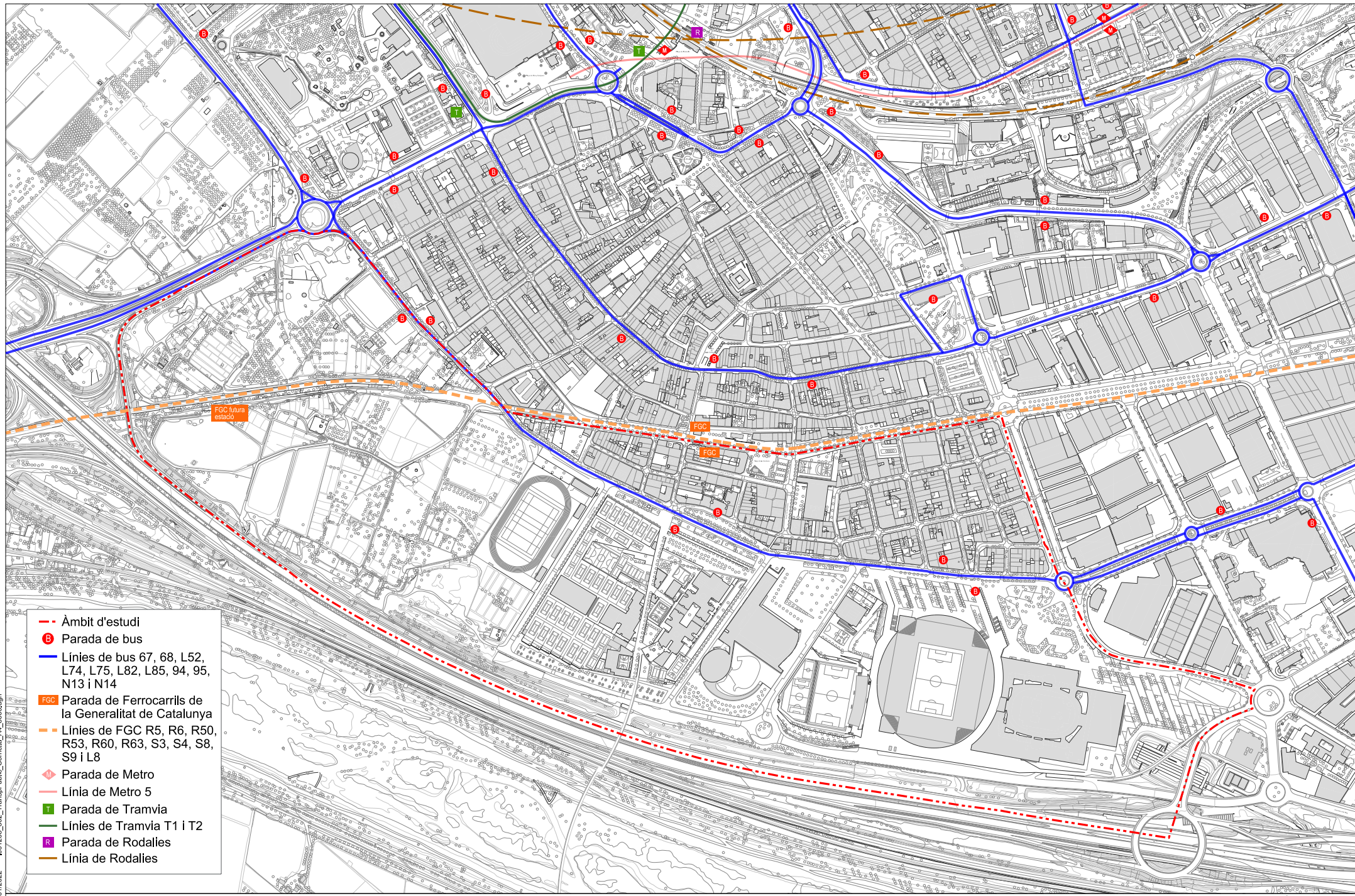

- - - Àmbit d'estudi
- Sistemes**
- Sistema de serveis tècnics
- Virri
- Parcs i jardins urbans nova creació
- Protecció de sistemes generals
- Equipaments comunitaris actius
- Equipaments comunitaris
- Habitatge Dotacional
- Protecció de sistemes generals
- Zones**
- Zona hotelera
- Terçarri
- Densificació urbana semintensiva
- Subjecte a anterior ordenació volumètrica específica

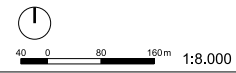

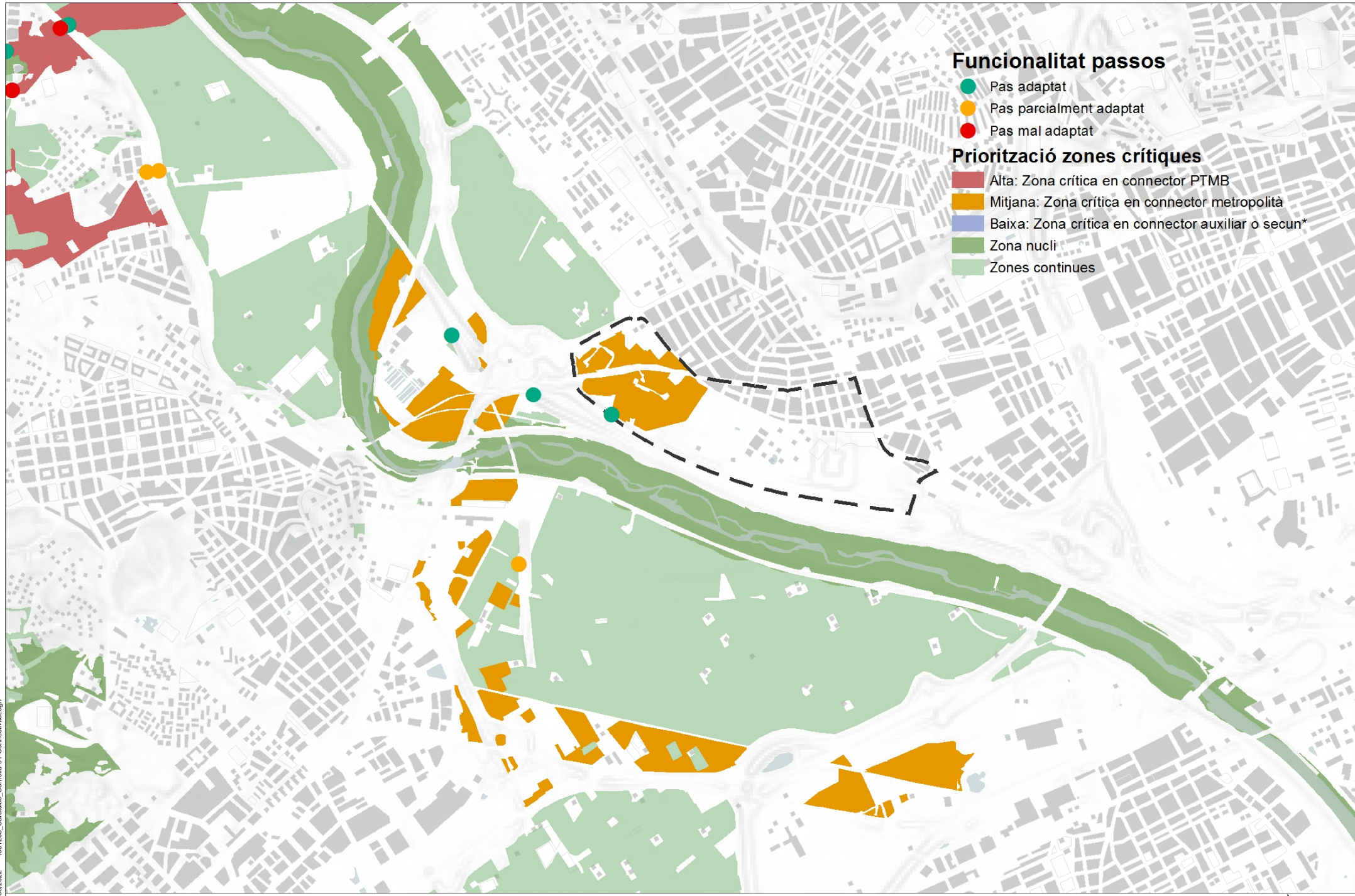
- - - Àmbit d'estudi
- Jerarquia viària**
- Gran capacitat
- Estructurant de ciutat
- Primària
- Local
- Tipologia viària**
- 2 sentits de circulació
- 1 sentit de circulació
- Plataforma única

12/01/2022 I01208_302_TranspPublic_Cornella_A1_3000.dgn

- Àmbit d'estudi
- B Parada de bus
- Línies de bus 67, 68, L52, L74, L75, L82, L85, 94, 95, N13 i N14
- FGC Parada de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
- Línies de FGC R5, R6, R50, R53, R60, R63, S3, S4, S8, S9 i L8
- ◇ Parada de Metro
- Línia de Metro 5
- T Parada de Tramvia
- Línies de Tramvia T1 i T2
- R Parada de Rodalies
- Línia de Rodalies

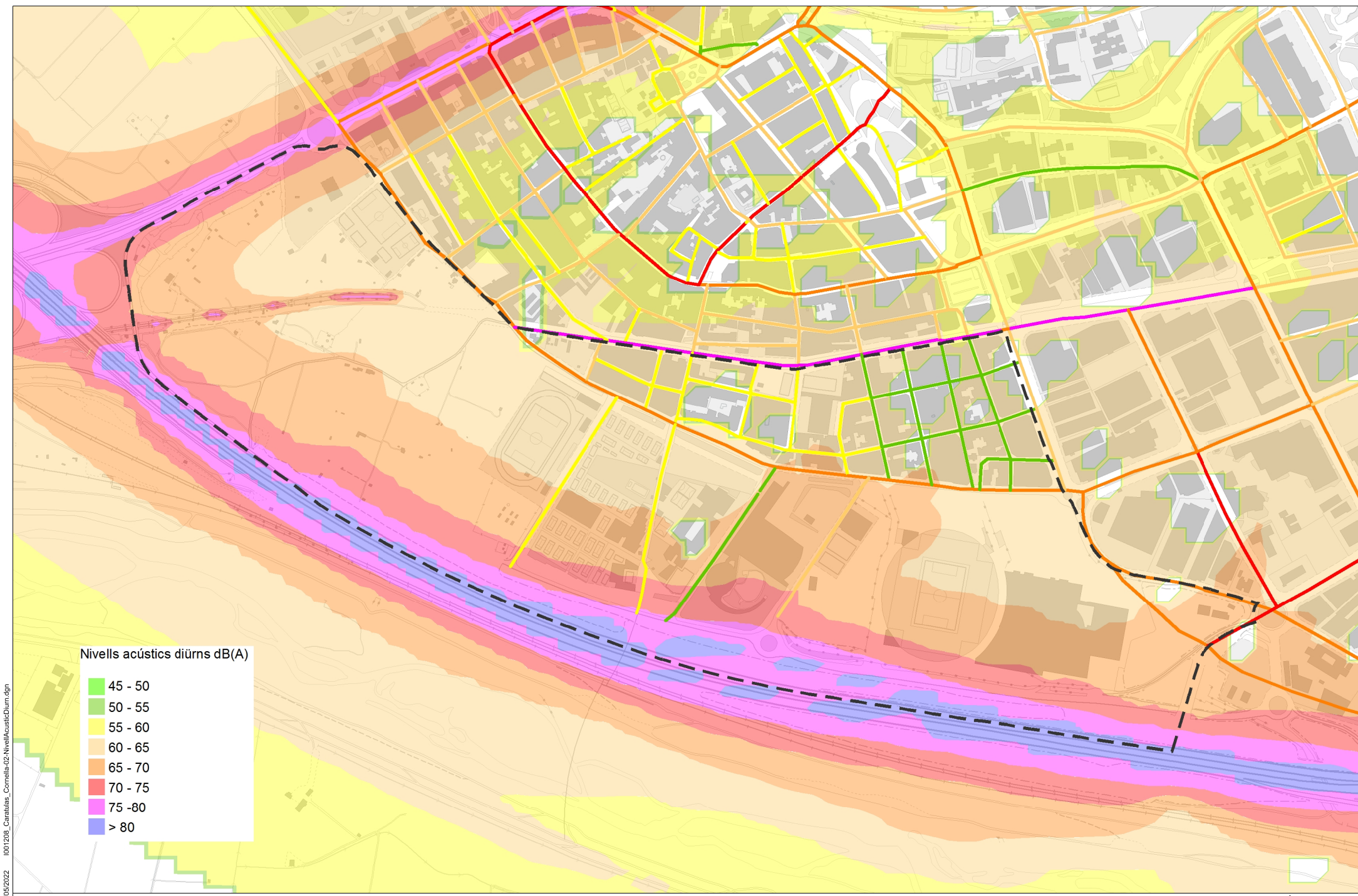
Funcionalitat passos

- Pas adaptat
- Pas parcialment adaptat
- Pas mal adaptat

Priorització zones crítiques

- Alta: Zona crítica en connector PTMB
- Mitjana: Zona crítica en connector metropolitana
- Baixa: Zona crítica en connector auxiliar o secundari
- Zona nucli
- Zones contínues

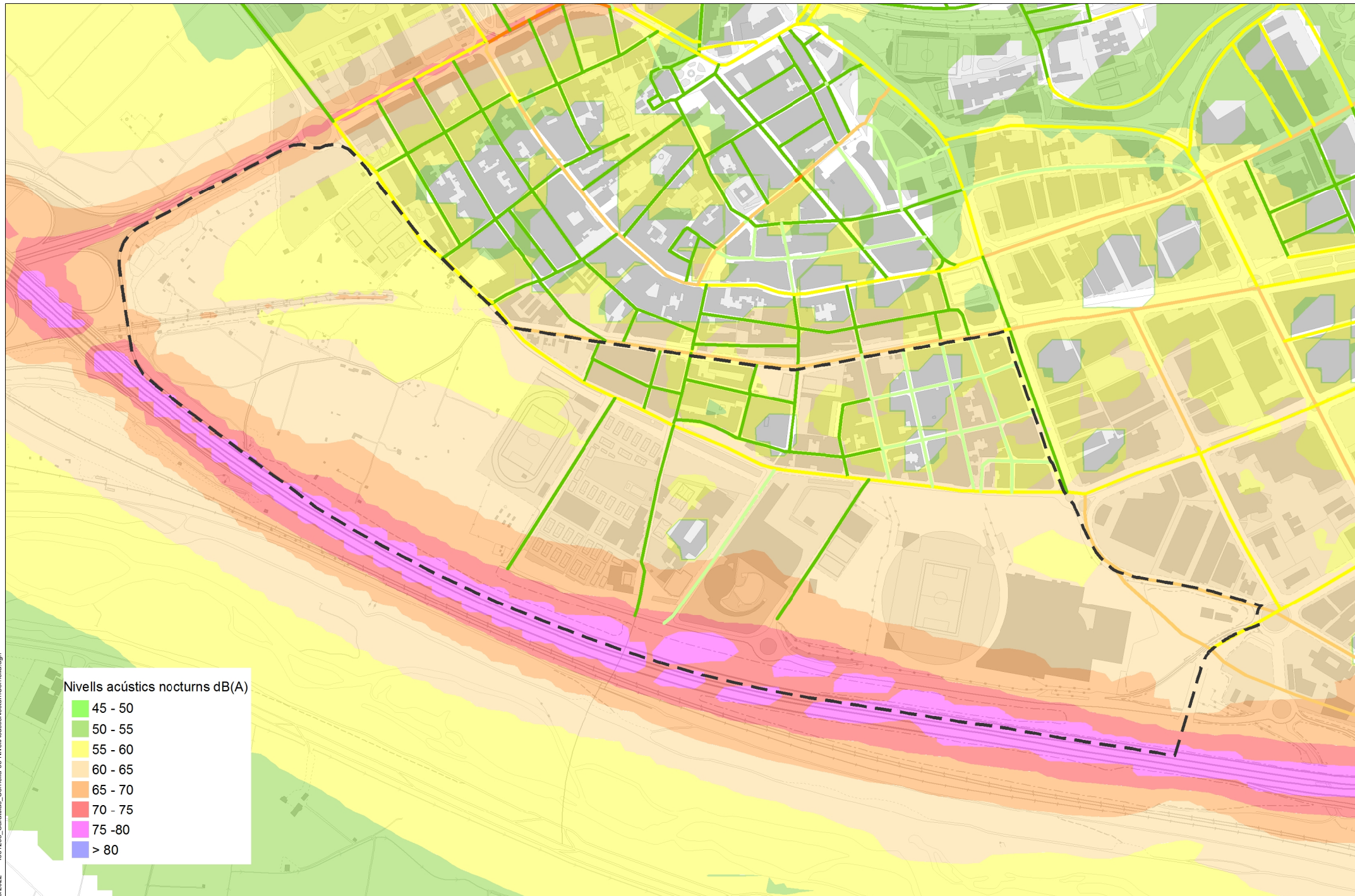
Codi: 001208 25/05/2022 1001208_Carabias_Cornella-01-Connectivitat.dgn

Nivells acústics diürns dB(A)

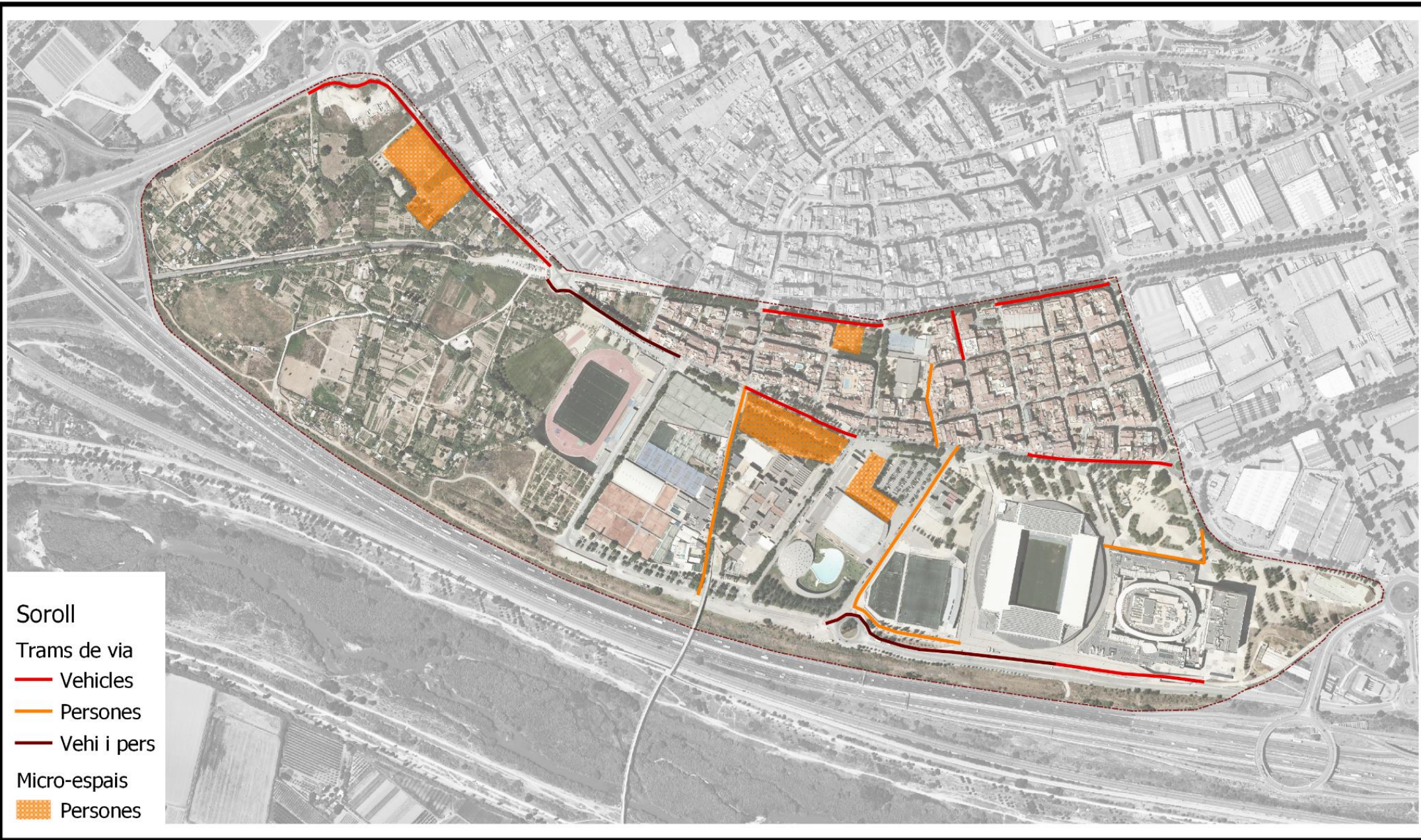
- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80
- > 80

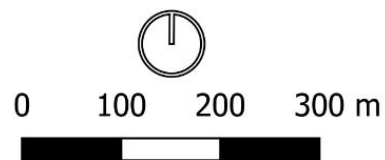
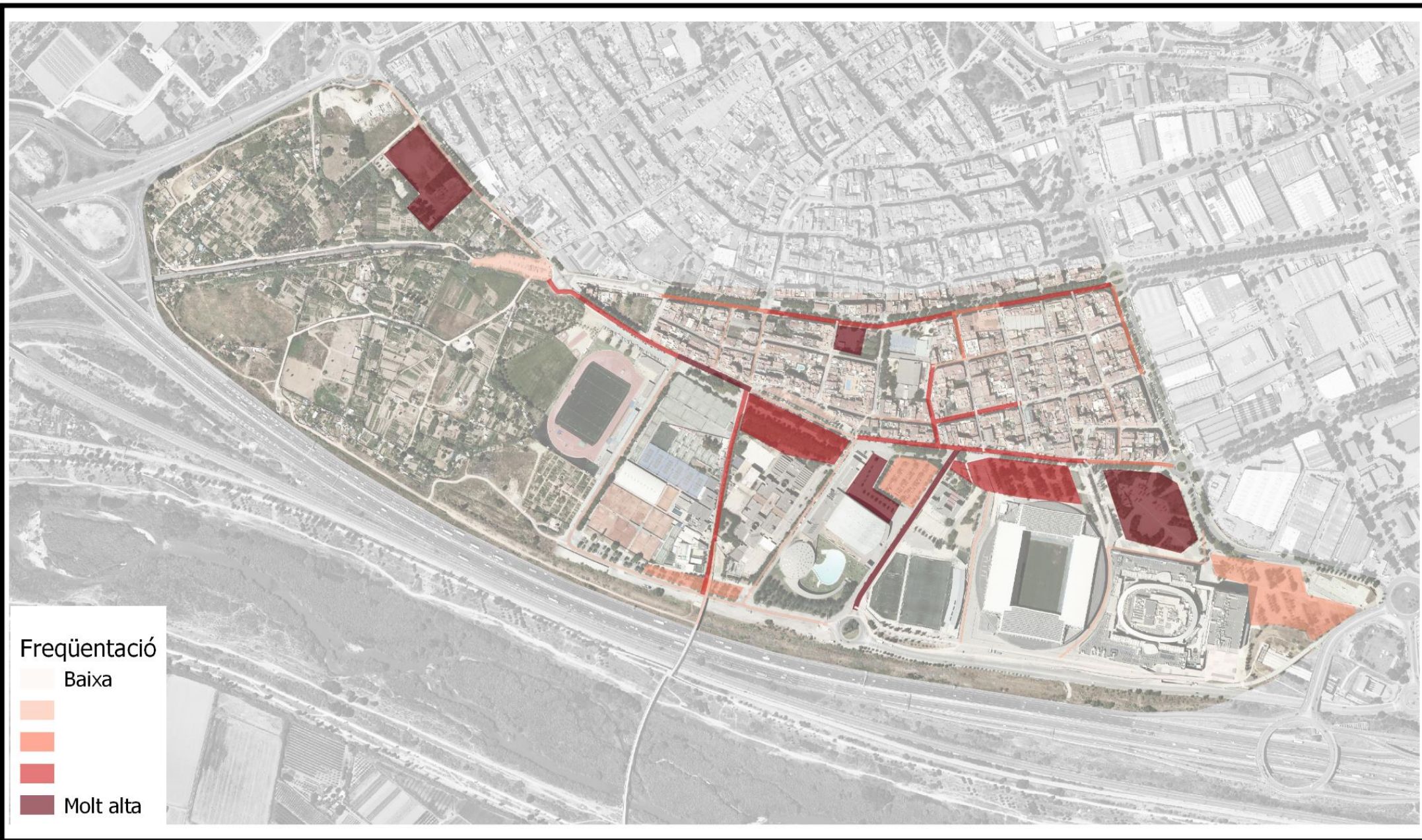
25/05/2022 1001208_Carabias_Cornella-02-NivellsAcusticDium.dgn

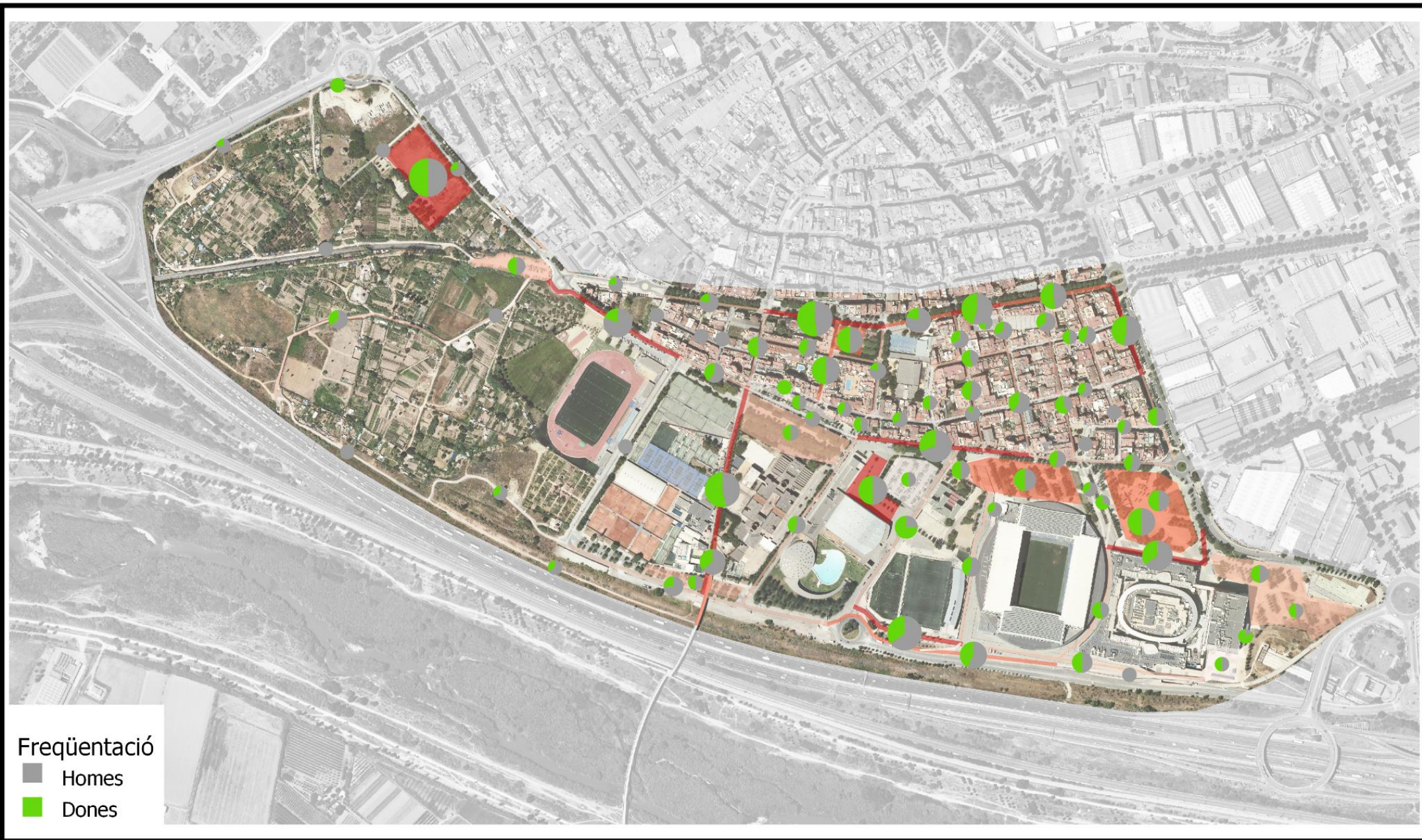
Nivells acústics nocturns dB(A)

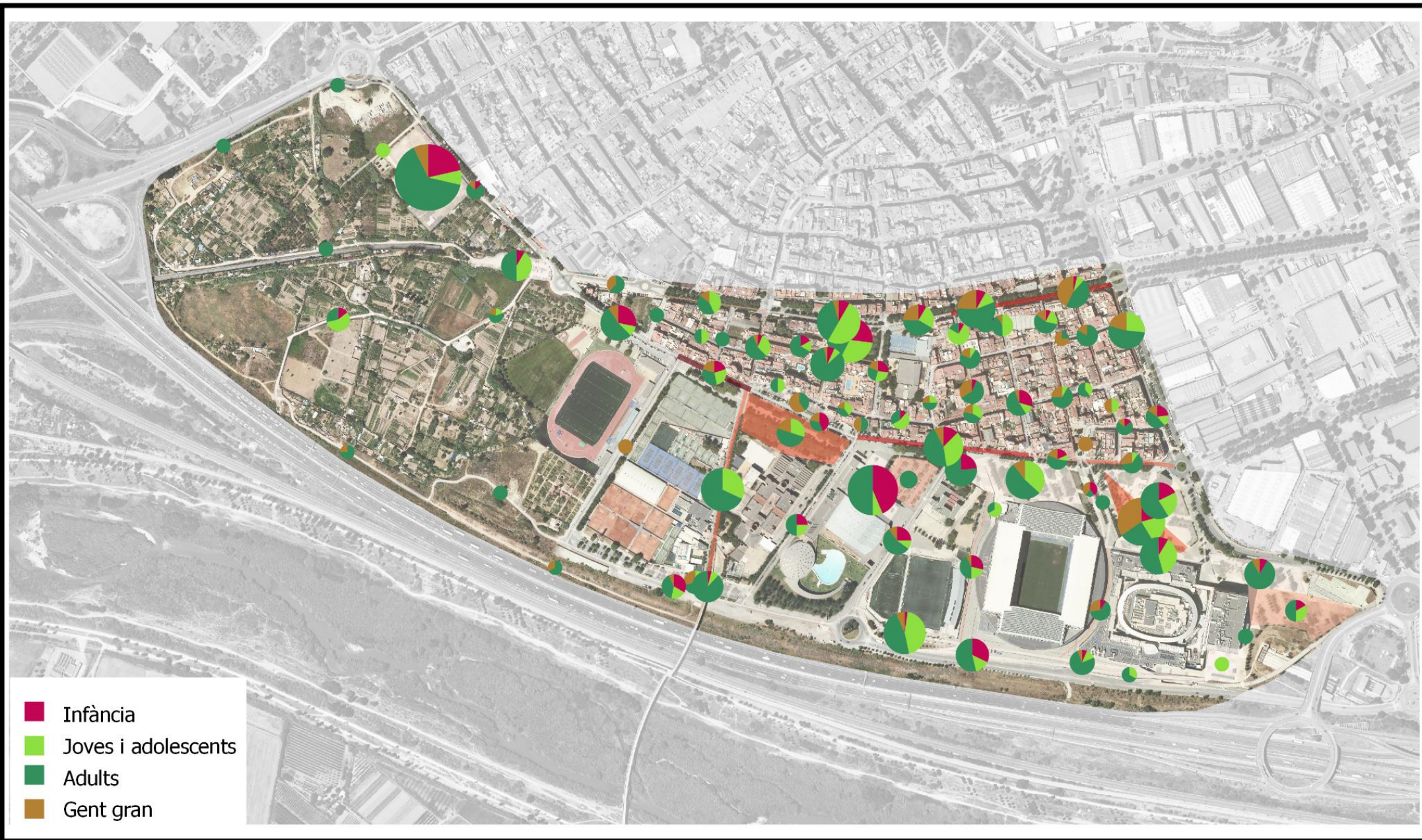
- 45 - 50
- 50 - 55
- 55 - 60
- 60 - 65
- 65 - 70
- 70 - 75
- 75 - 80
- > 80

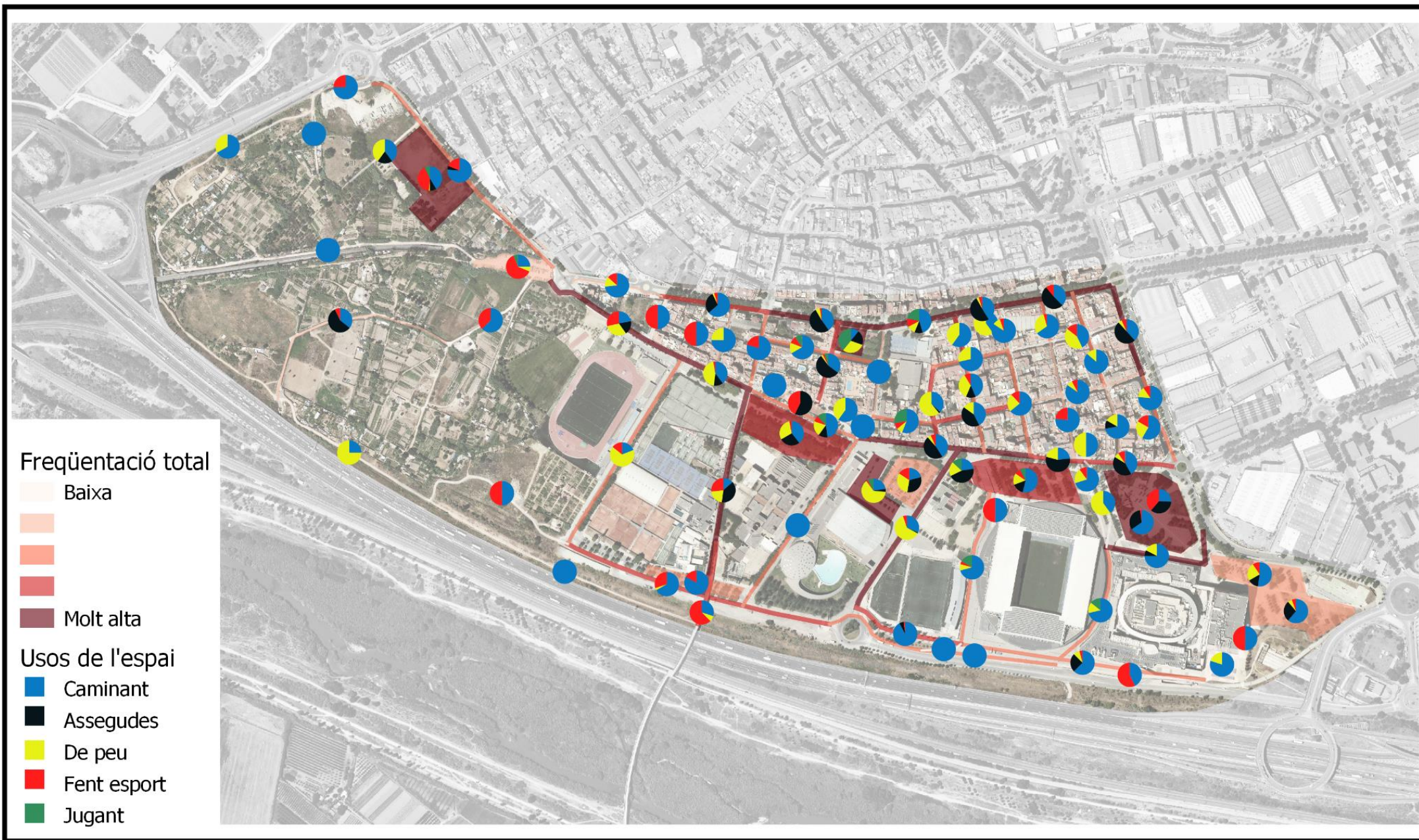

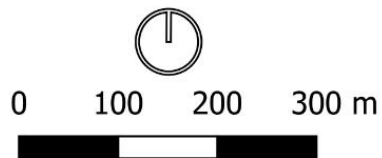
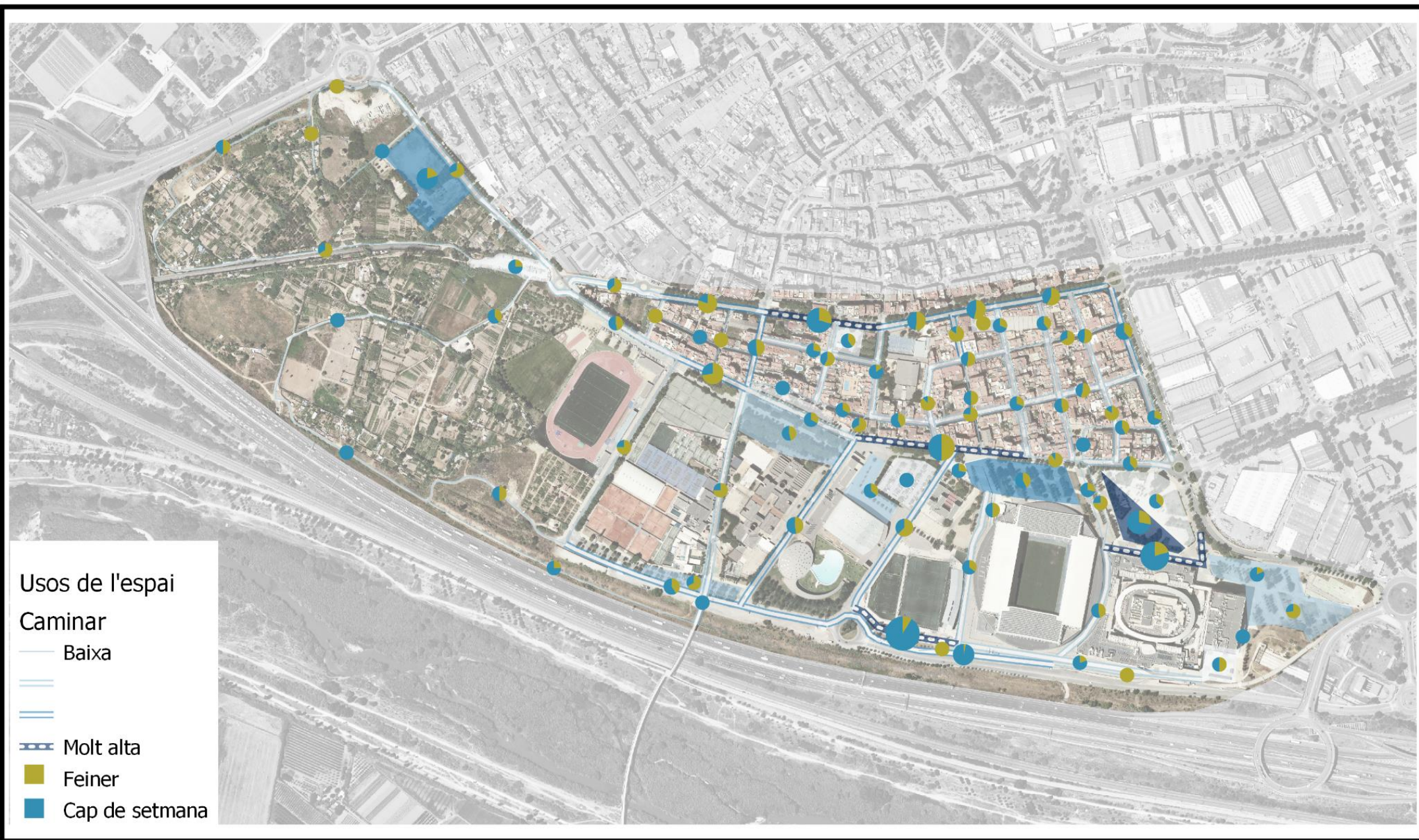

Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Riera **6.1.**

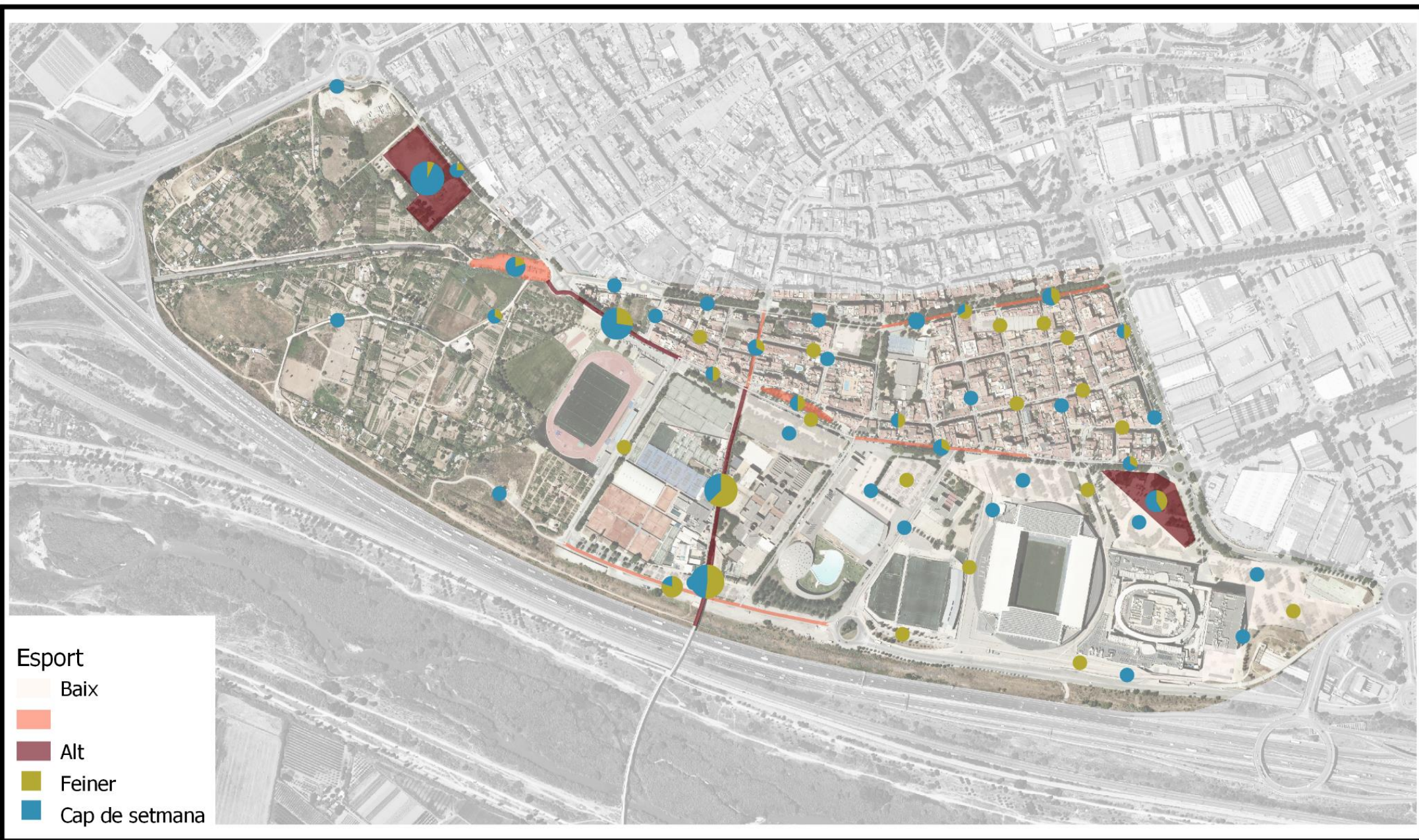

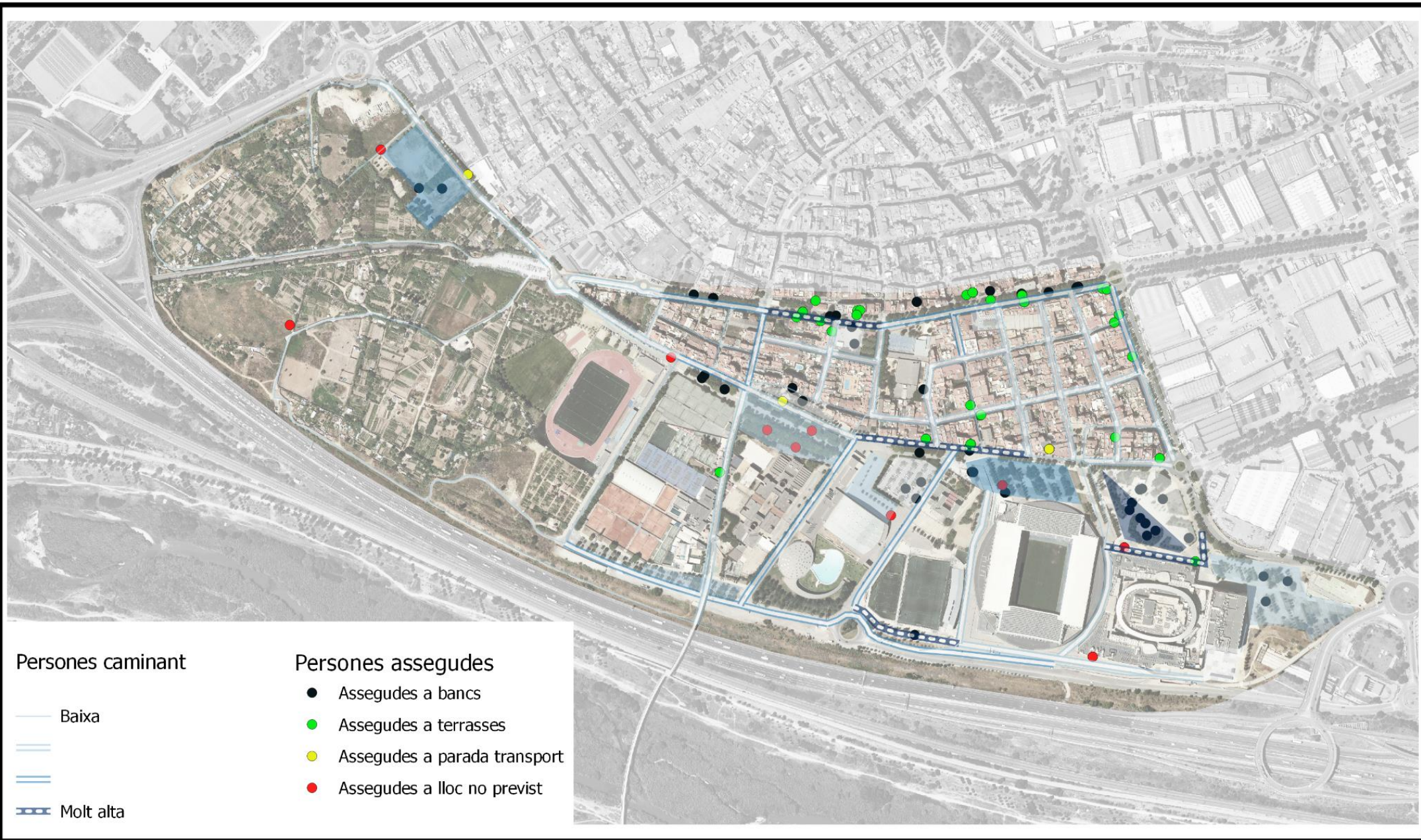

Localització dels usos del barri de Riera per caminar i distribució horària **6.5**.

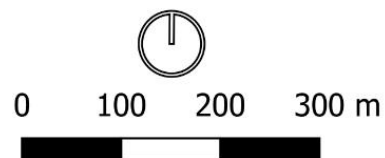

Persones caminant

- Baixa
- ==
- ===
- Molt alta

Persones assegudes

- Assegudes a bancs
- Assegudes a terrasses
- Assegudes a parada transport
- Assegudes a lloc no previst

Localització de les persones assegudes i freqüència de persones caminant **6.8.**

